שנה 39 מספר 1973 המחיר: 5.00 ל"י ט"ז תמוז תשל"ה, 25.6.75

העולם הזה

טרגדיה באשקלון

הסיפור המזעזע של השנה: מותם של שאול ויהונתן

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל

ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

עם סיום תחרות „תם ישראל 75"

שמעון פרס - תם ישראל 75

בטקס רב רושם הוענק אמש פרס „תם ישראל 75" למר שמעון פרס בן 51½ מרמת אביב. בנימוקי ועדת השופטים נאמר, כי בתשובתו בכנסת להצעות לדיון בעניין ההתנחלות בעופרה, גילה מר פרס „תמימות וחן־נעורים מעל ומעבר דרישות התפקיד".

נצר ישראל לא ישקר
תם פרס פוקח עיניים תכולות וזכות אל מול עולם אכזר (מימין).

לציון מיוחד זכתה הודעתו של פרס, כי „ממשלת ישראל לא הציצה לבתי המתנחלים בעופרה, כך שאינה יודעת באם גם נשיהם וטפם גרים עימם."

„הצצה לבתי אזרחים," לדברי ה־שופטים, „היא מידה מגונה היפה לסוטים ולטיפוסים מפוקפקים למיניהם. ויש לשבח את ממשלת ישראל על התנהגותה הבוגרת והנקיה מכל צל של סקס־מאניאקיות."

יו"ר ועדת השופטים הוסיף ואמר, כי פרס „תם ישראל" יחליף מעתה את פרס „צבוע ישראל" הנמצא אף הוא בידי שר־הביטחון (הפרס הוענק לו לצמיתות על־ידי ד"ר מ. זוארץ לאחר שזכה בו במשך שלוש שנים רצופות).

הטקס לווה על־ידי להקת מתופפי תם־תם והתנהל באווירה נאותה.

רשימות קצרות מחו"ל

א.

יהודי בלונדון אשר רואה את עצמו אנגלי לכל דבר כועס מאוד על המדינה שלי. היא מתנהגת לא יפה. עושה שטויות, מביישת אותו. הוא מייעץ למדינה שלי לנהוג אחרת. לשנינו יש דעות ביקורתיות דומות על המצב הפוליטי. לו מעיתונים, לי מהחיים. אני לא מאמין לו.

לא הצעתי לו כיצד להצביע בעניין השוק המשותף או איך לפתור את בעיותיה של אנגליה. אינני חושב שאני מכיר אותן די הצורך.

ב.

ברובע לונדוני מהודר שרוב תושביו יהודים יש כתובת ענקית הצבועה בשחור על קיר גבוה: "GEFILTEFISH!".

במטרו של פאריז מצוירות סיסמאות בספריי שחור: "JUIF NAZI!".

אני מעדיף את „ישוחרר צ'רלי ביטון", או אפילו את „נסיגה — אסון".

ג.

אני מופתע לגלות שבפאריז חיים לבד מצרפתים גם אפריקאים, הודים, ערבים, וייטנאמים, סינים, תאילנדים, צפון אפריקאים. כולם פאריזאים. דוברי צרפתית פריזאית. חלקם אזרחים צרפתיים.

זה מזכיר לי שאנו נחשבים למדינת מהגרים. זה גם מזכיר לי את בעיות ההלכה הכרוכות בהתרת כניסתם לארץ של הפלאשים, למשל.

ד.

צרפתי המתעניין בנעשה בארץ, סיפר לי בשימחה את החדשות האחרונות: כמחווה לקראת פתיחת תעלת סואץ מבצעת ישראל נסיגה קלה בגולן. „בגולן?" אני מתפלא — „בגולן!" הוא עונה בביטחון ומראה לי את העיתון.

מתברר כי המדובר בדילול כוחות במערב סיני. שמות מבלבלים, השמות העבריים.

ה.

בספר לימוד־עברית שראיתי בצרפת יש פרק העוסק בעלייה מרוסיה. בין השאר לומדים שם מילה עברית עתיקת־יומין: דמוקרטיה.

תרגיל מן הספר: השלם את המשפטים —

בישראל ———— דמוקרטיה.

ברוסיה ———— דמוקרטיה.

עכשיו ברור?

ו.

כשאני מסתובב במוזיאונים אירופאיים ורואה את כל אוצרות האמנות המיובאים מן המזרח התיכון, אני מתחיל שלא לחבב את האימפריאליזם הנאור.

ובאותו עניין: תלמיד צרפתי לומד היסטוריה במוזיאונים, באתרים היסטוריים. אנחנו לומדים מרפרודוקציות. גם לנו יש מוזיאונים ואתרים.

ז.

תלמידי כיתה ז' בבית ספר תיכון בפאריז נסעו השנה לטיול שנתי, והפעם למוסקבה. אנחנו חיכינו עד לשמינית כדי להגיע לאילת.

ח.

אנגליה עוברת משבר כלכלי וחברתי חמור: ראיתי אנגלים שאופים לחם, מגדלים ירקות ותופרים בגדים, כדי להיות בלתי תלויים בשיגעונות הכלכלה. אני בעד.

ט.

באנגליה מוכרים לתייר את הנוף בכסף מלא ובשיטה פשוטה: הגעת לכפר, אתה מובל על־ידי תמרורים למגרש חנייה בתשלום (כשתי ל"י). כל דרך המובילה לאתר טבעי היא דרך פרטית שבתחילתה עומד אדם הגובה דמי שימוש (שתי ל"י). כשנתבקשנו לשלם בפעם השמינית במשך יום אחד עבור שימושנו באדמת אנגליה, דילגנו על כל מקום שסומן במפה כאתר תיירות. לבסוף ברחנו חזרה לצרפת, שם אפשר לנוע בחופשיות.

לתשומת ליבם של השנוררים בא"י.

י.

בפאריז ניתן להגיע, תוך שימוש בתחבורה הציבורית, לכל מקום ומכל מקום במשך 15 דקות. בירושלים: מהמושבה הגרמנית לתחנה המרכזית — 35 דקות.

חנוך מרמרי

פרסי בטחון ישראל

האיש שמאחרי האמצאה

סרן נולד בג
והתחנך עד גיל בחדר מתוקן.
היה מתלמידיו של ר' בן
מחסידי העולם. בהגיעו לגיל
בר־ה עבר ל גרד
שבפלך חוצק, שם נשא ל
את בת־ אך בטרם
הגיע ל גוייס ל
ול ולמשמר ה־ .
עלה ל בשנת 19
והצטרף לקיבוץ בית־ה שבנגב
היה פעיל ב
ובהתקפה. השתתף במיבצע „
בדלת".

סרן כלבו — עם (באמצע) — ושלושת והאמצאה.

אמצאתו היא פיתוח של המבוסס על מחקרים שנערכו ב הברית על־ידי וגם ד"ר ראש ה - קולג', האמצאה מתבססת על התהליך הפשוט של שילוב בין חומצה זפת מיץ לימון סבון כבי־ סה גבינה קוטג' יום הכיפורים. השר פרס על נס את ואחותו. הילטון ירושלים יהלומים סי.אי.איי. אחוז דיוק של וטווחו המדינה מר קציר. לחץ את פנינה רוזנבלום מנטה מסטיק. שושני לעיני צופים. יותר בקרוב לפירסום.

ברגע האחרון:

תוצאות המחצית במישחק השנה

טרור
נגד
טרור
108 : 36

צפוי מאבק חריף ומרתק בהמשך

הארץ

ממישנתו של מייסדי
שומר פתקים ה'
ד"ר זוארץ ז"ל
(מספרו „איך להצליח בבחינות")

טנקציב המדינה ניצל בנס

על אף מזימות המערך יוגדל בחצי מיליארד ● מאבק בין משרדי ממשלה על הזכות לתרום מתקציבם ● משרד החינוך: „נבטל בשמחה חינוך החובה" ● סעד: „נצמצם הקיצבאות" ● בריאות: „בריכת שחיה לכל יחידה" ● ח"כ בן מאיר: „בחזוני - טנק לכל פועל!"

אזרחים בטוחים צוהלים

ההחלטה של ועדת הכספים בדבר הגדלת טנקציב הביטחון בחצי מיליארד לירות התקבלה בקורת רוח מלווה באכזבת מה באזורי המצוקה.

העיבה על השימחה דחיית הצעת הליכוד להגדיל את הטנקציב בשני מיליארד — דבר שגרם למרירות ולהתקהלויות נזעמות של נוער שוליים.

אמר חלכא משכונת התקווה: „כל הכבוד לליכוד שחושבים עלינו כאן בשכונות. הם יודעים שמה שחשוב לנו באמת זה הביטחון. טיפת חלב פחות או יותר — מה זה משנה?"

הוסיף נדכא משכונה ירושלמית: „אתה שומע שמגדילים את הטנקציב נעשה לך מתוק בפה — מי צריך סוכר?"

איגוד הקשישים העריריים ביבנה שלח מברק ברכה לוועדת הכספים והציע לתרום 26.25 ל"י מתוך 105.45 ל"י של קיצבות הזיקנה שלהם. „העיקר הביטחון," אמר דובר האיגוד.

הורים של ילדי כיתות ט' קיימו הפגנות הזדהות עם ההחלטה: „הם בלאו הכי לא יוכלו ללמוד, אז לפחות שיתגייסו מוקדם וישתחררו מוקדם."

ח"כ בן־מאיר, אבי ההצעה הביע את תקוותו כי במרוצת השנים יהפוך כל התקציב לטנקציב: „בחזוני — טנק לכל פועל, מרגמה לכל אשה עובדת ותול"ר לעצמאי." יחד עם זאת אמר בן־מאיר, כי אינו שולל הקמת מוזיאונים כל עוד אינם נמצאים בנקודות אסטרטגיות, דוגמת גבעת רם.

חופש

נעים

מדריך לילד המחונך

5.00 — קימה, תפילה.

5.45 — ריצת בוקר.

6.00 — צרכים אישיים (קטנים).

6.05 — ארוחה קלה: פרי, ביצה, כוס חלב וחמוצים.

6.25 — חוברות חופש — תורה וחשבון.

10.05 — מנוחה קלה.

10.15 — חוברות חופש — כתיבה תמה.

13.00 — הליכה לים.

13.30 — מנוחת צהריים + פת מנחה (פילה, איטריות עם קינמון, קומפוט).

17.00 — חידודים ומשחקים בהשגחת מבוגר אחראי.

18.00 — ארוחת ערב (ביצה, לבניה, מלפפון ירוק).

18.30 — כיבוי אורות.

23.50 — פיפי ושונות.

היגיינה

„פרי רחוץ — לך נחוץ!" שטוף חפרי במים ובסבון ושוב בסבון ובמים. טבול בליזול, הוסף אקונומיקה וכלור, חטא בקלי ובברום ושפשף חזק במברשת פלדה עד שתגיע לגלעין.

את הגלעין יש לזרוק.

אזהרה:

מי ששותה מים אחרי פירות, מקבל תיכף ומייד שילשולים איומים, שערותיו נושרות, אפו מתארך והוא צפוי למחלות נוראיות. שתיית מים אחרי אבטיח — גרועה אפילו מאוננות!

ואחרון אחרון חביב:

בלכתך אל חיים, אל תשכח את השוט.

שונצינו / בן־אביגדור

הפשע מתבצע בשונצינו/בן־אביגדור בכל יום ראשון, לעיני כל ולאור היום.

בעוד עורכי המדור המוכא לחלן שקודים על מלאכת העימוד, מכציעת מכוניתם עבירות חמורות בניגוד לתקנה 72/א/—/3/ לתקנות התעבורה תש"ל־1970, בצומת הרחובות שונצינו/בן־אביגדור ת"א־יפו.

למה, אם כן, חונה מכונית המערכת בקרן הרחובות האסורים, תוך התעלמות גסה ומפורשת מכל הסייגים והאיסורים?

כי שונצינו/בן־אביגדור היא מקור פרנסתם ומטה־לחמם של עורכי המדור. דווקא בצומת זו בחרו להם מייסדי „הדפוס החדש" להקים את דפוסם — דבר שיצר זיקה עמוקה בין מכוניתנו וחצומת.

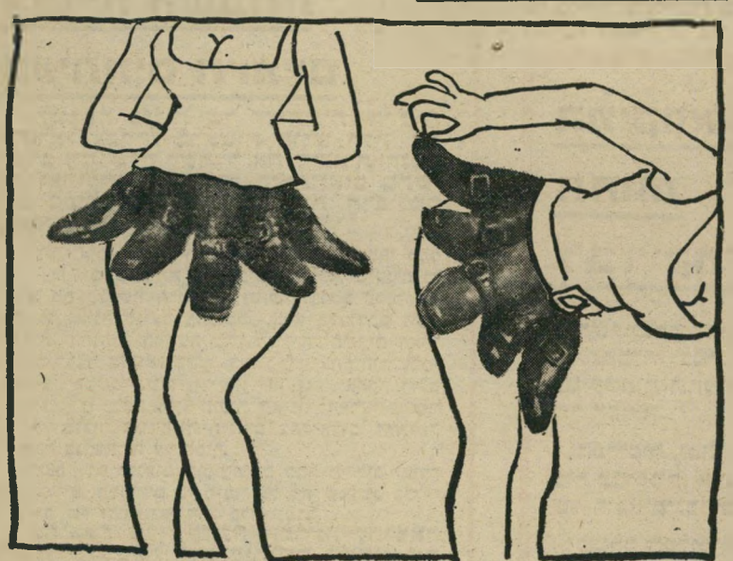
בשונצינו/בן־אביגדור, כבכל מקום אחר בת"א־יפו אין מקום לחנות. הכל תפוס. גם חדרי המדרגות, גגות הבתים וצמרות העצים. ואף על פי כן, יוצאת מדי יום ביומו שוטרת חיננית שונצינו/בן־אביגדורה ומעטרת את מגבי־השמשות החוטאים בבריונות־קנס, כיאה למדינת חוק וסדר — דבר אשר מעורר בנו מדי פעם בפעם אי־שביעות־רצון, שכן כל קנס מקזז במידה ניכרת את הכנסתנו הזעומה.

כיוון שכך, החלונו לאסוף הזמנות לרחוב וייצמן 1 — הוא בית משפט השלום ת"א — ותוך זמן קצר מצאנו שנגזר עלינו לכלות את מרבית שנות התקציב 1976/77 במסדרונות היכלי הצדק. מזימה ברורה כנגד חופש העיתונות.

תוך כדי כתיבת מלים אלה מודבקת לשימשת האוטו 72/א/—/3/ נוספת + הזמנה לוייצמן ל־1.10.1996.

למה שאנחנו נשפוט את עצמנו — נשאיר זאת לדורות הבאים.

מילון אבן־זוארץ:

ועליים חצאיות

תשקיף

כך פוצץ
הסוד של רבין

גילוייה של חברת הנהלת הסוכנות היהודית, שרלוט ג'יקובסון, בדבר התארגנות מנהיגי יהדות ארצות־הברית, בראשותו של פילים קלוצניק, כדי לתמוך בנשיא פורד וללחוץ על ישראל לוויתורים ונסיגה, הביכו את ראש־הממשלה יצחק רבין.

רבין היה מודאג מאוד מהתופעה, כפי שהיתגלה בביקורו האחרון בארצות־הברית. הוא העריך כי ידו של הנרי קיסינג'ר היתה ביוזמה זאת, שגרמה לפגישה בין פורד לקלוצניק מייד אחרי פגישת פורד—רבין.

כשוכו לישראל ציין רבין בפגישות סגורות כי השחיקה בעמדת יהדות ארצות־הברית היא התופעה המדאיגה אותו כיום ביותר. הוא ביקש לשמור מידע זה כסוד ולא לפרסמו. ואולם, הדברים לא ראו אור, עד ששרידט ג'יקובסון, שלא ידעה כי הפרשה כולה מוצנעת במיתכוון על־ידי ממשלת־ישראל, פוצצה אותה במיקרה ובעיתוי בלתי־נוח לממשלה.

תוכנית פורד גרועה
מתוכנית רוג'רס

ידיעות מדאיגות שהגיעו לאחרונה מ־ארצות־הברית עשויות להשפיע על עמדו־תיה של ממשלת־ישראל בהמשך המגעים להסדר מוקדם עם מדינות־ערב, בתיווכה של ארצות־הברית.

על־פי ידיעות אלה הסתיימה כבר ההערכה מחדש של מדיניות ארצות־הברית במרחב, וממשלת הנשיא פורד כבר גיבשה מדיניות חדשה לאיזור, עליה יוכרז אם ייכשלו מאמצי התיווך של קיסינג'ר.

במרכזה של ההערכה מחדש האמריקאית, המבוססת על ההערכה כי מצריים מנתקת את כל קשריה עם ברית־המועצות ונוטה להתקשרות הדוקה עם ארצות־הברית, עומדת תוכנית חדשה להסדר כולל באיזור.

על־פי ידיעות מוסמכות, גרועה תוכנית זו לישראל הרבה יותר מתוכנית רוג'רס, שישראל סירבה לקבלה.

צפוייה השבתת
העיתונים היומיים

השבתה כללית של העיתונות היומית בישראל צפוייה בראשית חודש יולי, אם תסרב הממשלה לשחרר את הוצאות הנסי־עה ואחזקת־הטלפון של העיתונאים מתש־לום מס־הכנסה, כפי שמחייבת הרפורמה על־פי המלצות ועדת בן־שחר.

העיתונאים, שאינם תובעים את המשך הפטור ממס בסך 7.5% ממשכורתם ממנו נהנו עד כה, טוענים כי הטלת מס על שיחות־טלפון ונסיעות ברכב פרטי של עיתונאי, אינה פגיעה בהכנסתם אלא בעבודתם העי־תונאית. ההנהגה החדשה של איגוד־העיתונאים הארי־צי, המורכבת מדניאל בלוך (דבר), לוי יצחק הירושלמי (מעריב), סמי גרינשפן (ידיעות אחרונות), אהרון דולב (מעריב) וכן משה רון, מזכיר האיגוד הארצי ומאיר בן־גור, מזכיר אגודת־העיתונאים בתל־אביב, החליטה להיאבק בנושא זה עד הסוף.

במאבק העיתונאים תומכים גם כמה מו"לים ועור־כי־עיתונים, הסבורים כי מיסוי על מה שנחשב ככלי־העבודה של העיתונאי הוא בלתי־נסבל.

כתוצאה מכך עלולה המדינה לחישאר תקופה ממושכת ללא עיתונים יומיים. אם יצטרפו גם עיתונאי רשות־השידור לשבי־תה, תהפוך השביתה לשביתה כללית של כלי־התיקשורת.

העיתונות היומית הושבתה בתולדות המדינה רק פעם אחת. היה זה בשנת 1965, כאשר עיתונאי ישראל השביתו את העיתונים ליום אחד, לא בענייני־שכר, אלא בעניין עקרוני: כמחאה על הכוונה לחוקק את חוק לשון־הרע.

«אל־על» חושבת
מהאחד ביולי

אם אתה מתכונן לטוס הקיץ לחו"ל באמצעות חברת „אל־על", כדאי לך לתק־דים את טיסתך לפני האחד ביולי. לאחר תאריך זה צפויים שיבושים חמורים בלוח־הטיסות של „אל־על", כתוצאה מצעדים שינקטו צוותי־האוויר במחאה על תקנות־המיסוי החדשות לגביהם.

הטייסים ואנשי צוותות־האוויר טוענים כי המיסוי החדש, על־פי הרפורמה, יגרום להפחתת כאלפיים לי־רות בממוצע ממשכורתם החודשית. התגובה המתוכ־ננת בשעה זו אינה שביתה, אלא נקיטת סאנקציות שישבשו את מהלך הטיסות. כך, למשל, עשויים צוותי־האוויר להתכנס לדיונים ממושכים במשמעות תקנות־המס לגביהם. דיונים אלה עשויים להימשך ימים רבים, שבמהלכם לא יטיסו הצוותים את מטוסי החברה.

העתונאים הזרים
יחלונו על רפול

פרשת התקרית שאירעה בכפר־יובל בגליל בין אלוף פיקוד הצפון רפאל („רפול") איתן, לבין צוות צלמי־טלוויזיה, במהלכה היכה האלוף את אחד הצלמים בראשו, טרם הגיעה לסיומה. אנשי הצוות אומנם הסתפקו בהתנצלותו של דובר צה"ל, דב שיאון, שהתי־נצל בפגיהם בשם צה"ל, אחרי שהאלוף איתן הסתלק ברגע האחרון מפגישת־ההתפייסות שנקבעה עימו. אולם איגוד עיתונאי־החוץ בישראל, המונה כ־300 חברים, יעלה את הפרשה בפגישה שביקש עם שר־הביטחון שמעון פרס.

במיכתב חריף שנשלח לשר־הביטחון טענו העיתו־נאים כי להבא יהיה צורך לשלוח שני צוותות־טלוויזיה לכיסוי כל תקרית: צוות אחד שיכסה את האירוע, וצוות נוסף שיכסה את מה שקורה לצוות הראשון.

שר־הביטחון הועמד על הסכנה הצפויה מ„התנהגות כלתי־אנושית" של קציניים בכירים. הצלם שהוכה היה אזרח ישראלי, אבל עיתונאים זרים אחרים עלולים לחחי־זיר מכות, אפילו אם יוכו בידי אלופים.

הפגנה ליד
הקו הירוק

הפגנה מיוחדת־במינה יקיימו תנועות־השלום בחודש הבא, כדי לשים את הדגש על שני העיקרים של תפיסתן: הנכונות לסגת לקו הירוק תמורת שלום, והשאיפה לדו־קיום ישראלי־פלסטיני בשתי מדינות לאומיות.

ההפגנה תיבש צורה של מיצעד עממי אל נקודה מסויימת בקו הירוק, וקיום עצרת־עם על הגבול הישן, שאליה יוזמנו בני שני העמים. הקריאה תבוא מצד שורה של אי־שים, ללא הזדהות מיפלגתית.

עירן יתווך בין
לוינסון לרבינוביץ'

מנכ"ל „מיבטחים" עמום עירן, המיועד לכהונת מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה, יפ־על להפשרת היחסים בין מנכ"ל „בנק הפו־עלים" יעקב לווינסון לבין שר־האוצר רבי־נוביץ'.

המתיחות בין השניים השתררה אחרי הקרע בין רבינוביץ' לפינחס ספיר, שנוצר בעיקבות התייצבותו של רבינוביץ' לצידו של משה זנבר, נגיד בנק־ישראל. לווינסון, שהוא אחד האחרונים מאנשי המפתח של ספיר במשק הישראלי, התייצב לצידו של ספיר ב־סיכסוך.

עתה ינסה עירן, שהוא ממקורביו של לווינסון,

תוכנית רדיו על
«העולם הזה»

תוכנית רדיו מיוחדת באורך של שעתיים תוקדש בשבוע הבא לתול־דות „העולם הזה". התוכנית „רא־שית כל — התחנות קטנות של דברים גדולים", בעריכתו של אורי קיץ, תוגש בשידור ישיר ביום רא־שון הקרוב, בגל ב' של „שידורי־ישי־ראל", בין השעות 11.00 בלילה עד 1 אחרי חצות.

במחצית הראשונה של השידור יספרו אורי קיפרי וחבריו על הגיל־גוד הראשון של השבועון מימי „ע בערב" והלאה, ובמחצית השנייה יספרו חברי המערכת על המאבקים, הפצצות והפרשות הנעלמות של ימי הראשית של המערכת הנוכחית.

לקרב בין שני האישים. עירן, מי שהיה בשעתו הנס־פח לענייני עבודה בשגרירות ישראל בוושינגטון, שם קשר קשרים הדוקים עם יצחק רבין, הוא בן־טיפו־חיו של מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, עוד מתקופת כהונתו של משל כראש האיגוד המיקצועי. נראה שבמעמדו החדש כמנכ"ל מישרד ראש־הממשלה הוא יהיה גם המקשר בין ראש־הממשלה למזכ"ל ההסתד־רות, ויהיה יועצו של רבין בכל הנוגע לסיכסוכי־עבודה במשק.

הופסקה הפרסומת
בטלוויזיה

הנחית רשות־השידור תשוב ותדון בי־עניין הפירסומת בשידורי הספורט בטלוויזיה.

אחרי שבתחילת השבוע לא שודר המישחק בין נבחרת אירופה לבין מכבי תל־אביב, למרות שהוא צולם, בגלל חולצות הנושאות פירסומת לחברת עלית, אותן לבשו שחקני מכבי תל־אביב, החליטה הנהלת הרשות לקיים ישיבה מיוחדת לנושא זה, כדי לדון במה מותר ומה אסור בפירסומת מוסווית בטלוויזיה.

ההנהלה תחליט להגביל את גובה שלטי הפיר־סומת במיגרשים, לאסור על הצגת שלטים ניידים, שהיו מחזיקים מפרסמים ורצים לכל מקום אליו מופנית המצלמה, והסרת הפירסומת מעל בגדי השחקנים.

אם הקבוצות לא תקבלנה את הנחיות רשות־השידור בעניין זה, לא ישודרו ציוו־מים גם ממישחקים בתוכנית „מבט ספורט" במוצאי־השבת.

ישראלים מציגים
מחזה־עירום בהולנד

המחזמר האמריקאי הנועז LET MY PEOPLE COME שהוצג במשך שנתיים בוילג' גריניץ' שבניו־יורק, החל במסע הופעותיו באירופה. האמרגנים הישי־ראליים אברהם („פשנל") דשא ונועם סמל הרכיבו להקת־שחקנים אמריקאיים. המתחילה עתה בסיבוב ההופעות שלה עם מחזה־העירום באמסטרדם שבהולנד.

המיקוואות – חתנות
לבדיקת־השד!

חשד יצחק רפאל עימד לאשר הצעה שהתקבלה במישרד־הדתות: לחתנה במיקוואות תחנות לבדיקת־השד, לנוי־זי הסרטן.

הבדיקות יבוצעו רק אישה שתע־בור במיקווה, אך לא תאושר כניסתם של רופאים־גברים.

לשודך הבדיקות, יקבל צוות חמקי־וואות, הדרכה ותגמורת מלאות.

יש לנו קשר מאוד ישיר עם גרמניה

6 טיסות ישירות כל שבוע

6 טיסות ישירות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

6 טיסות כל שבוע

ככל שתרבה לטוס

Lufthansa

„העולם הזה". שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • חשורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

„בנוחם שבעולם, שמן האנשים המקורבים לנסיך למדים עליו ועל טיבו לימוד ראשון," אמר ניקולו מקיאבלי, אחד מאבות תורת המדינאות המודרנית, בספרו הנודע הנסיך. „כשהללו מוכשרים ונאמנים, רואים בו חכם, כי השכיל למצוא את המוכשרים ולקשרם אליו בקשרי נאמנות. וכשהללו אינם מצטיינים במעלות, אפשר לדון אותו לגנאי, כי הסגיאה הראשונה ששגה — בבחירתם שגה."

נזכרתי בקטע זה מתורתו של האיש שיצר את המדע הפוליטי, בעת קריאת מאמרו של אורי אבנרי ממשלת צללים לפני שבועיים (הנידון, העולם הזה 1971). ברשימה זו טען אבנרי, בצדק רב, כי מינויו של אריק שרון כיועץ לענייני־ביטחון לראש־הממשלה מסמל את שינוי המישטר בישראל: בצד הממשלה הנבחרת הרישמית, קמה ממשלת צללים, התלויה כל כולה ברצונו של ראש־הממשלה, ושאין לה כל זיקה לבוחרים, לכנסת ולממשלה.

עוד המשיך אבנרי וטען, כי מבחינה מסויימת זהי אמריקניזציה של המישטר: הכנסת המישטר הנשיאותי לישראל בדלת האחורית, מתחת למעטה הצורות החיצוניות של המישטר הפרלמנטרי.

אני רוצה לנצל את הזכות להשתמש במדור זה כדי לחלוק על כמה מהשגותיו של אבנרי, קביעותיו באשר לתפנית המסתמנת בצורת המישטר בישראל הן מפוכחות ומצטיינות, כרגיל, באבחנה חדה המקדימה לגלות תהליכים פוליטיים הרבה לפני שהם מיתגלים לעיניהם של האחרים העוסקים בכך. עם זאת, אני מרשה לעצמי לערער על כמה מהמשמעויות שהעניק ל־קביעות אלה, בהסתמך דווקא על תפיסותיו וניתוחיו שלו.

בניגוד לאבנרי אני סבור שהתהליך המסתמן באופק הוא חיובי בעיקרו. הוא עשוי להיות בריא ומועיל למדינה עצמה. הוא משקף שינוי לטובה בפירוש הניתן להגדרת מעמד וסמכויות ראש־ממשלה בישראל, והוא מעיד בראש וראשונה על כך שאחרי שנה בה היה יצחק רבין ראש־ממשלת המשך, הוא מתחיל להיות ראש־ממשלת שינוי.

משהו מתחיל לזוז ולהזדעזע במיבנה הקפוא של החיים הפוליטיים בישראל, שבמהותם הם בעצם היעדר חיים פוליטיים.

■ ■ ■

כדי לבחון את המיתרחש ולהתייחס אל התופעה הנרקמת והולכת מול עיניו, יש להפריד בין הצד העקרוני שלה, לבין האנשתה או יישומה במציאות.

כעיקרון, הרי התהליך של הקמת ממשלת־צללים הכפופה לראש־הממשלה ושאין לה שום זיקה למוסדות נבחרים, נראתה כתרופה האידיאלית ביותר לחוליי המישטר הדמוקרטי הקיים בישראל.

אומר אבנרי עצמו: המיבנה הפרלמנטרי של השיטה הדמוקרטית כפי שהיא מקובלת בישראל, פשט את הרגל. הכנסת היא בדיחה תפלה, אוסף של רובוטים נעדרי מחשבה עצמאית וחסרי השפעה. הממשלה היא אותה בדיחה במהדורה אחרת, מתומצתת יותר. המיפלגה היא פיקציה. הבוחר עצמו נטול חופש בחירה, כיוון שלא ניתן לו להצביע עבור קו פוליטי מוגדר וברור והוא נאלץ לבחור ברשימות שאינן אלא סופרמארקטים של רעיונות, קבוצות־לחץ ואינטרסים מנוגדים.

אין מירשם טוב מזה כדי לשלול את השיטה הדמוקרטית מעיקרה ולהכשיר את הקרקע לכמיהה לדיקטטורה בגילוי זה או אחר.

כיוון שמוסכם עלינו שהדמוקרטיה, על כל מיגרעותיה, היא צורת המימשל הפחות גרועה מכל צורות המימשל הגרועות הידועות, נגן עליה בחירוף נפש, תוך תיקוה שניתן להיאבק כדי למלא אותה בתוכן אחר, צודק יותר, הגיוני יותר ויעיל יותר.

הבעיה היא רק שבתנאים האלה חייבת המדינה לעבור את המבחרים הגדולים ביותר בתולדותיה, העשויים או עלולים **לחרוץ כבר בעתיד הקרוב את גורלה.** האם אין זו סיבה מספקת כדי לנסות ו־לבנות, במיסגרת המיגבלות המסתכלות של מיבנה המישטר הקיים, מערכת שתאפשר להנהגה הניבחרת של המדינה לקבל החלטות שקולות, בדוקות ומחושבות יותר מ־כפי שהיא מסוגלת לקבל עתה?

החשש כי מערכת כזאת, של ממשלת־צללים עצמאית ליד ראש־הממשלה, עלולה

יוסף שרון
ראש פתוח

לסכן את המישטר הפרלמנטרי במדינה, הוא מופרך מיסודו. מערכת כזו אינה יכולה לשלוט. הממשלה והכנסת, יכולים בכל עת להשמיט את הקרקע מתחתיה, לגרום להתפטרות הממשלה ולעריכת בחירות חדשות.

כדאי אולי לברר את משמעות המושג „יועץ" כדי להימנע מטעויות בנקודה זו. כאשר ראש־הממשלה, או שר־הביטחון, ממנה לעצמו יועצים, הרי אין הכוונה ל־„נותני־עצות" בנוסח הקיביצרים ליד לוח השחמט. תפקידו של היועץ אינו לייעץ לראש־הממשלה, לפני מלוך מסויים או קבלת החלטה, תעשה כך או אחרת.

מאחורי המילה „יועץ" מסתתר בעצם גוף שלם, שהיועץ מופקד עליו. מתפקידו של גוף זה לעשות מה שהממשלה אינה עושה: לחשוב ולתכנן. זהו מעין צוות חשיבה המעריך הערכות, אוסף מידע, מנתח, מציג בעיות ומנסה לתקוף אותן, מציע בהתאם לכך יעדים, תוכניות והצעות שזכותו של המיועץ לקבל אותם או להתעלם מהם.

בסך הכל בא המוסד של היועץ, בפירוש החדש שניתן לו בממשלת רבין, למלא חיסרון זועק לשמיים שהיה קיים בכל ה־ממשלות שהיו לישראל: היעדר מישרד ממשלתי לתיכנון, שאנשיו יוכלו לעשות מה שאין שרי הממשלה יכולים לעשות. אלה עסוקים מדי באמת, בעיות משרדיהם והאינטריגות של מיפלגותיהם מכדי ש־יישאר להם פנאי לחשוב. אפילו היה בידם הזמן, ספק אם כולם מסוגלים לכך.

משום כך, מהבחינה העקרונית, נראה שמערכת חייעוץ המיתגבשת ליד ראש־הממשלה היא תופעה חיובית, שאם לא היתה קיימת, צריך היה להמציאה.

■ ■ ■

עכשיו נותר עוד הצד הפרסונאלי של הבעייה: את מי ממנים לתפקידי היועצים?

שר־הביטחון שימעון פרס הקדים את יצחק רבין בבניין מערכת יועצים. איש לא התרגש כאשר פרסם הדבר ברבים. היתה לכך סיבה טובה. האישים שבחרו לשמש כיועציו של פרס היו כולם דמויות חיוורות, ידידיו הפוליטיים של פרס בעבר. מינויים נראה יותר כרצון לגמול לשותפים מאשר ככוונה לשנות משהו בסידרי מערכת־הביטחון. מכל הגלריה של השמות הנכבדים ששימעון פרס מינה כיועציו, אין גם שם אחד שלדעת מישהו מסוגל לחלוק על שר־הביטחון או לתרום לשינוי התפיסה הביטחונית.

רבין הלך בדרך אחרת, שרק בדרך הטבע עוררה התרגשות והתנגדות. האנשים שהוא בחר עד כה, הם ברובם דמויות שנויות במחלוקת, לכמה מהם יש הרבה שונאים

ראש־הממשלה רבין
אופציות פתוחות

אישיים. מעשיהם בעבר עוררו לא פעם ביקורת חריפה ומוצדקת.

לעומת זאת יש לאנשים כמו רחבעם („גאנדי") זאבי, יועץ ראש־הממשלה לי־מודיעין; אריק שרון, יועץ ראש־הממשלה לביטחון ועמוס עירן, מי שהיה יועץ הסתרים המדיני של רבין ועתה עומד להתמנות כמנכ"ל משרד ראש־הממשלה, כמה תכונות חיוביות המכשירות אותם לתפקידיהם. ראש פתוח, אי כפיפות לדוגמות ולקונצפציות, יכולת הסתגלות למצבים משתנים והיעדר דעות קדומות הם אולי החשובות שבתכונות אלה.

בכוחם של אנשים כאלה לתרום אף מעבר לסגולותיהם האישיות. מדינת־ישראל מלאה באנשים כישרוניים, חושבים, מקוריים. רובם ככולם נמצאים מחוץ למערכת. חלקם הגדול אף נדחה על ידי המערכת המימסדית. כישרונותיהם מבוזבזים מבחינה הלאומית. במיבנה המיפלגתי הקיים בישראל אי אפשר להעלות על הדעת שניתן לרתום אותם לשירות המדינה.

והנה, נוצרת עתה אפשרות שגם לאנשים שאינם עסקני מיפלגות או מקורביה של אישיות זו או אחרת, תינתן ההזדמנות להשתתף בסיוע לקבלת ההחלטות בשעתיה הקריטיות ביותר של המדינה. תהיה להם האפשרות להשפיע, להמליץ, לבקר ולהציע.

יש, ברוך השם, במדינת־ישראל די אנשים שיש להם לומר בעצייני ביטחון דברים יותר מקוריים **מאשר לשר משה קול.** יש אנשים **שהראיה המדינית** שלהם עולה על זו של השר אהרון אזן. העובדה שביגל קונסטלציה פוליטית מסויימת דוקא משה קול ואהרון אזן הם שצריכים לקבוע בהכרעות שיקבעו את גורל המדינה לדורות, אינה צריכה למנוע מאחרים ל־השמיע את הערכותיהם ודיעותיהם. קול ואזן הם שימשיכו להכריע בסופו של חשבון, אבל אולי נוכל לישון יותר בשקט אם נדע שהכרעותיהם יהיו **על סמך** נתונים ואלטרנטיבות שיוגשו **להם על ידי** מומחים, שהקדישו זמן ומחשבה לניתוח ודיון בבעיות.

יש מקום להאמין, שדווקא מינויים של אנשים כמו גאנדי, אריק ועירן, עשוי לפתוח את הדלת לאנשים מחוץ למערכת, כדי שיתרמו מכישרונותיהם ומחשבתם ל־פיתרון הבעיות בפניהן ניצבת המדינה. אולי, אם כי לא בטוח, זהו סימפטום ה־מבשר את סוף הקיפאון המחשבתי, ההתאבנות האידיאית והתלישות מהמציאות, שאיפיינו את ממשלות ישראל מאז ו־מתמיד.

■ ■ ■

שום מינוי לא עורר תגובה נזעמת כל כך, כמו מינויו של האלוף (מיל.) אריק שרון לתפקיד יועץ ראש־הממשלה לביטחון. לא רק הרמטכ"ל יצא מכליו. מסיבות אחרות לגמרי גם אורי אבנרי אינו מתלהב מהמינוי. הדיעות הפוליטיות של אריק ותדמיתו כ„מלך הניצים" בישראל, יש בהם כדי להוליד באופן טבעי הסתיגות מהמינוי. למרות שקשה לתאר ש־יצחק רבין זקוק לאריק שרון כיועץ פוליטי דווקא, אפשר להסכים עם ההנחה של־דיעות הפוליטיות של אריק יהיו השלכות גם על ההערכות הביטחוניות שלו.

אולם כדי להשיב על השאלה אם מינויו של אריק שרון רצוי או לא, יש לשאול קודם לכן, מדוע נזקק ביכלל ראש־הממשלה ליועץ לענייני ביטחון? הרי ראש־הממשלה עצמו כיהן כרמטכ"ל צה"ל, תפקיד שאריק שרון לא הגיע אליו. יש להניח שהוא מתמצא בענייני ביטחון לא פחות מאשר אריק שרון.

התשובה על השאלה נמצאת במקום אחר. את המישחק הפוליטי שלו במישור הגלובאלי, יכול ראש־ממשלת ישראל לנהל רק אם ידע שכל האופציות שמורות בידיו. רק אם יהיה ברור לו שצה"ל עשוי לנצח בכל מילחמה שתיפרוץ, הוא עשוי ליטול יותר סיכונים למען השלום.

קיימת אפשרות שראש־הממשלה לא יהיה מאושר כל כך ממידת נכונותו של צה"ל למילחמה חדשה. בראש מישרד־הביטחון עומד אדם שהתגלה אמנם כסוחר־נשק מוצלח, אולם לא היה חייל אפילו יום אחד. בראש הצבא עומד רמטכ"ל שהוא אומנם בוטח בעצמו, אבל כמה תקלות שאירעו לאחרונה עוררו את השאלה אם יש כיסוי מלא לביטחון הזה.

סביר להניח שלראש־הממשלה יש גם כן לומר דברים בנוגע לצה"ל ולמערכת הביטחון. הוא אינו יכול לעשות זאת בשל הפרמאליות שבחלוקת הסמכויות בממשלה. כל התערבות ספציפית בנושאי ביטחון תתפרש כחדירה לממלכה שאינה שייכת לו, עלולה לגרום למשבר ממשלתי.

לראש־הממשלה דרושה ראייה אובייקטיבית של הנעשה בצה"ל. דרושות לו העתקות־מצב, תוכניות אלטרנטיביות ונתונים שיהיו שונים, ואפילו מנוגדים, לאלה של צה"ל ומישרד־הביטחון. לשם כך דרוש לו מוסד היועץ לענייני־ביטחון.

לתפקיד זה בדיוק מתאים אדם כמו אריק שרון. דיעותיו הפוליטיות אינן משחקות כאן תפקיד, כשם שלא שיחקו תפקיד ב־פיקוד על אוגדה במילחמת יום־הכיפורים. אותן מיגרעות שבעיני יריביו הפוליטיים פוסלות אותו לכהונה זו, הן דווקא המכשירות אותו לתפקיד.

על פי המיבחן של מקיאבלי, לי נראה כי יצחק רבין אומנם השכיל עד כה למצוא את המוכשרים ולקשרם אליו בקשרי נאמנות. אם היה משהו מעורר ונוסך תיקוה בשילטונו של רבין עד כה, הרי זה דווקא הרעיון של ממשלת היועצים.

אלי תגר

הסגנון של הדיסקונטאים

אנחנו עושים הכל
כדי שהדיסקונטאי שלך יהיה
לא רק יועצך הכספי
ועוזרך הנאמן בתחומי
הכלכלה השונים.
אנו משתדלים שיחד עם
היותו בנקאי חריף ומיומן,
יהיה גם אדם;
שהפגישה עימו תנעם לך;
שהמפגש המקצועי
והתכליתי ביניך לבינו
יתקיים על רקע של
נעימות וכיבוד הדדי.
אנחנו עושים הרבה כדי
שתאהב להכנס לבנק שלנו.
זוהי אחת הסיבות
שהדיסקונטאים שלנו עוברים
מערכת השתלמויות
בטיפוח הופעה וביחסי אנוש
כדי להעניק לך שרות עוד יותר טוב.

הדיסקונטאים בתנופה יצרת

רחל • נ. ש.ע.א • איתמר

שני אליהו בעיני שמואל בק

את השער הזה של **העולם הזה**

צייר שמואל בק על־פי התצלום ההיסטורי של אליהו חכים (למעלה) ואליהו בית־צורי, שצולם באולם בית־המישפט בעת המישפט הסוער, שבמהלכו ניסו השופטים המצריים, שפחדו מהאנגלים, למנוע את השמעת הצהרותיהם הפוליטיות של שני הנאשמים, אשר עוררו את התלהבות הציבור המצרי. השופטים נכנסו לעימות עם מיטב עיתונאי העולם, שבאו לסקר את המישפט, ואשר לא ניתן להם לרשום באולם בית־המישפט את הדברים.

הלורד חזר הביתה. נהג המכונית הפר־טית הנוחה התקרב לשער הגן שהקיף את הוילה בשכונת זאמלק, קהיר, רובע של וילות נאות בהן גרו עשירי הארץ וה־מושלים הבריטיים. המכונית עצרה, הנהג פתח את הדלת. עמד לגשת לשער, לפתחו לפני המכונית.

לפתע נפתחה הדלת אשר ליד הלורד מוין. צעיר שחרחר דחף את ידו פנימה, ירה מקרוב, פצע את הלורד פצעי־מות. המזכירה, שישבה לידו, לא נפגעה כלל.

הנהג, קורפורל פולר, לא איבד את עש־תונותיו. הוא שלף את אקדחו. אך עוד לפני שיכול היה לפתוח את הניצרה, נקצר על־ידי כדוריו של צעיר שני, בלונדי ו־תכול־עיניים, שחיפה על הראשון.

השניים עלו על אופניים, התרחקו במ־הירות. אולם הגורל רצה אחרת. שוטר מצרי רכוב על אופנוע, שנזדמן במקרה במקום, רדף אחריהם, פתח עליהם באש. השניים ירו לעבר גלגליו, נקבו אחד מהם. אולם באותו רגע נפצע הצעיר הבלונדי בריאותיו. השחרחר הסתכל אחורה, כאילו לעזור לחברו, נמלך בדעתו, השתדל להת־רחק. לשווא. ההמון שהתאסף תפס בו. השניים נעצרו.

בינתיים טילפנה המזכירה לאמבולנס. אולם עוד בדרך לבית־החולים מת — — —

הקרבן

וולט אדוורד גינאס, הבארון הראשון ל־בית מוין, בנו השלישי של הלורד הראשון לבית אייבי, היה בשיא הקאריירה שלו כשפגע בו הכדור הקטלני.

דרך חייו מצלצלת בדיוק כדרך חייו של כל לורד בריטי אחר בעל מעמד דומה: יליד דובלין, אירלנד, בן 64, חניך בית־הספר האריסטוקרטי של איטון, נפצע במל־חמת הבורים וזכה לאות הצטיינות של המלכה (ויקטוריה), חבר־פרלמנט משך 24 שנים, חבר עירית לונדון, מפקד־גדוד ו־קצין־מטה במלחמת־העולם הראשונה, תת־שר המילחמה, מזכיר כלכלי לשר־האוצר, שר החקלאות והדייג, חבר מספר ועדות מלכותיות, שר־המושבות, מנהיג בית־הלורדים, חבר מועצת המלך, ולאחרונה שר לענייני המזרח־התיכון בקאהיר. בעלה של הליידי אבלין ארסקין, שמתה חמש שנים לפניו, אב לשני בנים, שאחד מהם מת.

מאחוריי העובדות היבשות הסתתר גבר יפה־תואר, אחד המוחות החריפים בממ־שלתו של וינסטון צ'רצ'יל, ידידו האישי. לא בכדי נשלח לקאהיר. שם נרקם חלק מעתיד האימפריה. שם הוקמה הליגה ה־ערבית, תחת חסותו. שם גם נידונה „בעית ארץ־ישראל."

ליד אותה קאהיר, בחדר נקי ומרוהט היטב במיבצר עתיק, היה כלוא גבר שקט, נמוך־קומה. יואל בראנד, שליח 800 אלף יהודי הונגריה. האיש שגורל שליחותו יכול היה להציל רבבות, הובא באחד הערבים למועדון האנגלו־מצרי, נחקר ארוכות על־ידי קבוצה של תריסר אנגלים. הוא לא שם לב במיוחד לכך. משך חמישה חדשים התרגל לחקירות בלתי־פוסקות, 14 שעות ביממה. אולם הוא זכר היטב אותה פגישה. כי בה נפל פסוק היסטורי.

אחד הנוכחים שאל אותו על שליחותו. שוב ושוב הדגיש בראנד שאפשר להציל. לבסוף הפליט הבריטי: „מה אעשה ב־מיליון יהודים? איפה אשים אותם?" ב־צאתו שאל בראנד מי היה האיש. התשובה: לורד מוין.

אחרי שיחרורו הצטרף בראנד ללח"י, האירגון שהרג את הלורד.

מוין, אריסטוקרט ובן למשפחה בעלת שם־עולמי בין יצרני הבירה, לא היה אדם אכזרי. להיפך, ימים מעטים לפני מותו אמר לבנו: „גורל היהודים הוא טרגדיה גדולה. יצטרכו לחשוב מה לעשות אתם אחרי המלחמה!"

אולם הלורד מוין היה קודם כל מדינאי בריטי, ודאגתו הראשונה, ואולי היחידה, היתה נתונה לאימפריה הגדולה. הוא ידע כי כל יהודי שיינצל יוסיף לקלקל את היחסים בין האימפריה לבין שליטי ערב. והוא האמין כי יחסים אלה הם הבסיס לעתיד האימפריה אחרי המילחמה. הוא לא היה היחיד שחשב כך. אולם הוא שילם בור דיעה זאת בחייו — — —

ההחלטה

היתה זאת אחת ההחלטות שאיש אינו יכול לקבוע בדיוק מתי הוחלטה, ומי החליט.

כשפרש אברהם („יאיר") שטרן מאצ"ל, בקיץ 1940, קרא לאירגונו „האירגון הצבאי הלאומי בישראל." הוא התכוון לבטא: ב־ניגוד לאצ"ל הישן, שנקרא „האירגון ה־צבאי הלאומי בארץ־ישראל," יפעל האירגון החדש בעם ישראל בכל רחבי העולם. ה־אויב אינו הנציב העליון, היושב בירושלים. האויב הוא האימפריאליזם הבריטי באשר הוא שם, והמילחמה בו תתנהל בכל ה־ארצות, בכל היבשות.

שטרן העלה את הרעיון להרוג את השר הבריטי לענייני המזרח־התיכון. היה זה אז סר אוליבר ליטלטון, אחד מעמודי התווך של המיפלגה השמרנית, שר־המושבות ה־בריטי בשנים האחרונות. אולם עוד לפני שהתגבשה תכנית מעשית, נתפס אברהם שטרן בעלית גג בשכונת פלורנטין, תל־אביב. נקטל על־ידי קציני־המשטרה מורטון. אירגונו נופץ לרסיסים, כל מנהיגיו נכלאו.

עברו שנתיים. ליטלטון מסר את תפקידו למונקטון, מונקטון למוין. איש מהם לא שם את לבו במיוחד לכך שבינתיים קרה משהו בארץ־ישראל. ממחנה־המעצר במזרע ברח גבר צעיר, חסון, איש־פעולה מלידה, „איש־הברזל" של לח"י: יצחק שמיר (יזרניצקי)*. הוא הקים מחדש את מרכז לח"י, צירף אליו מורה־לספרות בשם יש־ראל שייב („אלדד") הכין את התוכנית ל־בריחה ההמונית של מנהיגי לח"י מלטרון, ביניהם נתן פרידמן־ילין („גרא"), החבר השלישי של המרכז. פרידמן־ילין** יצא ל־חופשי, שייב נאסר.

לח"י עבר התפתחות רעיונית. לא היתה לו אידיאולוגיה מגובשת, פרט למלחמה בבריטים. אולם הסתמנו באופק יסודות של אידיאולוגיה חדשה. עיקרה: מילחמת השיחרור אינה „ציונית", אלא עברית, ארצישראלית, מרד של בני־הארץ נגד שליט זר.

אחד ההוגים העיקריים היה ישראל שייב. שייב התנגד בחריפות אישית לתורות ז'בו־טינסקי, עד כדי כך שביקש לסתור ממש כל פרט ופרט של דברי המנהיג הרביזיו־ניסטי. ז'בוטינסקי אמר כי יש הבדל בין האנגלים הטובים (לורד בלפור) והאנגלים הרעים (מק־מייקל). שייב אמר שכל האנג־לים רעים, אויבים טבעיים לעם ישראל בארצו. ז'בוטינסקי ראה את המאבק בין יהודים וערבים, כשהאנגלים משמשים צד שלישי. שייב החל לרמוז כי היהודים וה־ערבים הם שותפי־גורל. ז'בוטינסקי דרש לשבור את ההסתדרות. שייב החל מזכיר לטובה את המילה סוציאליזם.

הוא לא היה יחיד. ההוגה העיקרי, פריד־מן־ילין, התקדם באותו כיוון. הכל היה עוד בלתי־מגובש. אולם כבר נראתה תיאוריה חדשה של שותפות עברית־ערבית, שת־חושל במאבק נגד הבריטים, ותשמש אחר־כך יסוד לחיים חדשים במרחב. רק במאבק יוכלו הערבים להשתכנע כי בני הארץ ה־עבריים אינם סוכני האימפריאליזם הזר וראש־גשר של המערב הקולוניאלי, אלא עם שותר־חופש, מעורה במרחב.

רצח הלורד מוין נועד להפעיל תהליך

* כיום ח"כ הליכוד מטעם חרות.

** כיום נתן ילין־מור.

כאשר יובאו השבוע לקבורה בישראל עצמותיהם של אליהו חכים ואליהו בית־צורי, שנתלו במצריים אחרי שהרגו את חלורד מוין, יתעוררו שאלות רבות בלבם של בני הדור אשר לא היה עדיין בחיים כאשר נפחו שני אליהו את נשמתם. מי הם היו? מדוע הם ביצעו רצח פוליטי זה? מה היו מניעיהם? מי היה הלורד מוין?

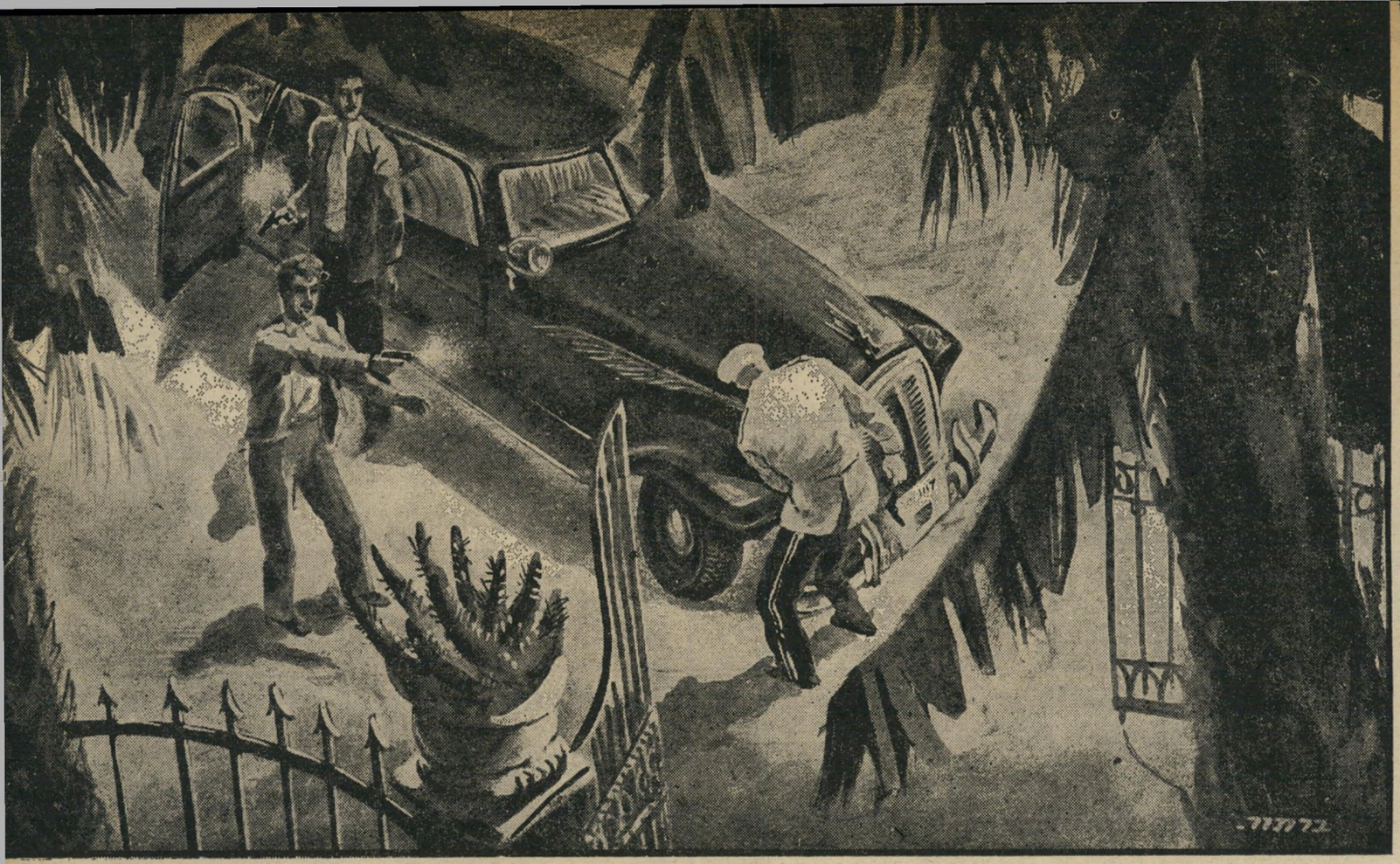
על שאלות אלה ענה „העולם הזה" (891) לפני 21 שנה, במלאת עשר שנים למעשה. בניגוד למינהגו, מעתיק „העולם הזה" השבוע את כתבתו המקורית בממואה, יחד עם צוריו של צייר צעיר ובתי־ידוע, בשם שמואל בק, שנתקבל אז לעבודה כ„העולם הזה" ושצייר את המאורעות שתוארו בכתבה. בק בן ה־18 חתם בשם „ברתור", מפני ששירת אז בצה"ל והעבודה הנוספת היתה אסורה עליו.

סיפורם של שני אליהו אשר עצמותיהם יובאו השבוע ממצריים לישראל

6 באוקטובר 1944

זהו קטע מהעיתון האנגלי הקאהירי ניר איסט דיילי, שהופיע למחרת הרצח, ב־7 באוקטובר. הכותרת אומרת: „הלורד מוין נפצע קשה בהתקפת אקדחים מחוץ לביתו." הידיעה פותחת במלים האלה: „מצריים הזדעזעה עמוקות..."

שמואל בק משחזר את המעשה: חכים הרג את מוין, בית־צורי יורה בנהגו

רצח הלורד מוין

זה. יצחק שמיר הכין אותו בסבלנות. אנשי לח"י הקימו תאים בין החיילים ה־ארצישראליים במצרים, חקרקע הוכשרה. אולם ראש־התא, יוסף („עזרא") סיטנר, חיווה את דעתו כי החיילים לא יוכלו לבצע פעולה. אפשר היה להעבירם בכל יום, ואילו המבצע חייב להיות בעל אפ־שרות לשהות במקום, לחכות להזדמנות.

שמיר חיפש איש — אדם נאמן, שאפשר היה לסמוך עליו שישאר זמן רב לבדו, יפעל לפי שיקול דעתו האישי מבלי לקבל הוראות מפורטות, קלעי טוב ואיש שנוסה בפעולה. יהושע כהן *, אחד ממפקדי לח"י, המליץ על צעיר ספרדי, שידע ערבית על בוריה, הכיר את תנוך המצרי — — —

האיש הראשון

אליהו חכים יכול היה להיות בן אופייני של מישפחת־עשירים ספרדית. יליד ביירות שגדל בארץ, רגיל למותרות והדור בלבוש, ספורטאי של מכבי ואדם מצוי בנשפיות־ריקודים. כמו רבים, הצטרף למחתרת. אולם המחתרת שבתה. ימי הפילוג הרסו את האירגון. אליהו, יחד עם חבריו, הס־תובבו ברחובות חיפה, הסיגריה בפה, התי־געגעו לפעולה. היא לא באה.

הוריו ידעו שהוא חבר המחתרת. הם שמעו על הריגת שטרן, מאסר האחרים. הם דאגו לחיי בנם. פתרונם: שיתגייס לצבא הבריטי. שם ימצא מוצא לתאוות־הפעולה שלו, יהיה רחוק מן הפיתוי. לבסוף נכנע להם אליהו, בניגוד לרצונו.

אולם בצבא באה החרטה. חבריו יחשבוהו לפחדן, לעריץ. האירגון התאושש מחדש, ואילו בצבא מצא רק חיי בטלה. ביום בהיר אחד חזר הביתה, השליך את המדים לפינה, לבש את בגדיו האזרחיים. הוא ירד למחתרת.

כעבור כמה ימים הופיעה מודעה בעתון: „אליהו, בוא הביתה, הוריך חזרו ממצריים ורוצים לראותך!" אולם אליהו לא חזר. הוא נקרא עתה „בני", והוא השתדל בכל כוחו להחזיר את כבודו בעיני החברים, שחשבוהו לבן־עשירים רכרוכי. הוא פעל בפעולות קטנות, חי בתנאי רעב, למד לקלוע, עמד בתצפיות, עסק באיסוף ידיעות. אט־אט רכש מחדש את אימון האחראים.

בשעת ההתנקשות הגדולה בחיי הארולד מק־מייקל, ערב צאתו של זה מן הארץ, עמד אליהו חכים בראש סלע, ירה על המכונית שירדה בכביש התלול תל־אביב. ירה — והחטיא.

עתה ירד מצרימה. הוא התבסס במקום, ערך תצפיות קפדניות, הכין את הפעולה. אולם סיטנר הגיע למסקנה שאיש אחד לא יספיק, דרש בארץ כי יישלח איש שני. שמיר השקיף סביבו. מבטו נתקל בצעיר יפה, בעל פנים מערביות, אינטליגנטי, משכיל, שהיה בשעתו אחד מפיקודיו ב־פלוגה ח' של אצ"ל — — —

האיש השני

אליהו בית־צורי היה טיפוס שונה מאוד מאליהו הראשון. הוא היה כימעט ארכי־טיפוס של צבר בן־דורו.

בנו של איש שעלה מרוסיה לפני 50 שנה, מנהל הדואר בטבריה, הכיר אליהו בן ה־22 עוד בנעוריו ערבים רבים שביקרו בביתו. בחזור המישפחה תל־אביבה למד בגימנסיה. סימן־הדרך בחייו, כמו בחיי כה רבים מבני־דורו, היו מאורעות 1936. אליהו התגייס לאצ"ל.

חיש מהר נפצע בפעם הראשונה — הוא נכווה קשה משנשלח לשרוף אוטו־בוסים בפעולות אצ"ל נגד מגבית כופר־הישוב *. הוא הראה בגאווה את הצלקות הרבות, הפך מדריך באירגון התאים ה־לאומיים, תנועת־נוער שהוקמה על־ידי אצ"ל בשעה שהאירגון הסתכסך עם בית"ר.

כרבים מבני־המחתרת, זנח את לימודיו על־אף רמתו השכלית הגבוהה, פרש מן הגמנסיה, אך השיג תעודת־בגרות בכוחות עצמו. בבית לא ידעו אם עודו חבר המח־תרת או לאו. אליהו לקח את אחיו הצעיר לשייט בירקון, השתתף במישחקי הילדו־תיים. שלוש אחיותיו העריצוהו. אביו, ש־התאלמן, מכבר, חי רק למענו.

כשחל הפילוג הגדול, פרש בית־צורי בבחילה, כרבים אחרים, משתי המחתרות גם יחד, התמסר ללימודים בפקולטה למדעי המזרח של האוניברסיטה. „במזרח אנו חיים, במזרח עתידנו, את המזרח עלינו לדעת!" אמר. הוא לא ידע כי באותה שעה ממש התווכח צעיר לא מוכר לו, בשם אליהו חכים, עם בעל בית־קפה ערבי בחיפה, אמר לו: „אין ריב בן יהודים ו־ערבים. האנגלים המסכסכים והמסיתים. עלינו להתאחד ולזרוק אותם מכאן, ואז נסתדר בינינו..."

אצל חכים, איש המעשה, היה זה אינס־טינקט פשוט, בלתי־מגובש. אצל בית־צורי הפך הדבר לראשיתה של אידיאולוגיה. ידי־דו הטוב ביותר היה אחיו של יוצר כת הכנענים, המשורר אוריאל שלח („יהונתן רטוש"). אליהו בית־צורי לא הפך כנעני, אך הוא קיבל דיעה שנולדה אז בחוגים רבים: שהעם העברי החדש הוא עם שמי, בעל שרשים בתרבות השמית, שותף־גורל של העם הערבי, חייב להשתלב בחיי ה־מרחב וללחום לחרות כל עמיו נגד השלטון הזר.

אצ"ל התארגן מחדש. אליהו חזר אליו, עבר קורס מפקדים. אולם רוחו לא היה שלמה עם אצ"ל ומסורותיו. ואילו האוני־ברסיטה לחצה עליו להתגייס לצבא הבריטי השנוא. הוא מצא מוצא משתי הצרות, וגם מבעית הפרנסה: בחצטרפו לשרות המדידות הבריטי, שהעביר אותו לסביבה ערבית ליד ג'נין.

שם הפך בית־צורי מיד לגיבורם של הפועלים הערבים, מנהיגם נגד המנהלים הבריטים. אולם גם האנגלים חיבבו את הצעיר שדיבר אנגלית כמו ערבית ועברית, החזיק בין חפציו את ספר השירים של קיפלינג, ידע להרצות על ההיסטוריה של בריטניה. הם לא יכלו לדעת כי ידיעה זו תעזור לו, ברבות הימים, להסתמך על משוררים בריטים בנאום ההגנה שלו במש־פט רצח מוין. כשעזב אליהו את השרות כדי להתחיל לעבוד אצל מודד פרטי, רשם המנהל האנגלי בפנקסו: „בעל כשרונות ואינטליגנטי מאד."

הכשרון הועיל לו במחתרת, עזר לו לעלות בסולם הפעולות. הוא נלקח בחשבון לתפקידים חשובים. וכשבאה הדרישה לאיש מיוחד לגמרי, שיצטרף לחכים בקאהיר, נפ־לה הבחירה עליו.

בבוקר אחד, בסתו 1944, עמד חייל ברי־טי בודד על רציף תחנת הרכבת ברחובות. הוא דמה לכל אנגלי אחר: ללקוט, מק־טורת, ניירות מוכנים לנסיעה למצריים. בבית השאיר כמה קטעי־ספרות וקטעי־יומן, שהעידו על אופיו של אליהו בית־צורי

(המשך בעמוד 24)

* שנועד לגייס כספים להגנה, הוחרם על־ידי אצ"ל.

* מי שהיה שכנו של דוד בן־גוריון ז"ל בשדה־בוקר.

מכתבים

הביטוי — מחליש

העיתונות דיווחה לאחרונה שלסדי קולק היו קשיים בארצות־הברית, בהסברת עמדת ישראל לגבי ירושלים. מר קולק מסביר קשיים אלה בהצלחת התעמולה הערבית, ובבורות של הקהל האמריקאי.

כישראלי, אשר חזר זה־עתה מארצות־הברית, לאחר שהייה של שנתיים שם, ברצוני להעיר שמר קולק בחר בדרך הקלה לתרץ את הקשיים שבהם נתקל. מניסיוני, ומנסיון ישראלים רבים אחרים אשר נקלעו בהזדמנויות שונות לוויכוחים עם אמריקאים וערבים, ביכולתי להעיד שאין המדובר בבורות ובתעמולה, אלא בטיעונים כיבדי־משקל אשר קשה להפריכם. להלן מיספר טיעונים כאלה:

ירושלים המאוחדת במתכונתה כיום אינה מבטאת את רצונם החופשי של תושבי העיר הערבים. האם נועצו בהם כאשר נקבעו גבולות העיר החדשים? האם היה להם חלק כלשהו בקביעת מיבנה המנגנון העירוני? מדוע בוטלו המוסדות העירוניים הערביים אשר ניהלו את ענייניהם לפני 1967? במילים אחרות: איחוד שהוא פרי ניצחון של עם אחד על מישנהו לא יתקבל אף פעם במונחים של הרמוניה ושלום.

חיי היום־יום של הערבים מהולים בחוסר־אונים, אי־ודאות ופחד. זאת, משום העובדה הבסיסית שהם חיים במיסגרת שנכפתה עליהם, ואשר מושלטת בעזרת מנגנון זר שאינו אוהד את תפיסתם הלאומית או מבין את צרכיהם. מראיהם של חיילים ישראלים המסתובבים עם נישקם בחוצות העיר רק מחזק בליבם אותם רגשות.

היריעה הקצר מלהכיל את כל טיעוני הערבים. נראה לי, שהקו ההסברתי שנקטנו עד־עתה, של ביטול דברי הצד השני כתעמולה, מחליש את עמדתנו. הקהל האמריקאי מעוניין לשמוע תשובות עניניות. כל התחמקות מצידנו, ואימוץ גישת „בת־יעצה", אין בהם כדי לקדמנו, אלא הם תורמים תחת קיומנו.

ר. קינן, תל־אביב

מי חן הנודיסטיות?

בקשר לתצלום הבחורות הערומות על חוף נוייבה (העולם הזה 1971), עם החיילים, ברצוני להוסיף פרטים. אני יכול להבטיח לקוראים שהאינפורמציה שלי היא נכונה, אך מסיבות השמורות עמי איני רושם את כתובתי וזהותי.

ובכן, לכל הסקרנים למיניהם: הארוכה והקרובה למצלמה (עם הגב) היא אנגליה, והפצצה מבין כולן (הרחוקה, עם משקפיים המביטה אל הקומנדקר) היא אמריקאית. וכו"ל האמצעית, זו עם הברך המכופפת.

הן גרות בבקתות־חימר ליד מקום השתזפותן, ולפי שיחה עימן בזמן האחרון נראה, שאינן מתכוננות לעזוב בקרוב. אגב, הן חביבות ובנות־שיחה נעימות, ומוצאות שהישראלים בחמדים.

ובכן, הזדהרו לראותן — פן תאחרו. אגב, הן אינן אוהבות להצטלם (הצילום שהתפרסם בהעולם הזה, של הצלם שלום בר־טל, נעשה כנראה בהסתר).

אלמוני, נתניה

טעות לעוזם צורקת

כיכר היד ליד בית המשכנאים הישן בצפון תל־אביב, תיהפך היום במעמד ראש עיריית תל־אביב, מר שלמה להט, שגריר בריטניה בישראל, מר ו. ב. הייוזן ושגריר איסלנד מ. ה. דרלימפה, את השקם הנעים בנגינות תזמורת הילדות בקבוצת בארי שהגיע בשיחה למעמד זה מכביש הצבא הבריטי בקפריסין. הכיכר נקראת על שמו של הגנרל הול, אשר חנה את גדוד הזקן עם כיבוש בקוסת אוסטרלית, במלחמת העולם הראשונה וכבש את העמדות המסורקות בשיר־נושם.

הארץ, 11.6.75

משה בוסתן, ראשון־לציון

כתיבה דקאדנטית

בטרם אפסוק פסוק בקשר לכתבה על „סינדרלה מבית־שמש" (העולם הזה 1971), עלי לגלות ולקבוע: אינני נערה בת 24—18, וברור שהכתבה נועדה לשכאלו. אני מכיר את הנימוק שיש צורך בדברים נוספים, זולת פוליטיקה־מאבק־חברתי־הקרב על השלום, ואף מצדיקו. ברורים השיקולים המדריכים פירסום חומר כזה והם מזכירים, איכשהו, את סיסמתו של לנין: שני צעדים קדימה, צעד אחד לאחור.

ואף־על־פי־כן, כאשר מגזימים בצעדים לאחור, מגיעים לאן שהמיפלגה הקומוניסטית האיטלקית הספיקה להגיע: חיזור אחרי הדמוקרטים־נוצרים.

כתבה זו שלכם היתה נסיגה משמעותית מדי מעמדות השבועון. האומנם יש לבנות את פיתרונות חברתנו על אבירים רכובים על סוסים לבנים, על מיפעל־הפיס וכיוצא באלה? האין זה מתקרב קירבה מסוכנת לסיפרות הסופר־דקאדנטית של חילוף המאה, ולסירטי החלומות של שנות העשרים?

מילא, את הנעשה אין להשיב, ומיקרה קיצוני אחד לא יפסול שבועון לוחם. אבל כדאי לא להפוך את הכתיבה הדקאדנטית הזאת למינהג.

משה כרמי, ראשון־לציון

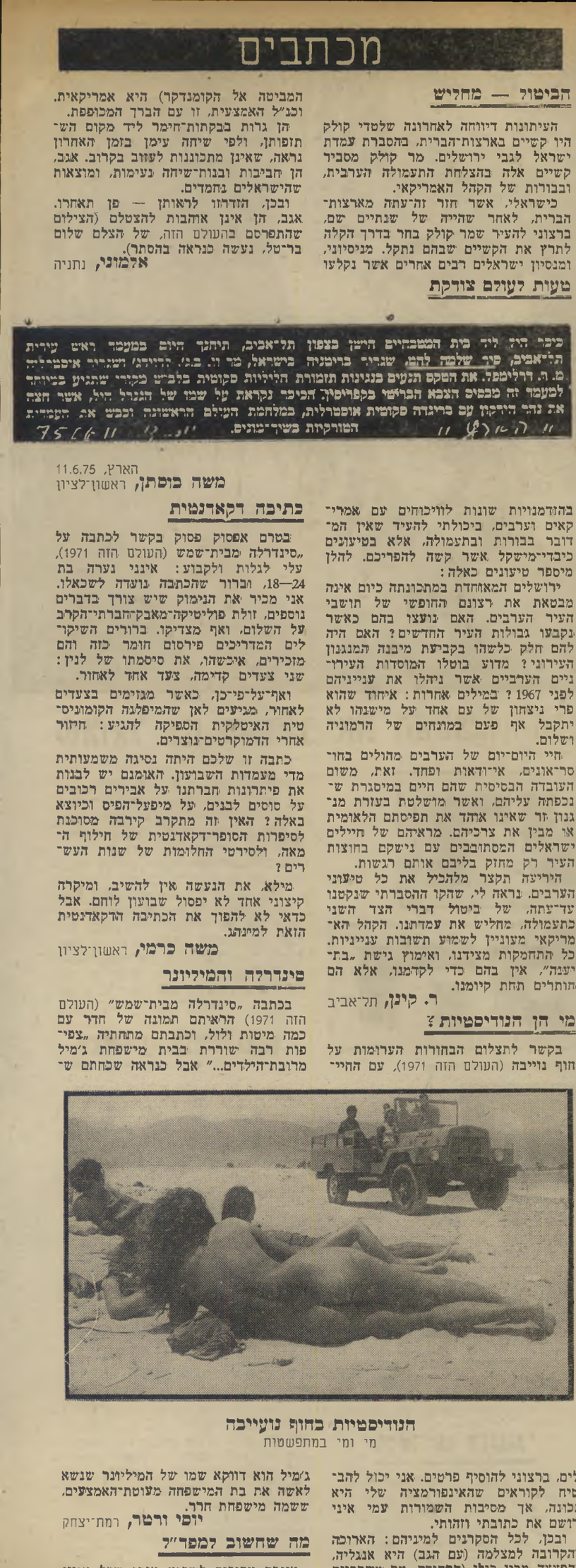
פינדרלה והמיליונר

בכתבה „סינדרלה מבית־שמש" (העולם הזה 1971) הראיתם תמונה של חדר עם כמה מיטות ולול, וכתבתם מתחתיה „צפיפות רבה שוררת בבית מישפחת ג'מיל מרובת־הילדים..." אבל כנראה שכחתם ש־ג'מיל הוא דווקא שמו של המיליונר שנשא לאשה את בת המישפחה מעוטת־האמצעים, ששמה מישפחת חרר.

יוסי ורטר, רמת־יצחק

מה שחשוב למפד"ל

אינכם צריכים לשכנע אותי שכל עניין

הנודיסטיות בחוף נוייבה
מי ומי במתפשטות

מכתבים

מיהו יהודי ומיהו לא־יהודי מעניין אתכם כשלג דאשתקד. ברם, תסכימו איתי שכאשר מיפלגה עומדת המכריזה בפני עם ועדה ובחרים על הבטחתה לפרוע שטר־בחירות זה או אחר — ובמיקרה הזה, ההבטחה של המפד"ל טרם הבחירות לכנסת השמינית לא להצטרף בשום מיקרה לשום ממשלה בלי שיתוקן חוק „מיהו יהודי" כהלכה — היא תהיה מחוץ לממשלה! על המיפלגה, במיקרה הזה, לעמוד בהתחייבותה ולא לשטות בבוחרים שהצביעו עבורה ועבור מצעה.

קראתי באחד העיתונים שוועדת־השרים לענייני־גיור שהוקמה, כזכור, לפני פחות משנה, כלל לא פועלת וכלל לא הופעלה עד־כה. אם אומנם כך הדבר, הרי הוא מהווה תרמית ממדרגה ראשונה, ונראה שכל עניין הקמת ועדת־השרים הזו לא היה אלא אחיזת־עיניים, כדי שהמפד"ל תוכל להצטרף לממשלה תוך רמייה, שעה שהבוחרים שלה תבעו לעמוד מן הצד ולא להצטרף לממשלה כל עוד לא יתוקן חוק מיהו יהודי.

אכן, נראה שלמפד"ל חשוב יותר מיהו יהודי בממשלה ולא מיהו יהודי כהלכה.

אריאל נחשוני, ירושלים

נורית כובשת את ניו־יורק

בכתבה „ישראלים בחו"ל" (העולם הזה 1972) סופר על סרטים ישראליים המוצגים כעת על מסכי בתי־הקולנוע של ניו־יורק. הנה מודעה המכריזה על סרט ישראלי

„נורית" בניו־יורק
כמו בבית

כזה, נורית, לא פחות ולא יותר. והדברים הנאמרים במודעה, כטוב דימיונו של המפרסם עליו: „נורית — היא תישאר בליבך לנצח"; „הסרט הישראלי הפופולרי ביותר שנעשה אי־פעם"; „רק אחת לעשר שנים מופיע סרט כה מלא חמימות, שירה, צחוק ודמעות"; „דראמה מוסיקלית לכל המישפחה".

ואם כל זה לא מספיק, מכריזה המודעה כי הסרט יוצג בשלושה בתי־קולנוע בניו־יורק בעת־ובעונה אחת. לא בטוח שהישראלים של ניו־יורק יילכו לראות אותו כדי להתגעגע הביתה. אבל מה שבטוח — הפרסים שם ירגישו כמו בבית.

רחל הרמתי, ניו־יורק

הכתובת למרפא

כקוראה קבועה של העולם הזה כבר קרוב ל־19 שנים, והדואגת לשלחו לידידים בארצות־הברית, קראתי (העולם הזה 1967) כתבה אודות זוג מרפאים טיבעיים. הם הצליחו לרפא, בשיטות טיבעיות, חולים הסובלים מאחוז שומן גבוה בדם.

אני סובלת מאיתה מחלה, ומאמצי הרופאים לא עזרו לי. הייתי מודה לכם מאד אילו הואלתם לשלוח לי את הכתובת, או כל דרך אפשרית להגיע אל המרפאים הנ"ל, לשם ריפוי והחלמה והסבל הגופני והנפשי האיום הנגרמים לי ממחלה קשה זו.

ויהיה שכר מיצווה — מיצווה.

מרגלית שרון, חיפה

● עצת העולם הזה לקוראת שרון, (המשך בעמוד 14)

נוסע לאירופה?
האם תלון 3 לילות רצופים באותו בית מלון?
בחר מלון מתוך ספר בתי המלון (בעברית) של קופל וכבר הנך משתתף בעל זכויות מלאות בשיטת הנסיעות המהפכנית ליחידים. אשר עשויה לחסוך לך מאות לירות.

קופל-14

שיטת הנסיעה המהפכנית ליחידים

במסגרת תכנית זו נכללים גם סיורים בסקנדינביה, שייט באיים היווניים באוניות נוסע, ושייט על הריין. הזמנת 3 לינות רצופות מזכה אותך בהטבות כגון: **הסעות לנמלי התעופה בארץ ובאירופה חינם, הנחות לקניות בלונדון ואמסטרדם ועוד.**

הטבות העשויות לחסוך לך מאות לירות. הזמנת 14 לינות (בכל צרוף שהוא) באירופה מזכה אותך גם בקבלת ביטוח 25.500 ל"י חינם. בספר „קופל-14" הצעות מיוחדות.

בארה"ב: לינה בכל הילטון בארה"ב 30 $ ליחיד, 35 $ לזוג, ע"פ הסכם מיוחד ובלעדי לקופל.
עשרות הצעות של בתי מלון טובים עד דרגת סופר דה-לוקס בערי אירופה העקריות.

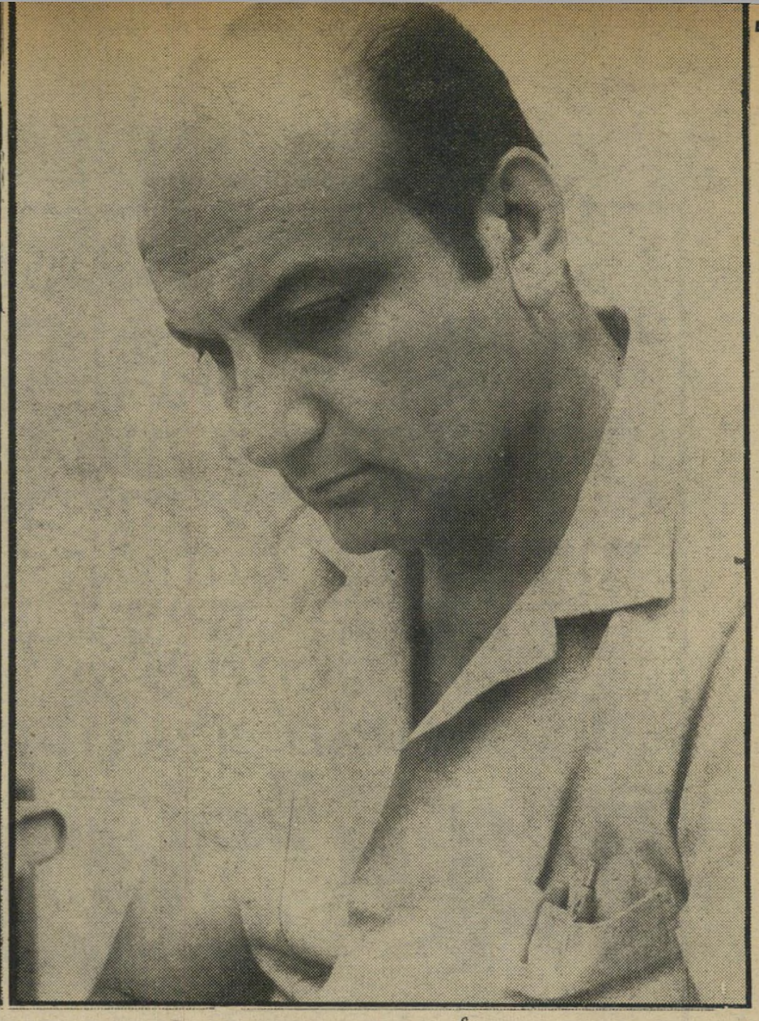
הספר מכיל תאורים מפורטים של בתי מלון כולל צילומים ומחירי לינה במטבע מקומי
את הספר ניתן לקבל באמצעות התלוש או במשרדי קופל ברחבי הארץ

ספר (בעברית) חינם על בתי מלון באירופה ובארה"ב

לכבוד **קופל נסיעות (1970) בע"מ**
רח' פרישמן 14 תל אביב
טל. 246121
נא לשלוח לי (ללא כל תשלום וללא התחייבות מצידי) ספר המפרט את בתי המלון והשרותים המשתתפים בתכנית „קופל 14"
שם: _____
כתובת: _____

קופל נסיעות
המומחים לנסיעות ולאירגון חופשות
KOPEL TOURISM

לפני ואחרי: פאוזי אל־אסמר לפני מילחמת ששת הימים – ובמערכת „העולם הזה" בימי המילחמה

בהגיבו על ספרו של ערבי ישראלי, מגלה עורך „העולם הזה" לראשונה פרשות נעלמות: איך ניצלה העיר קלקיליה מהשמדה, וכיצד הופסקה הריגתם של פליטים על גדות הירדן

מאת **אורי אבנרי**

ב ימים השחורים של חרדה ומועקה, ערב מילחמת ששת־הימים, לקחנו את פאוזי אל־אסמר כדי שיישב במערכת ויאזין לשידורים הערביים.

במשך רוב שעות היום ישב פאוזי בחדר צדדי, צמוד לרדיו, הקשיב ורשם. הוא שמע את דבריו של אחמד שוקיירי, שקרא לזרוק את היהודים לים. הוא שמע את הצהרתו של גמאל עבד־אל־נאצר, שאם תפתח ישראל במילחמה, תושמד המדינה. הוא שמע את הקול ההיסטרי של סאות אל־ערב („קול הערבים") כשהוא מבטיח כי הגה סוף־סוף קרב סופה של המדינה היהודית, והכבוד הערבי יטוהר בדם ואש.

כשפרצה המילחמה, שמע את הודעות־הניצחון הצוהלות בערבית ובעברית. צבא מצריים קרב ללב המדינה, צבא סוריה כובש את הגליל, תל־אביב עולה בלהבות.

ואז, לפתע, הנפילה. העובדות הצטיירו על פני השטח, ולא הותירו עוד מקום לספק, צה"ל כבש את סיני, את הגדה, את הגולן. כל שיטחה של פלסטין נכבש. הצבאות המסואבים של מצריים, ירדן וסוריה הובסו תוך שעות מעטות.

מעולם לא ראיתי אדם מתמוטט לאיטו לנגד עיני, כפי שהתמוטט פאוזי כאותם הימים. כוח־החיים כאילו דלף ממנו. הגבר גבה־הקומה כאילו התכווץ.

במערכת צהלו החברים, אותם שלא היו מגוייסים. החששות הקודרים, הפחד לגורל המדינה שכירסם בלבבות במשך שלושה שבועות, פינו את מקומם לתרועת־ניצחון. ביום הראשון של המילחמה כבר פשטה במערכת הידיעה, שאז היתה עדיין סודית, כי חיל־האוויר המצרי הושמד. הדימיון התקשה לתפוס את עוצמת הניצחון.

הרגשנו שפאוזי מתהלך בינינו כמו חולה אנוש במסיבת־חתונה. פניו חיוורו נפולות, עיניו דהויות, יכולו אמר השפלה. היה ברור שעולמו חרב עליו.

יכולנו רק לנחש מה נעשה בליבו. אך היה זה רק פרט אחד קטן שהעיב על שימחת־ההצלה שאחזה בכל האחרים, והוא נעלם בצהלה הכללית.

„תל־אביב בוערת"

ה שבוע קראתי כיצד ניראו אותם ימים בעיני פאוזי עצמו. הוא תיאר את החווייה ארוכות, בספר שיצא זה־עתה לאור. פאוזי אל־אסמר כתב אותו בעברית, בתקופה שבה היה מרותק ללוד אחרי שיחרורו מן הכלא, אך הוא הופיע בו־זמנית גם באנגלית, ובוודאי יופיע גם בשפות רבות אחרות.

„...ביום הראשון למילחמה שמעתי את הרדיו הערבי מודיע על ניצחונות בקרב, ואילו הרדיו הישראלי שמר על שתיקה. גם במערכת העיתון לא ידעו מה באמת מתרחש, וכולם היו מתוחים. בשעה שמונה בערב, כאשר ישבתי והאזנתי לרדיו הערבי, נכנס למערכת הכתב הצבאי של העולם הזה (אלי תבור), ושאלני, מה אומרים ברדיו הערבי. השבתי כי אני מוסר את החומר לחדר־מעבודה. ואז סיפר לי כי ‚השמדנו לערבים את כל המטוסים, וכי אנו בדרך לסואץ.' הסתכלתי עליו כעל מטורף...

„כאשר נכנסתי (למחרת בבוקר) לבית־הדפוס, מצאתי כי אנשים רבים טורחים בהדפסת המהדורה השגיה של העיתון, אשר בישרה את ניצחונה המוזהיר של ישראל ואת השמדת חיל־האוויר המצרי. מייד הרגשתי שינוי במצב־רוחם של כל אלה אשר היו סביבי. כולם התחילו לצחוק ולהתבדח ולהתייחס אלי יפה. כך היה גם במערכת. אבנרי צחק, התרוצץ ממקום למקום ודיבר עם כולם בלבביות ובהתרוממות־רוח. כאשר פתחתי את הרדיו הערבי, כל מי שחלף לידי שאל בלעג: ‚נו, פאוזי, מה הם אומרים?' עד שעלו לי על העצבים, וביקשתי מכל אחד ששאל אותי שיפסיק לשאול וישיקרא את הדברים שאני מוסר למערכת.

„הרדיו הערבי הרגיז אותי מאוד. התחלתי מגלה את השקר המופץ על־ידו ואת מידת הפרזתו. ‚50 ניחות והפצצות על תל־אביב.' ‚תל־אביב בוערת' היו מיקצת מדיברי הכזב שקלטתי. הלא אני יושב בתל־אביב, ולא הרגשתי ממה שמסרו כהוא זה! ולא זו בילבד, אלא גם הטון המכוער, ודיברי־הזוועה שהשמיע הרדיו, עיצבנו אותי, וחרו לי עד מאוד. אמרתי לעצמי: אנשים שחושבים ומתנהגים כך, לא ינצחו!

„הגל השוביניסטי שטף את רוב האנשים שהכרתי, והיה לי קשה לסבול זאת. כל מי שראה אותי היה מוכרח להציג לי שאלה המתייחסת למילחמה, ורוב השאלות היו קנטרניות ולעגניות. ‚נו, מה אתה אומר על הערבים שלך?', ‚לאחר שלוש תבוסות, האם לא יותר טוב להם להיכנע ולחתום על חוזה־שלום?', ‚זהו זה, פאוזי, מה אפשר לעשות?', ‚סליחה, אבל לא היתה לנו ברירה!', ועוד.

„...מן הצד הערבי היתי מזועזע בגלל תעמולת־הכזב, השקרים ודיברי־הזוועה אשר הושמעו ברדיו בזמן הקרבות. ומן הצד הישראלי הזדעזעתי שוב ושוב מרוב האנשים שפגשתי, ואשר הכרתי קודם ככעלי עמדות ליברליות ומתקדמות..."

אובדן־הזיכרון

פ סוקים אחרונים אלה מבטאים את הטרגדיה של „ערבי ישראלי" — אדם שאינו שייך למדינת־ישראל, אך שקשה לו גם להזדהות עם העולם הערבי.

הספר קרוי להיות ערבי בישראל. בכל עמוד בספר מבצבץ הדימיון המדהים בין גורלו של ערבי בישראל לבין גורלו של יהודי בחו"ל — ההשפלה המתמדת, הרגשת הניכור, הרגישות המופרזת, „התסביכים היהודיים" המובהקים, הזעקה נגד עוולות אמיתיים ומדומים. ראיית כל הדברים בראי־עקום של בן־המיעוט המושפל, ואף הנטייה לתרץ כל כישלון אישי בקיפוח לאומי ועדתי.

כל זה בולט גם בתיאור מאורעות ה־5 ביוני. האיוולת השחצנית של התעמולה הערבית זיעזעה את פאוזי (כשם שזיעזעה, בדיעבד, את כל המשכילים הערביים. ביום־הכיפורים לא חזרו חערבים על כך, והיוצרות התהפכו.) אבל פאוזי לא היה

מסוגל להבין גם את השימחה שהציפה את כל הישראלים, שהאמינו קודם לכן, כי צפוייה סכנה לעצם קיום המדינה, או לפחות מילחמה שבה ייהרגו אלפים ורבבות ישראלים.

ההתפרקות מהמתח, השימחה הפשוטה, היעלם הפחדים, שיכרון־הניצחון הטיבעי, נראו לו כדי לאומני בלתי־נסבל. הרגש הלאומי הטיבעי כרה תהום בין הערבי וביו ידידיו היהודיים.

קשה לדרוש אובייקטיביות מאדם המושפל עד עפר, הפגוע באחד האיברים הרוחניים המרכזיים של האדם: גאוותו הלאומית. ואכן, דבריו של פאוזי על אותם הימים משתקפים בראי כה עקום, עד כי אדם שאינו מכיר את פאוזי יכול להיתפס לאמונה שהוא מסרס דברים בכוונה.

כך מזכיר פאוזי בזעם את עיתון־הערב דף, שהוצאנו אז במשך כמה שבועות. הצדקנו אז את ההתקפה על סוריה, כדי שההגמוניה בעולם הערבי לא תעבור ממצריים המתונה אך המובסת לסוריה קיצונית ובלתי־מנוצחת. בראי של פאוזי משתקפת עמדה זו כעדות לכך שלקינו בטירוף לאומני.

לדברי פאוזי, זעמה נינה על הוצאת המיסמך, טענה שאינו מיועד לפירסום, וכי נועד רק לארבעה אנשים — לוי אשכול, משה דיין, אורי אבנרי ומשה סנה.

בעיני פאוזי היתה זאת קנוניה מיפלצתית להעלים את האמת מן הציבור, תחת להביאו לפירסום מירבי. אבל נמצאו אנשים טובים שגנבו את הדו"ח, העבירו אותו לעיתונאים זרים, וכך פורסם הדבר בעולם. הצדיק שעשה זאת היה עורך־הדין הטרוצקיסטי המנוח, מרדכי שטיין.

המנוולים בפרשה הם שלושה: נינה, אני וקינן עצמו. זה התנפל על שטיין, כשנסתבר לו שהדו"ח פורסם ללא רשותו בחו"ל. הוא טילפן לו בלילה, "השתולל מרוב כעס על כי שטיין הפיץ את הדברים אשר כתב, ועוד העז לדאוג לפירסום בחו"ל... היתה זו תגובה מכוערת ומבישה... מטר של חרפות וגידופים שאין להעלותם על הכתב ניתך (על שטיין)."

כך השתקפו הדברים בעיניו של הערבי הצעיר. הוא לא יכול היה לדעת מה

הדאי העקום של פאוזי

אך פאוזי שכח לחלוטין את המיכתב הגלוי שכתבתי ללוי אשכול, ביום החמישי של המילחמה, שפורסם בו ביום בדף וגם בהעולם הזה עצמו. תבענו בו מראש־הממשלה להציע מייד לעם הפלסטיני להקים מדינה לאומית משלו בשטחים שנכבשו על־ידי צה"ל. מיכתב זה — אולי ייחשב פעם למיסמך היסטורי — נולד במערכת דף, באמצע סערת הקרבות, שעות מעטות אחרי כיבוש הר־הבית, בשיחה בין אותם חברים שנראו לפאוזי כאחוזי דיבוק לאומני מטורף.

פאוזי הכיר מיסמך זה היטב, והוא עצמו תירגם אותו לערבית, לפירסום במהדורה הערבית שפירסמנו אז. אך כך זה נעים מזיכרונו, כאילו זה היה, מאחר שלא התאים לתמונה שנוצרה בעיני־רוחו באותם ימים של התמוטטות עולמו.

מי שאינו מכיר את פאוזי, יכול לחשוב כי הוא משקר במזיד ומעלים מקוראים — בארץ ובעיקר בחו"ל — מידע חיוני הסותר את גירסתו. הוא רוצה להוכיח כי כל המדינה השתגעה מאז 1967, שאין מחנה־שלום אמיתי בישראל, ולכן הוא מעלים את כל העובדות האומרות את ההיפך.

אולם אני מאמין כי פאוזי נפל קורבן לאמנזיה חלקית — איבדן־זיכרון סלקטיבי שהשכיח מיביו כי דבר שאינו מתאים לדפוסי־המחשבה שנולדו אצלו בימי ההלם.

עברתי השבוע על כמה אלבומים ישנים של תצלומי העולם הזה. נתקלתי בתצלומו של פאוזי אל־אסמר בוועידה של תנועת העולם הזה — כוח חדש. באותה ועידה, באפריל 1968, בשעת נאומי, לנגד עיני מאות הנוכחים והעיתונות, פרשתי דגל פלסטיני, כדי לתת תוקף דרמאתי להחלטתנו לפעול למען הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. הדבר לא נעשה שנית — לא לפני ולא אחרי־כן.

מפתיע כי פאוזי נכח במעמד זה. אולם אין זכר לכך בספרו. הוא פשוט שכח.

„מיסמך קינן"

א ם כך קורה למאורעות שפאוזי ידע עליהם, ושהתרחשו בנוכחותו ממש — אין תימה שהוא מסרס עד ללא־הכר דברים שהוא לא יכול היה לדעת עליהם. כך קרה לפרשת „מיסמך קינן".

זה מתחיל בכך שפאוזי מתאר את בואו לדירתה של נינה דיי־נור, אשתו הפעלתנית של סופר־השואה „ק. צטניק", שעסקה אז בפעולה למען הבנה יהודית־ערבית במישור החברתי. לדבריו, בא אליה פאוזי כדי לספר לה על הגירוש החפוז והאכזרי של תושבי שכונת־המוגרבים והרובע היהודי בעיר העתיקה. „באתי מצוייד בחומר שהגיע למערכת העיתון, ושכלל צילומים של הריסת כל הבתים... צילומים של אנשים הנושאים את מטלטליהם ועוזבים..."

עצם הניסוח הוא מוזר מאוד. התמונות לא „הגיעו לעיתון". אני עצמי יצאתי עם צלם המערכת לבדוק מה קורה בששת. צילמנו תמונות מזעזעות על הגירוש שבוצע בצורה בלתי־אנושית. פירסמנו את הכל בכתבה מזעזעת בשבועון באותו שבוע עצמו (העולם הזה 1555, מיום 21.6.67).

כל זה נשכח עלייידי פאוזי.

כשהגיע פאוזי לביתה של נינה, התרשם מן „האווירה של שיכרון הניצחון" ששררה בה. הוא החליט שלא יצא שם אזן קשבת, ולכן לא עורר את העניין כלל. אך הוא חש בתכונה מוזרה באחד החדרים, שאליו לא נתנו לו לגשת. חברתו היהודיה של פאוזי, יוספה כפרי, נכנסה לאותו חדר, והוציאה משם העתק משוכפל של דו"ח מזעזע שכתב עמוס קינן, כעד־ראייה, על גירוש הפלחים הערבים מארבעה כפרים במובלעת לטרון, שגמחקו לאחר־מכן מעל פני האדמה כלא־היו.

התרחש באמת — ועתה אחרי שפאוזי מסר תיאור כה מסולף, חשוב שתיוודע האמת כולה. אני מספר אותה כאן לראשונה.

מייד אחרי המילחמה הגיע אלי ידידי עמוס קינן, שהיה אז חייל ביחידת חי"ר במיגזר לטרון. הוא היה מזועזע ממה שראה: גירוש סיטוני, בתנאים אכזריים שקשה לתארם, של האוכלוסייה החסה־מפשע של ארבעה כפרים. (ממשלת ישראל סברה אז שתצטרך להחזיר את הגדה לירדן תוך כמה ימים, ועל כן החליט מי שהחליט ליצור „עובדה מוגמרת" באיזור לטרון, מתוך סברה תמימה שמחיקת הכפרים מעל פני האדמה תאפשר לה להחזיק במיקרה זה במובלעת לטרון. מאותה סיבה גם החליט מישהו למחוק מעל פני האדמה את העיר קלקיליה, שהיתה מעין מובלעת בקו הירוק מול תל־אביב.)

ביקשתי מקינן לשבת מייד ולרשום את הדברים, וכך נולד המיסמך האנושי המזעזע שפאוזי מעתיק אותו בשלמותו בסיפרו. ביקשתי מנינה דיי־נור לשכסלו, וזו היתה התכונה הסודית שבה נתקל פאוזי במיקרה בדירתה.

מכיוון שעמוס היה חייל, היה עצם חיבור הדו"ח עבירה צבאית חמורה ביותר, זהוא קיבל על עצמו סיכון אישי רב.

באותה שעה הגיעו ידיעות על הריסת קלקיליה וגירוש תושביה לשכם. נסעתי לשם בעצמי, צילמתי, וחיברתי דו"ח על כך.

מצוייד בשני מיסמכים אלה נסעתי לכנסת, ובמשך כמה ימים ארבתי באופן שיטתי לראש־הממשלה ולשרים, החל בישראל ברזילי המנוח וכלה במנחם בגין. ניצלתי את היחסים האישיים הטובים, שנוצרו בשנות כהונתי בכנסת ביני ובין רבים מאישי המדינה, ביניהם כאלה שהיו יריבים פוליטיים קיצוניים. פניתי אל מצפונם, דיברתי באוזניהם על טוהר הנשק העברי ועל המוסר של צה"ל, ערכים שעוררו הד בליבם של אישים שהיו רחוקים מתפיסתי המדינית.

התוצאה הישירה היתה שהופסקה לאיתר הריסת העיר קלקיליה. התושבים הוחזרו אליה, והרחובות שכבר נעקרו שוקמו והוקמו מחדש. לעומת זאת לא הצלחתי להציל את כפרי לטרון. העיקר הוא שמאז לא נהרס עוד אף כפר ערבי אחד בגדה וברצועה.

עד היום יש לי הרגשה טובה כשאני עובר בקלקיליה. אך לכפרי לטרון נותר המיסמך של קינן כמצבה יחידה.

החלטנו לא לפרסם את הדברים, באותם הימים, בארץ ובעולם. היו לכך שתי סיבות:

ראשית, באותם הימים ניהלה ברית־המועצות תעמולת־זוועה היסטרית נגד ישראל, והאשימה אותה בכל מעשי־הזוועה האפשריים. כולל הנהגת „מישטר נאצי" בשטחים הכבושים. לא רצינו לעזור לתעמולה זו, שהיתה כוזבת בעיקרה, על־ידי אספקת חומר אשר תעמולה עויינת יכלה להוציאו מן ההקשר ולנפחו מעל לכל פרופורציה אמיתית.

שנית, הצלחת מאמצינו למנוע מעשי זוועה והריסה נוספים היתה תלויה באמון האישי שרחשו לי רוב שרי הממשלה, ובאמונתם שאנו פועלים כפטריוטים החרדים לדמות המדינה. אילו חשדו בנו שאנו מספקים חומר לתעמולה אוייבת, היה אמון זה נהרס — וממילא היה נעלם גם כושרנו להשפיע ולהועיל בשעת־הצורך.

מוות על הירדן

כ וונות הקו הזה הוכחה במהרה, בפרשה שגם אותה מזכיר פאוזי, מבלי לדעת על מה הוא מדבר.

פאוזי מספר שנודע לו על הריגתם השיטתית של פליטים ערביים שברחו מן הגדה בימי הקרבות ושחצו בלילה את הירדן הרדוד, בשבועות הראשונים אחרי המילחמה, כדי לחזור הביתה. לדבריו, „כתבת העולם הזה היתה בטיול עם החבר שלה בביקעת־

(המשך בעמוד 30)

פאוזי סוקר פיצוץ בית בעזה, משוחח עם ערבי בעיר העתיקה ומשתתף בהפגנה (מימין) של מצפן

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

ולכל הקוראים המבקשים להתקשר עם המרפאים הנ"ל — לחפש את מודעות־הפירסומת בעיתונים. אין **העולם הזה** נוהג לפרסם כתובות בכתבות מעין אלו.

הנם של דהיטיקה

בקשר לכתבה „מחר יהיו פה באריקאדות" (העולם הזה 1971), **רציתי להסב את תשומת־ליבכם לכותרת מתחת לתמונה „נס במילאנו". הסרט הוא אומנם נודע, אך איננו של פליני — אלא של יוצר איטלקי אחר, ויטוריו דה־סיקה.**

חנה גבאי, גבעתיים

● **העולם הזה** מתנצל על פליטת־קולמוס זו בפני עשרות הקוראים שטילפנו למערכת בהתרגשות כדי למחות על הסילוף.

נסיעות השולמית

בכתבה שפירסמתם על נסיעות חברי־כנסת (העולם הזה 1969) **צויינו בין השאר מחירי הכרטיסים והשהייה של חברת־הכנסת שולמית אלוני בחו"ל.**

ניסיתם ליצור את הרושם כי נסיעותיה של ח"כ אלוני „עלו" לציבור בישראל 40.203.00 ל"י. להד"ם. חברת־הכנסת אלוני

שולמית אלוני

על חשבון מי?

הוזמנה למסע־הרצאות באוסטרליה כאורחת ממשלת אוסטרליה ואירגוני־הנשים שם; כרטיסי הנסיעה והשהייה במקום היו כולם על חשבון ממשלת אוסטרליה.

אודה על הדפסת מיכתבי זה בעיתונכם.

יונתן לבני, עו"ד,

מזכיר סיעת „יעד", ירושלים

● נאמר בכתבה בפירוש שהמחירים המצוטטים הם מחירי הנסיעות אילו נאלצו הנוסעים לשלם עבורן בעצמם, אך שכל הנסיעות הן על חשבון הציבור — הישראלי, היהודי או הזר.

פה הכבוד דמים

כיוון שדמים רוסוס אינו רתום לעגלתם של עמיתיו־לנסיעות מסוגם של בוב דילן, ג'ון באז וג'יין פונדה, אתם מרימים עליו את אפכם הסנובי־שמאלני־אינטלקטואלי („רחל", העולם הזה 1970)?

אגלה לכם מה מוצא בו הנוער, ולא רק נוער הפרברים, אלא בוגרי תיכון ו־פאקולטות. מוסיקה עריבה, טכסט מצויין, ובעיקר סיגנון אישי שלא הועתק מזמרים קודמים.

מה שעשה ברוס לי לסירטי הג'יימס־בונד (שהם בעצם גיזענות מסווית), עשה דמיס רוסוס לזמרי־הפופ, ובעד זה בילבד מגיע לו צל"ש.

כה לחי, דמיס!

אליעזר קופר, אנטוורפן, בלגיה

מה קוראים הדתיים?

הרי מיכתב שהתפרסם בביטאון בעצם —ביטאון־נוער דתי:

„יש לי אתגר לעיתונכם: תחרות עם העולם הזה במספרה... ברחוב עזה.

„מספרים בה דתיים רבים, ולא מעט מתפתים להציץ ב„ליכלוך" שמציע העיתון לקוראיו, משום שהוא כימעט היחיד במספרה.

„כמתחרה בו, ברצוני להכניס למספרה גיליונות בעצם, לשם שיפור האווירה, ולשם כך פניתי אליכם."

אני סבור שהעולם הזה ישמח לשמוע שגם אנשים דתיים מוצאים עניין בין דפיו.

נחשין שני, קיבוץ נירייצחק

חופשת פאר במחיר עממי

המקום: יוון המחיר: * 1880 ל"י

לבלוי חופשה אידיאלית ברמה גבוהה ובמחיר הזול ביותר באירופה. (כספי ההקצבה יספיקו לך לבלות, להנות וגם לקניות).
נופים משגעים מרכזי קניות ובלוי תוססים, 1400 איים ציוריים, 15.000 ק"מ חופי ים חלומיים.
מועדוני צלילה ויאכטות, מלונות פאר (לא יקרים), מועדוני לילה ובתי קזינו.
אתרים הסטוריים, מעיינות מרפא ואנשים שמחים היודעים להכניס אורחים.
פנה אל סוכן הנסיעות שלך. אצלו תמצא מבחר עשיר של תכניות לבודדים ולקבוצות.

* מחיר לטיסות קבוצתיות + 60 $ **עבור סידורי קרקע.**

OLYMPIC

בשתוף פעולה עם

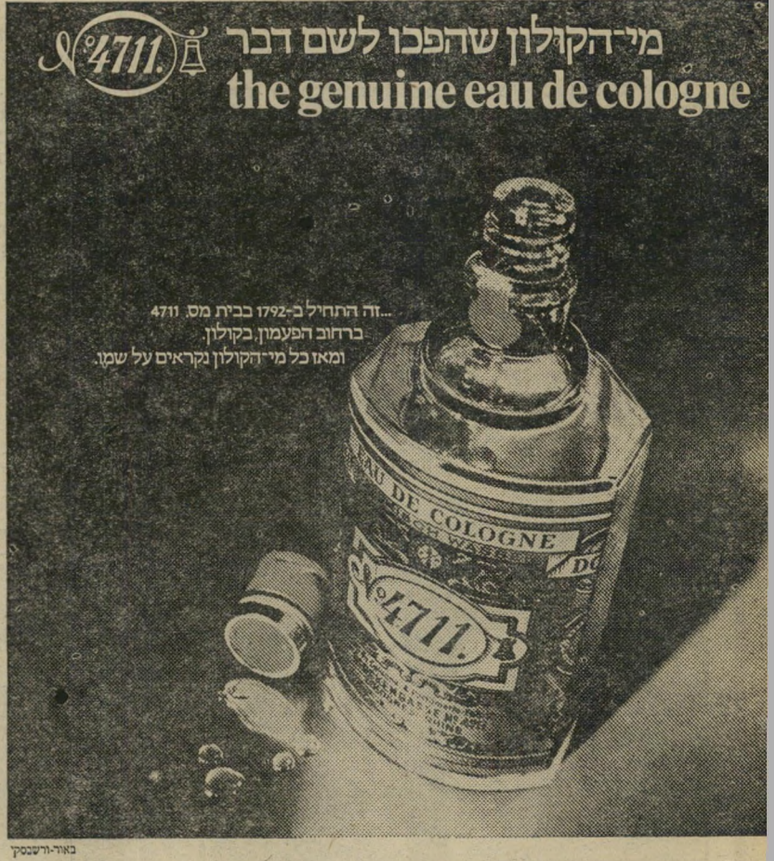
אל על

פרסום קטן

יצא לאור ספרו החדש של דן בן אמוץ „תפוש כמה שאתה יכול" במחיר האבסורדי של 21 ל"י. הספר הוא סרטם תחמפורש העוסק בפשיעה ועניש מנקודת מבט מוסרית ולאו דווקא חוקית.

מהדורה פרטית מצומצמת וממוספרת נשלחה כדואר למזמינים ואזלה. הוצאת „מציאות" ת.ד. 2554 תל־אביב.

מי־הקולון שהפכו לשם דבר
4711
the genuine eau de cologne

באוי־ורשבסקי

בפעם הראשונה שירטט יצחק רבין מפה ברורה - ועליה מטיילות הפרות הקדושות

סוף־סוף: מפה

הנה בא היום הגדול. היום ההיסטורי שהתפללנו לבואו, כמו לבוא המשיח. ראש ממשלת־ישראל שירטט מפות וחציג תוכנית לשלום כולל.

הוא לא הגיש את התוכנית לעם ישראל, כדי לפתוח בוויכוח לאומי ולהביא להכרעה ממלכתית. הוא גם לא הציג אותה לעיני העולם הערבי, כדי להעמידו על השינוי שחל בגישת ישראל. הוא השמיע אותה באוזני הנשיא פורד. ללמדנו שאותו יש לשכנע, ועימו צריכים לעשות שלום.

אבל אחרי מעשה, מצא יצחק רבין לנכון לספר על כך גם לנו. לא בממשלה, לא בכנסת. אלא בראיון בעיתון מערב.

כל זה קצת מוזר, כשמדובר ב־מעשה כה היסטורי. אולם אל־נא נסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו.

תוכנית־שלום, כדי להיות ראוייה לשמה, צריכה לספק שני צרכים:

ראשית, עליה להבטיח את האינטרס הלאומי — את שלומה של ישראל, ביטחונה, שיגשוגה והתפתחותה.

שנית, עליה להתקבל על דעת הצד שעימו רוצים להגיע לשלום — אם לא בכל פרטיה, הרי לפחות בקוויה הכלליים, כבסיס לוויכוח.

האם תוכנית־השלום של רבין עונה על שתי דרישות אלה?

■ ■ ■

ג יזירה המצרית קובע רבין שלושה יסודות:

● **„נוכחות ושליטה בשארם־אל־שייך, וכן רצף יבשתי ישראלי לשארם."**

● **„יש חכרח שיחולו שינויים בגבול הבינלאומי בין ארץ־ישראל ומצריים."**

● **„אין הכרח שכל השינויים הללו יחול בגדר של שינוי ריבונות בין ישראל ומצריים. ניתן לשלב שינויי ריבונות יחד עם פריסת כוחות של צה"ל לתקופות ארוכות."**

ניתוח המילים הזהירות האלה מתווה מסה של סיני, שתהיה מחולקת לשלושה איזורים: (1) איזור שיסופח לישראל, ויעבור לריבונות ישראלית מלאה. (2) איזור שיחזור לריבונות מצרית מלאה. (3) איזור־ביניים, שיחזור לריבונות מצרית, מבחינה מדינית ומינהלית, אך שיהיה מוחזק בידי צה"ל מבחינה צבאית.

מה יהיו קווי־התיחום בין שלושה איזוריים אלה? רבין לא מסר אותם בראיון העיתונאי. ייתכן שהתווה אותם על המפה, בדיון עם פורד.

לפי הניסוח הזהיר, ברור כי רבין מוכן לצרף את שארם־אל־שייך וחוף מיפרץ־אילת לאיזור השני. „נוכחות ושליטה" אין פירושם „ריבונות". נוכחות ושליטה יכולות להיות צבאיות גרידא.

לעומת זאת, נראה כי בדברו על „שינויים בגבול הבינלאומי" (הגבול בין מצריים וארץ־ישראל, שנקבע בראשית המאה על־ידי הלורד קיצ'נר, ושהיה גבול המנדט הבריטי) הכוונה היא בעיקר לפיתחת רפיח ולעיר ימית, שאותן מתכוון רבין לספח לישראל עצמה, בהתאם למיסמך גלילי.

ההצעה היא, איפוא, כלהלן:

● **דרום־סיני, יחד עם המעברים ושדות־התנפט, יחזור לריבונות מצרית ולשליטה מצרית מלאה.**

● **מרכז סיני, יחד עם שארם־אל־שייך וחוף מיפרץ־אילת, יישאר בידי צה"ל, אך יחזור למינהל אזרחי מצרי ולריבונות מצרית.**

● **פיתחת־רפיח ואיזורים אחרים בצפון סיני יסופחו לישראל.**

כל זה נוסח במילים זהירות, כדי לאפשר מיקוח — הן מבחינת הגבולות המדוייקים, הן מבחינת אופי השליטה הצבאית. אך התמונה ברורה.

■ ■ ■

ד אם התנאים האלה יכולים להתקבל על דעת המצרים, כבסיס לוויכוח רציני? האם הם חיוניים לאינטרסים של ישראל?

ייתכן שניתן להשיג שינויי־גבול קלים בגבול המצרי — אם כי הדבר סותר את ההצהרות החגיגיות של מנהיגי מצריים, כולל יוותרו אף על שעל אחד של אדמה.

הדבר מוטל בספק. אך אם כן, בוודאי אין זה מן החכמה להכריז בקולי־קולות על הדרישה לשינויי־גבול נכרים.

קביעת עובדות־מוגמרות בפיתחת־רפיח ובעיר ימית לא יקדמו הסכם זה, אלא להיפך. אנוואר אל־סאדאת הכריז שהחליט לצאת למילחמת יום־הכיפורים אחרי שנודע לו על קבלת מיסמך־גלילי בישראל. תוכניתו־רבין יכולה להתפרש כאישרור מחדש של מיסמך־גלילי. נקודה זו לבדה יכולה לפסול את התוכנית כולה בעיניים מצריות. ההתעקשות בעניין שארם־אל־שייך נראית מוזרה שבעתיים. „אופירה" הפכה פרה קדושה, שיגעון משותף של גולדה מאיר, מנחם בגין ושולמית אלוני. קשה להבין מדוע חוזר על כך יצחק רבין, אלא אם כן הוא פוחד מפני דעת־הקהל שטופת־מוח.

מכך נקחי מילחמת יום־הכיפורים, חלקה הנוקב והחד־משמעי ביותר הוא שאין שום ערך צבאי שהוא לשארם־אל־שייך. לערבים קל הרבה יותר לחנוק את אילת בכאב־אל־מנדב. לא נוכחות חיל־מצב ישראלי בשארם, ולא כל שכן הקמת שיכונים מכוערים כה, יכיחו את דרך־הים לאילת אלא הם מצב הבינלאומי, השפעת השאה הפרסי והאיום הישראלי על תעלת־סואץ.

פורד ורבין: הלכו שניים יחדו ולא נועדו

אין כל צורך ב„נוכחות ושליטה" בשארם. רצוי שיהיה בה כוח בינלאומי, או כוח ישראלי־מצרי, או ערובה ממשית אחרת, כדי למנוע מעשה פזיז נוסח מאי 1967. החזקת רצועת־החוף חשובה עוד פחות, והיא דרושה עתה רק מפני שזוהי עוד פרה קדושה של גולדה מאיר.

בלב המצרים, הפכה שארם־אל־שייך סמל של כבוד ויוקרה. משום כך אין סיכוי שתביעת רבין תתקבל.

הוא הדין לגבי „פריסת כוחות צה"ל" במרכז סיני. אינו בטוח שזה דרוש. ואינו סבור אפילו שזה רצוי מבחינה צבאית.

נדמה לי שמיטב המוחות הצבאיים יסכימו עימי שמכחינה אסטרטגית וטאקטית כאחת עדיפה הפיכת סיני לשטחיהפקר ריק ומפורז בין הצבאות על פני פריסת כוחות צה"ל ברחבי המידבר.

די היה אילו הסתפק רבין בקביעה שישראל מוכנה עקרונית להחזיר את כל סיני לריבונות מצרית, עם שינויי־גבול קטנים ומוסכמים, בתנאי שהשטח כולו יפורז וכי יכוננו בו סידורי־ביטחון יעילים.

כל דבר נוסף עלול לסגור את הדלת, מבחינה פסיכולוגית ופולי־טית כאחת.

אך המיכשול העיקרי לשלום בין ישראל ומצריים אינו טמון בחלק זה של תוכנית רבין. בגיזרה המצרית, נוקט רבין עמדה זהירה ומתונה יחסית.

החלקים האחרים של התוכנית הם חשוליים כל אפשרות מן ה־מצרים לקבלה אף בכפיס לדיון.

■ ■ ■

ב גיזרה הסורית, מצייר רבין תמונה שאינה שונה בעיקרה מזו שצייר ב־גיזרה המצרית. עיקריה:

● **„לא נוכל, גם בחוזה שלום, לרדת מהרמה."**

● **„אין הכרח בהיצמדות ישראל לקו הנוכחי."**

● **„ניתן לשלב שינויי־ריבונות ופריסת כוחות צה"ל לתקופה ממושכת."**

עולה מן הדברים כי רבין מחלק גם את רמת־הגולן, הכבושה עתה בידי ישראל, לשלושה חלקים: (1) שטח שיחזור לסוריה, בעיקבות „אי־ההיצמדות לקו הנוכחי." (2) שטח שיסופח לישראל, במיסגרת „שינויי ריבונות." (3) שטח שיחזור למינהל סורי ולריבונות סורית, אך שכוחות צה"ל יישארו „פרוסים" בו.

בהשוואה לדיבורים הפרועים השגורים בפי העסקנים, וגם בפי רבין עצמו, לגבי רמת־הגולן, זוהי תוכנית זהירה. היא רומזת על פירוקם של כמה מן התנחלויות.

מאחר שרבין אינו מסרט את קווי־התיחום המוצעים על־ידו, אין לדעת למה הוא מתכוון. מאחרי הניסוח הזהיר יכול להסתתר הרצון לספח את מרבית הגולן, ולהסכים רק לשינויים קטנים בקו הנוכחי. מאידך, ייתכן גם שרבין רוצה לספח רק את קו־הרכס הראשון, ולהשאיר את צה"ל במרבית השטח במיתקנים צבאיים, באיזור שיוחזר לריבונות סורית. הקמת עיר חדשה בגולן מחזקת את ההשערה הראשונה.

כך או כך, אין להניח כי הסורים יקבלו תוכנית זו אף כבסיס לוויכוח. האוזן הסורית רגישה במיוחד לעינייני כבוד לאומי. השארת מרבית שטח הגולן תחת כיבוש ישראלי, „לתקופה ממושכת", תיראה לסורים ככניעה מבישה.

נדמה שגם בגיזרה זו יכול וצריך היה רבין להסתפק בקביעה שישראל מוכנה עקרונית להחזיר את הגולן לריבונות סורית, עם שינויי־גבול קלי־ערך שיוסכמו הדדית, ותוך קביעת סידורי־ביטחון מרחיקים־לכת העשויים לכלול מיתקנים זמניים של צה"ל, יחידות ישראליות־סוריות מעורבות, ו/או כוחות בינלאומיים.

הצלילים עושים את המוסיקה, ביחוד ביחסים בין עמים. אוזנו של רבין רחוקה עדיין מלקלוט את הדקויות של סימפוניות השלום.

■ ■ ■

א ך המיזקש העיקרי, ההרסני והקטלני בדרך לשלום אינו במיגזר המצרי ולא במיגזר הסורי. אפילו היה רבין משנה את ניסוחיו בשתי הגזרות האלה, או מפרש את ניסוחיו בצורה שתעניק להם תוכן אחר, לא היה הדבר עוזר במאומה.

שום שלום לא ייתכן — ואינו נחתם, לא היה מחיוק מעמד — ללא פירוק המוקש הפלסטיני.

מולו עומד רבין חסר־אונים.

ניכר שהוא השתדל למתן את העמדות כלפי המצרים, ואף כלפי הסורים. אולם בגיזרה העיקרית הוא נוקט עמדה קיצונית.

(המשך בעמוד 26)

בפעם הראשונה: הסיפור הסודי על המיבצע התת־מימי שהביא לחשיפת „כנופיית השוטרים"

מאת **זאב יפת**

הצוללן ליאור, לשעבר לוחם ביחידה מובחרת בחיל־הים, ורב־סרן (מיל.) (בברכת מלון **ביקעת הירח** באילת), התנדב לשרת במישטרה לאחר שנפצע והשתחרר מצבא־הקבע. הוא האיש שהכניס מימד חדש לפעולות המישטרה, והשתמש בשיטות בלתי־מקובלות כדי לפענח את תעלומת הגניבות מנמל־אילת.

ה צוללנים פעלו בחסות החשיכה. לילה־לילה הם היו חומקים חרש ל־תוך נמל אילת, הגיחו מקרקעית הים והגיעו לנקודות־תצפית שנבחרו מבעוד יום.

הם נשאו עימם ציוד מתוחכם. מגבירי־אור־כוכבים, שאיפשרו להם לעקוב ולר־אות בבירור את כל הנעשה בנמל בשעות הלילה, וכן מסרטות ובהן סרטים אינפרא־אדומים לצילומי־לילה. הם פיזרו, במקו־מות שנקבעו מראש, מכשירי־הקלטה רגי־שים.

מיבצע הצוללנים נחשב סודי ביותר. רק גורמי־הביטחון המתאימים הוכנסו ב־סוד העניינים, כדי לתאם ולמנוע היתק־לות בין חבורת הצוללנים לבין הכוחות המגינים על הנמל.

הגנבים היו שוטרים

י ש מתושבי אילת, כולל אנשי המישטרה המקומית, לא העלה ב־דעתו כי בשעות הלילה, כאשר הנמל שו־בת ממלאכתו ורק שומריו סובבים סביב הגדרות, פוקחים צוללנים אלמוניים עין טרה, שם זכה בתפקיד בכיר והפיח רוח חדשה בקרב פיקודיו.

כאשר עלתה חקירת המישטרה בנושא גמל אילת על שירטון, ובליבות החוקרים נתעורר חשש כי למרות ששמות כל אנשי הכנופייה ידועים להם, אין בחומר העוב־דתי שבידם די כדי להעמידם למישפט, הוזעק ליאור. עליו הוטלה ה־משימה לרכז את החקירה, ולאסוף הוכחות חותכות שתאפשרנה מעצר החשודים.

הבלשים הקימו כנופייה

ש ני סמרי־המישטרה הוותיקים, שלמה זמיר וחנניה בן־עזרא, נהגו מאמונו המלא של מפקד מישטרת אילת, מרדכי (מוטקה) אביתן.

זמיר ובן־עזרא היו בכירי הבלשים ב־אילת, ובתוקף תפקידם היו קשורים ישי־רות למפקד התחנה. בפועל שימשו שני הבלשים כ„עיניו ואוזניו" של מפקד ה־מישטרה המקומית. הם עסקו בפיענוח מיקרי גניבה או פריצה גדולים. הם היו קשורים למודיעים שונים מבין אנשי ה־עולם־התחתון, וסבבו מרבית זמנם ב־

שוטרים וגנבים

על הנעשה בתוך הנמל, מסריטים תמו־נות שתעזורנה, בשלב יותר מאוחר, לג־לות ולפצח כנופייה שעסקה במערכת גני־בות אדירה מנמל אילת ושהיתה מורכבת משוטרי אילת, שוטרי מכס ועובדי הנמל.

גם בשעות היום היה הנמל נתון תחת מעקב ממושך וקפדני. בעזרת מישקפות טלסקופיות רבות־עוצמה, שנשאלו מחיל־הים, סרקו עיניים מיקצועניות כל מכונית חשודה, וכל פעולה בלתי־שיגרתית ש־התנהלה בנמל.

הצוללנים היו אנשי המישטרה, וסבל־נותם הממושכת נשאה פרי. בעזרת מאות הצילומים שצילמו, ובעזרת סירטי־ההק־לטה, עלה בידם לעצור שורה של שוט־רים ואזרחים, החשודים בביצוע שורה ארוכה של גניבות מתוחכמות מנמל אילת.

אולם, למרבה הפלא שמרה המישטרה בסודיות מוחלטת על פירטי סיפור מיבצע חשיפת הכנופייה. התוצאה: בעוד דיי־מייה של המישטרה נפגע, כאשר התי־ברר כי אנשיה הם שעמדו בראש הכנו־פייה, לא אוזנה התמונה על־ידי פירסום השיטות המתוחכמות, והמאמץ הרב ש־הושקע בפיענוח המיקרה.

ליאור (רב־סרן מיל.)
הועבר לחיל השריון לאחר שנפצע, בשעת מילוי תפקיד

זמן קצר אחד מילחמת יום־הכיפורים תם חוזה־השירות שלו בצבא־הקבע, ולי־אור החליט לא לחדשו.

הוא קבע את מקום־מושבו בתל־אביב תוך שהיה עורך, לעיתים תכופות, גיחות לשארם־אל־שייך ולנועייבה. שם עסק, ל־הנאתו, בצלילות.

אך לא לאורך זמן ניתן לו ליהנות מ־חיים רגועים, לאחר כל שנות המתח שעברו עליו בצבא. רבים מחבריו, ש־השתחררו מהצבא סמוך למועד שיחרורו־שלו, התנדבו לחזור לשירות פעיל לשנה־שנתיים. גם אל ליאור הופנתה בקשה דומה. הוא סירב. אך להפתעת חבריו החי־ליט להתגייס, לזמן קצוב, לשורות המישי־

החשוד חנניה בן־עזרא, אחד משני הבלשים הוותיקים והמנוסים של מישטרת אילת, שנתפסו כחברי כנופיית־הגנבים. מעצרם היכה בתדהמה את כל תושבי אילת הקטנה.

פרוטקציה, כדי שאחד משני הבלשים ה־בכירים האלה יטפל אישית במיקרה. כך, דימו לעצמם האורחים, קיים סיכוי רב יו־תר שמבצעי הגניבה יילכדו.

כאשר עלו חוקרי המדור המרכזי בתל־אביב על עיקבות כנופייה תל־אביבית ש־עסקה במכירת רכוש גנוב, הובילה אותם לבוש אזרחי.

בהיותם מוכרים על־ידי תושבי אילת, כבלשים הנהנים ממעמד מייוחד אצל מפ־קד המישטרה המקומית, זכו השניים ב־יוקרה רבה בקרב תושבי העיר.

בכל מיקרה של גניבה או פריצה בעיר, היו האורחים הנפגעים משתדלים להפעיל לבושה בתוך הנמל, מסריטים תמו־נות שתעזורנה, בשלב יותר מאוחר, לג־לות ולפצח כנופייה שעסקה במערכת גני־בות אדירה מנמל אילת ושהיתה מורכבת משוטרי אילת, שוטרי מכס ועובדי הנמל.

גם בשעות היום היה הנמל נתון תחת מעקב ממושך וקפדני. בעזרת מישקפות טלסקופיות רבות־עוצמה, שנשאלו מחיל־הים, סרקו עיניים מיקצועניות כל מכונית חשודה, וכל פעולה בלתי־שיגרתית ש־התנהלה בנמל.

הצוללנים היו אנשי המישטרה, וסבל־נותם הממושכת נשאה פרי. בעזרת מאות הצילומים שצילמו, ובעזרת סירטי־ההק־לטה, עלה בידם לעצור שורה של שוט־רים ואזרחים, החשודים בביצוע שורה ארוכה של גניבות מתוחכמות מנמל אילת.

אולם, למרבה הפלא שמרה המישטרה בסודיות מוחלטת על פירטי סיפור מיבצע חשיפת הכנופייה. התוצאה: בעוד דיי־מוייה של המישטרה נפגע, כאשר התי־ברר כי אנשיה הם שעמדו בראש הכנו־פייה, לא אוזנה התמונה על־ידי פירסום השיטות המתוחכמות, והמאמץ הרב ש־הושקע בפיענוח המיקרה.

ליאור (רב־סרן מיל.)
הועבר לחיל השריון לאחר שנפצע, בשעת מילוי תפקיד

זמן קצר אחד מילחמת יום־הכיפורים תם חוזה־השירות שלו בצבא־הקבע, ולי־אור החליט לא לחדשו.

הוא קבע את מקום־מושבו בתל־אביב תוך שהיה עורך, לעיתים תכופות, גיחות לשארם־אל־שייך ולנועייבה. שם עסק, ל־הנאתו, בצלילות.

אך לא לאורך זמן ניתן לו ליהנות מ־חיים רגועים, לאחר כל שנות המתח שעברו עליו בצבא. רבים מחבריו, ש־השתחררו מהצבא סמוך למועד שיחרורו־שלו, התנדבו לחזור לשירות פעיל לשנה־שנתיים. גם אל ליאור הופנתה בקשה דומה. הוא סירב. אך להפתעת חבריו החי־ליט להתגייס, לזמן קצוב, לשורות המישי־

כמו במערב־הפרוע

כ אן נכנס לתמונה ליאור, שהתנדב לשורות המישטרה. הוא נשלח לאילת בראש צוות מצומצם. אנשי הצוות קיבלו כיסוי מתאים, התאכסנו בבתי־מלון אזרחיים ולא יצרו כל קשר עם תחנת־המישטרה המקומית.

עד־מהרה התפתח באילת מה שכונה, על־ידי אנשי המדור המרכזי „קרב הענקים".

שלמה זמיר וחנניה בן־עזרא, שני הבלשים הוותיקים של מישטרת אי־לת, החשודים כמי שעמדו בראש הכנו־פייה שגנבה סחורות בשווי של מיליוני לירות מנמל אילת השקיעו את כל מומ־חיותם, שאותה רכשו במשך שנים ארו־כות של שירות במישטרה, כדי להקים כנופייה שלא ניתן יהיה לפצחה. לרשותם עמדו שני שוטרים נוספים ממישטרת אי־לת, ששימשו כמעבירי הסחורות הגנובות מנמל אילת. לא פחות מיקצועניים היו שני אנשי מישטרת־הגבולות, שהצטרפו אף הם לכנופייה ופעלו בזהירות מרובה.

די היה בחשד הקל ביותר שיתעורר בליבות זמיר או בן־עזרא, ברמז אחד מפי אנשי העולם התחתון — עימם עמדו שני הבלשים בקשרים בתוקף עבודתם היום־יומית במישטרה, כי „אנשים זרים מרח־רחים באילת" — כדי שהם יקטעו את פעולתם, ולא ניתן יהיה עוד ללוכדם.

אך סודם של ליאור ואנשיו נשאר כמוס. איש לא חשד כי אותם נופשים תמימים, המתאכסנים בבתי־המלון באילת, חומקים לאחר רדת החשיכה חרש לים, כשהם מצוי־ידים בציוד־צלילה חדיש ובמיכשור המאפשר להם לפעול באפילה כאילו פעלו באור־יום.

זמיר ובן־עזרא בנו את כנופייתם כך שהיה ביכולתם לתת תשובה כנגד מארב מישטרתי על הכביש המוביל לשדה ה־תעופה, ואף כנגד פשיטה מישטרתית פתאומית על נמל אילת עצמו. במיקרה הראשון היו נלכדים שני הבלדרים שהע־בירו את הסחורות הגנובות מהנמל. כיוון שהעמיסו את הסחורה ממקום שנמסר להם מראש, בהודעה טלפונית, לא היה די ב־הודאתם כדי להרשיע את ראשי הכנופייה.

כנגד אפשרות של פשיטה מישטרתית על הנמל הבטיחו עצמם שני בחירי בל־שיה של אילת על־ידי כך שתמיד דיווחו בעל־פה, מעולם לא בכתב, כי הם עומ־

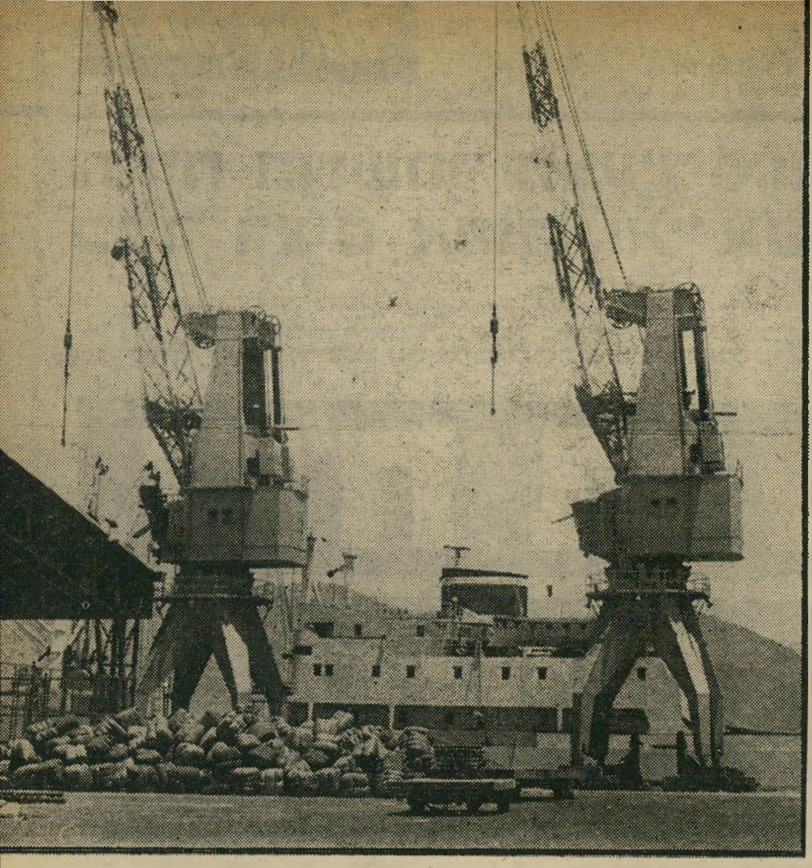
החקירה לעבר נמל אילת. החשודים התל־אביביים גילו את שמות אנשי הכנופייה באילת. לתדהמת החוקרים, נתברר להם כי בין אנשי הכנופייה גם ארבעה שוטרים ממישטרת אילת, ביניהם שני בלשים.

זו הסיבה שאנשי המדור המרכזי לא התקשרו עם מישטרת אילת, ופעלו בח־קירה זו באופן עצמאי.

כאשר קרבה החקירה לסיומה המוצלח, נתברר לפתע לחוקרים כי הם עומדים בפני מיכשול חמור. כל העדויות של הח־שודים התל־אביביים, היו עדויות־שמיעה בלבד. אנשי הכנופייה האילתית אירגנו את הדברים כך, שמעולם לא נפגשו אנ־שיהם עם אלה שתפקידם היה לקבל את הסחורה הגנובה ולמכרה בשוקי תל־אביב. הודעות טלפוניות קצרות בילבד ציינו היכן יאוחסן מישלוח הסחורה הגנובה (מדי־פעם שונה המקום), ומתי בדיוק יש לקחתו. כספי שלל המכירות הועברו אף הם, בלא כל מגע ישיר בין הצדדים.

עתה היה על המישטרה לפעול במהירות. אם המישלוח הקרוב של הסחורה הגנובה לא ייאסף, יתעורר חשדם של הגנבים ה־אילתיים. הם יבינו כי המישטרה עלתה על עקבות שותפיהם בתל־אביב, ומייד ינ־קטו אמצעי זהירות, יטשטשו עקיבות, ולא ניתן יהיה להעמידם לדין, מחוסר הו־כחות.

על החוקרים הוטל לאסוף הוכחות מר־שיעות, במשך מירווח הזמן הקצר שנותר עד להשלמת שרשרת הגניבות הנוספת מנמל אילת, ועד לריכוז כל החפצים ה־גנובים יחדיו לשם מישלוחם לאיזור תל־אביב והמרכז.

מנופים

נמל אילת. כאן התרחשה משך חודשים ארוכים סידרה ממושכת ומסועפת של גניבות, במיליוני לירות, מתוך מחסני הנמל. כאשר פועלנחה התעלומה, הסתבר ששומרי הנמל, שוטרים ובלשים במישטרת אילת, חברו לכנופייה מאורגנת היטב שהיתה עושה בנמל אילת כבתוך שלה, בשעות הלילה.

באילת

דים לפנות לנמל כדי ללבוד פורצים וגנבים אפשריים. אפילו, בדרך נס, לא היה נודע להם מראש על הסתערות מישטרתית מתוכננת על הנמל, תמיד היו יכולים להצטרף לכוח הסורק את הנמל, ואיש לא היה חושד מדוע הם מסתובבים בנמל בשעות הלילה — שהרי דיווחו מראש כי יבקרו בו בתוקף תפקידם.

גם בחלומם הפרוע ביותר לא תיארו לעצמם בלשיה הוותיקים והנודעים של אילת כי צוות־משימה מישטרתי יקבע את מקום המארב בתוך הנמל, וכי החשיכה לא רק לא תפריע לו — אלא אף תסייע לו בפעולתו, ותאפשר לו להשיג הוכחות חותכות נגדם.

„מבחינת המישטרה, מה שברור עד הרגע הזה הוא,״ אמר מרדכי אביתן, מפקד מישטרת אילת, „שבפרשת הגניבות מהנמל מעורבים שני סמלי־מישטרה ותיקים, שלמה זמיר וחנניה בן־עורא. אשר באישהו מקום מכרו את נישמתם לשטן.

„גם בחלומותי הגרועים ביותר לא הייתי יכול לחלום שאיש־מישטרה יתפתה ויעשה את אשר עשה או, נכון יותר לומר, שעשה את אשר מייחסים לו. במייוחד כאשר מדובר בשני שוטרים ותיקים, אשר התחנה באילת הפקידה בידיהם כה הרבה, ואשר האמון בהם, ובשני השוטרים הנוספים החשודים בהוצאת הסחורה מהנמל, הוא כה רב.״

מרדכי אביתן עצמו, כמפקד מישטרת אילת, נכשל בתפקידו כישלון חרוץ. אילו היה מעורה יותר בחיי העיר, מטה אוזן לרחש התושבים, היה למד עד־מהרה ל־דעת כי לאזרחי העיר תלונות רבות, מהן מרות עד מאוד, כנגד אנשי המישטרה שתחת פיקודו.

אילו טרח מפקד המישטרה המקומית לרדת מהאולימפוס שעליו הוא יושב, ולשוחח שיחה חופשית עם אחד ממאות הדרוזים המתגוררים באילת, ודאי היה שומע ולומד עובדות חשובות.

עבודה צדדית

כ אנשי אילת ידעו כי השוטר ניסים כהן, מי ששימש כמכונאי במישטרת אילת ופוטר מעבודתו כחשוד בהובלת הסחורה הגנובה אל מחוץ לנמל, עוסק בעבודה פרטית, בניגוד לתקנות המישטרה.

יומיים לפני מאסרו עדיין עמדו לפני ביתו חמישה קטנועים של אזרחים, שכהן עסק בתיקונם. היחידי שלא ידע עובדה זו היה מפקד מישטרת אילת. כעת מתוצצים באילת כי כהן יוכל, סוף סוף, לתקן אופנועים ללא הפרעה. הוא לא ייאלץ לצאת מדי־פעם לעבודתו המישטרתית, ואף לא יעסוק בלילות בהובלת סחורה גנובה. זמנו יהיה קודש לתיקון קטנועים.

כששוטר עוסק בעבודה צדדית, יש לכך השלכה חמורה מייוחדת. כי חבריו של השוטר יכולים להעניק יחס מייוחד למי שמספק פרנסה לחבר — למשל, לקטנועים המעורבים בתאונות.

בדיקה נוספת מגלה כי לפני שלוש שנים נשפט בנו הרווק של כהן, שהתגורר בבית־אביו, על החזקת רכוש גנוב. למרבה הפלא לא טרח ראש־התחנה לזמן אליו את שוטרו, ולברר מדוע לא שאל את בנו מהיכן הביא הביתה, ולאיזה צורך, את הרכוש שלאחר־מכן נתגלה כגנוב.

וכך, ממחדלים קטנים שאיש לא הניאו מהם, הידרדר כהן עד שנעצר כחשוד בהובלת סחורה גנובה, וכצעד ראשון פוטר מעבודתו במישטרה.

● לשוטרים באילת, כבערים אחרות המרוחקות מהמרכזים העירוניים, יש מעמד מייוחד. מפקד־מישטרה גבון ותקיף יכול להפוך את שוטריו למורים ולמחנכים משכינים שלום, בדרכי פשרה — שוטרים שדלתותיהם תמיד פתוחות כדי להאזין לתלונות האזרחים.

נדהמתי משפע התלונות, המצביעות על כיוון־התנהגות כללי, מצד אזרחי אילת כלפי מיספר שוטרים.

שוב ושוב נשמעו הסיפורים על שוטרים הנוטלים מיצרכים מהמכולת בלא לשלם, הלוקחים בקבוקי משקאות חריפים, או הנכנסים למועדוני־לילה, מזמינים משקאות ומבלים שעות ארוכות בלא להוציא אגורה אחת.

איש מאותם אזרחים־מתלוננים רבים לא טרח להתייצב בתחנת־המישטרה, ולהתלונן רישמית. הם ידעו כי יתקשו מאד להוכיח את טענותיהם, וכן חששו שחייהם לאחר הגשת התלונה יהפכו בלתי־נסבלים.

אין ספק שלא כל התלונות שהושמעו בפני הן נכונות. בוודאי היו כאלה שניסו, באותה הזדמנות, גם ליישב חשבונות אישיים. אך אין להתעלם מהמיספר הרב של התלונות. יש בהן גרעין של אמת, ודי בגרעין־אמת זה כדי להוליד אווירה עכורה בעיר.

● גם לאחר שהתפוצצה פרשת הגניבות בנמל אילת, וגרמה זעזוע לשוטרי התחנה ולכלל תושבי אילת, דומה שבתחנת־המישטרה המקומית לא השתנה דבר.

מפתחות במגירה פתוחה

ב שביע שעבר עקרו שלושה עצורים את סורגי תא־המעצר במישטרת אילת, ונמלטו. תא־המעצר שוכן במרחק מטרים ספורים מהיומנאית, אך למרבה הפלא, היא לא הבחינה בדבר.

ערכתי ביקור במישטרה בעילום־שם. לאחר תירוץ סתמי הורשיתי להסתובב בבניין כרצוני, מבלי שאיש יטרח לשאול למעשי שם. אותה שעה הובאו מבית־המישפט מיספר עצירים נוספים, ואז אירע דבר מדהים — אחד השוטרים נטל צרור־מפתחות שהיה מונח במגירה פתוחה, ליד היומנאית, פתח את תא־המעצר, הכניס את העצורים פנימה, חזר וזרק את המפתחות אל תוך המגירה הפתוחה.

מדוע היה על העצורים שנמלטו לטרוח כה קשה בעקירת הסורגים מהקיר, שעה שיכלו להזמין את אחד מחבריהם שיואיל לפתוח להם, ללא כל קושי, שעה שהיו־מנאית נעדרה, את דלת התא, ובאותה הזדמנות גם להשתמש במפתחות לפתיחת חדר־הנשק, הצמוד לתא־המעצר?

● תושבי אילת חרדים לדימוי של עירם. רק בשנים האחרונות הצליחו לתקן את הדימוי השלילי, כפי שהצטייר בעיני רבים מתושבי הארץ.

פרשת השוטרים־הגנבים היכתה את תושבי העיר בהלם. הם חשו כאילו שוטרים ותיקים אלה בגדו בעירם. במעשיהם גרמו ששוב תעלה העיר לכותרות העיתונים, הפעם בהקשר שלילי.

אך גם בלא להתייחס לפרשת הגניבות, נמל אילת הוא בבחינת הר־געש פעיל, שאיש אינו יודע מתי תשוב ותפרוץ להלבה מתוכו.

האשמות מפי עמילי־מכס, חברות־תובלה ופקידי־נמל בכירים, על הנעשה בנמל, טרם נפתרו.

אומרים שקרקעית הים בנמל מכוסה טונות של גרוטאות, ציוד חשמלי ואלקטרוני שהמבריחים נאלצו להשליך לים, כאשר גילו שהמישטרה עומדת לערוך עליהם פשיטות.

דווקא משום רגישות תושבי העיר לדימויים, לפחות למענם, חייבים היו מפקד המישטרה ואהוד הדר, מנהל הנמל, לעקוב בדקדקנות אחר מעשי העובדים והתנהגותם, ובמייוחד אחר העובדים הבכירים.

המהנדס־המהמר

ד ב הרמן, מהנדס־ביצוע־עבודות־אחזקה בנמל אילת, משתכר משכורת חודשית נאה, אך אין בה כדי לממן את הפסדיו, המסתכמים בסכומים גבוהים, במישחקי־הקלפים. זהו סיפור ידוע באילת.

עוד לפני שלוש שנים עבר הרמן על החוק כאשר נסע, בליווייית קבוצת אזרחים אילתיים, לפרס. כל קבוצת הנוסעים זכתה בכרטיס־טיסה הלוך־וחזור חינם, מבעלי בית־קזינו בפרס. התנאי היה כי עליהם להמר, כל אחד, בסכום של לפחות אלף דולר לאיש. הפרסי הערמומי ידע כי את אשר הפסיד במימון כרטיסי הטיסה יחזיר לכיסו, ברווח נאה, מהכספים שישאירו התיירים הישראליים בקזינו שלו.

באותה נסיעה הפסיד דב הרמן בקזינו סכום שבין עשרים לשלושים אלף לירות, אותו לווה מנוסע אחר. תמורת הכסף, נתן לאותו נוסע שיק.

בארץ התברר כי לשיק אין כיסוי. דב הרמן התחמק מתשלום חובו עד שאחד מבעלי־המלון באילת, שהוא עצמו אוהב להמר בקלפים, נתמנה בורר, והרמן חוייב להחזיר את מלוא החוב.

יש להדגיש כי הרמן עצמו אינו קשור בפרשת הגניבות האחרונה בנמל אילת. אך המפליא הוא כיצד ניתן לאדם זה, שהסתבך לא פעם בהפסדים בסדר־גודל של עשרות אלפי לירות, להגיע לתפקיד כה בכיר בנמל אילת, מקום שבו הפיתוי כה רב, וסידורי הביטחון אינם מן המשוכללים, אם לנקוט לשון־המעטה.

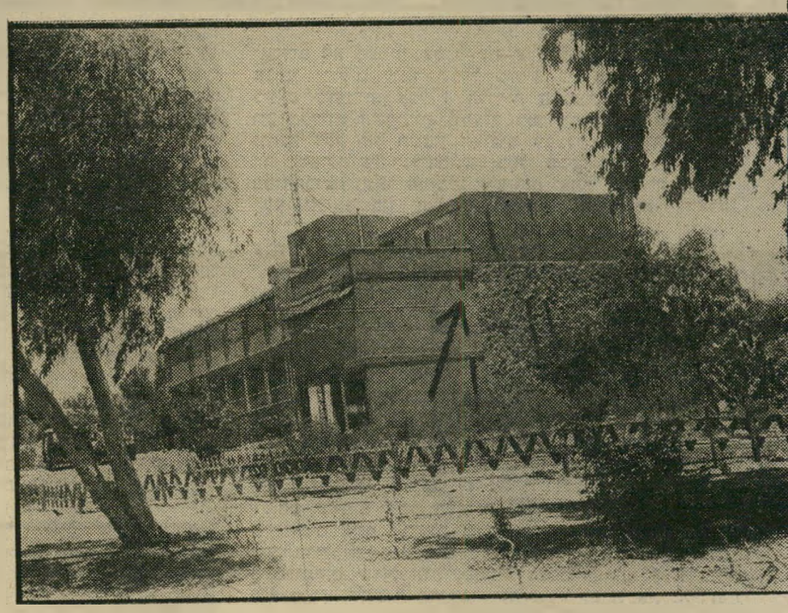
דב הרמן עצמו אומר: „נכון שאני מכור לקלפים. הפסדתי לא־פעם סכומי־כסף גדולים, אבל אני יכול לעמוד בזה. אני ואשתי עובדים, ויש לנו משכורות יפות.

„אני אינני משחק, כאותם אנשים אחרים שאצלם זה מחלה, על המזון של ילדיהם הקטנים. אני אדם מבוגר, ואני יכול לנהוג כפי שאני רוצה כל זמן שאני משלם מכיסי הפרטי.

„נכון, הייתי גם בפרס באותה נסיעה מפורסמת. באחד הערבים השתכרתי, והפסדתי 20 אלף לירות. היה לי קשה לשלם אותם, אבל בסוף שילמתי את כל הסכום.״

השאלה היא רק אם נמל אילת הוא מקום־העבודה המתאים לאנשים מסוגו של הרמן.

אם מפקד המישטרה המקומית ומנהל הנמל ישיבו בחיוב, עצתנו לתושבי אילת, לא להתפלא, אם עירם תשוב ותופיע מדי־פעם בכותרות העיתונות, ולאוו־דווקא בקשר חיובי.

החלון שנפרץ

זהו בניין תחנת־המישטרה של אילת, החץ מורה על חלון תא־המעצר בבניין, אשר נפרץ בידי שלושה עצורים בשבוע שעבר. השלושה הצליחו לחמוק ממעצרם תחת חוטמה של היומנאית, למרות שמקום הישיבה הקבוע שלה בתחנת־המישטרה הוא במרחק שלושה מטרים מן התא.

„דו"ח בן־שחר מצעיד אותנו לתוך מבוי סתום. אנחנו כבר רצים אמוק, ואי־אפשר לעצור את התהליך!"

בעוד שבוע צריך להתחיל יישום המלצותיה של ועדת בן־שחר. כאשר פורסם הדו"ח לראשונה, נתקבל בתרועת־שימחה. השבוע, ערב הפעלתו, גאה גז הרינונים נגדו, וציבורים שונים איימו במאבק נגדו.

האדם הראשון שהרים את קולו נגד דו"ח בן־שחר היה ברוך נאדל. השבוע, עם הופעת הספר „דו"ח נאדל", ראיין „העולם הזה" את נאדל על משמעויות הדו"ח.

„דו"ח בן־שחר – מעילה בחפקיד!"

● **כאילו במיקרה הופיע הספר „דו"ח נאדל" כמה ימים לפני הפעלת הדו"ח של ועדת בן־שחר. אתה היית הראשון שתקף את דו"ח בן־שחר, כשעה שכל העיתונים בארץ קשרו לו כתרים. עכשיו, אחרי שהוויכוח כבר נמשך כמה שבועות, ואנחנו עומדים לפני הפעלת המסקנות של בן־שחר, איך היית מגדיר את הדו"ח לאור המחקר שלך?**

הדו"ח של בן־שחר, אם לנסות להגדיר אותו במישפט אחד, הוא הניסיון — מודע או בלתי־מודע, זה לא חשוב — להצדיק את השיטה הקיימת, קרי, האידיאולוגיה של שיטת־המיסוי הנוכחית, שלכאורה הדו"ח יוצא נגד זה. דו"ח בן־שחר — שיש בו גם כמה נקודות צדדיות חיוביות — בעיקרו איננו נוגע בכלל בנושא העיקרי של מס־ההכנסה בישראל. כלומר — הכלכלה השחורה, מיליארדי הלירות השחורות הנמצאים לחלוטין מחוץ לכל הסטטיסטיקות הרישמיות, ואשר הם הקובעים היום את דמות הכלכלה בישראל, מחירי בתי־הספר, בתי־חולים וכבישים, ומחיר הביטחון — כל המחירים האלה נקבעים לפי הכסף השחור.

הכסף השחור הוא הקובע היום את דמות הכלכלה והחברה בישראל.

● **איך יכול הכסף השחור לקבוע את מחירו של בית־ספר או של בית־חולים?**

הכסף השחור, אשר קיים בישראל כימעט מרגע שקמה, אבל הסך כוח אדיר ומרוכז בידיים מעטות עם הקמת

„הכסף השחור הוא הקובע היום את דמות הכלכלה והחברה בישראל"

קו ברי־לב ועם תקציבי־הביטחון המופרזים של אחרי מילחמת ששת־הימים — מאחר שהוא כסף שחור ואי־אפשר להכניס אותו למעגל־הייצור, הוא רץ למעגל־הצריכה. שם הוא רץ ראשית כל לענף־הבנייה, והעלה מאוד את מחיריו. ענף־הבנייה העלה את מחיריו בהתאם ליכולתם של אנשי הכסף השחור, ויכולתם היא בלתי־מוגבלת, בגלל תקציבי־הביטחון, ותקציבי הפיתוח לסוגיהם, בעזרת אי־גבייה של מס־הכנסה.

ההון השחור, הבא מתקציבי הביטחון והפיתוח, זורם אל כל המשק: אל היבואנים, אל הגגרים, אל הקבלנים וכן הלאה. הוא יוצר שיכבה רחבה של אנשים שיש בידם כסף בלתי־מוגבל, והם קובעים את המחירים של הדירות, ובהתאם למחירי הדירות נקבעים מחירי בתי־הספר. כי שום קבלן לא יבנה בית־ספר, אלא במחירים ששוק־הבנייה הפרטי משלם אותם.

● **כמה שאלות, כדי שארד רגיל, שאיני מצוי בכלכלה, יבין את מימדי התופעה שאתה מדבר עליה. כשאתה אומר „כלכלה שחורה", מה המימדים שלה לעומת הכלכלה הלבנה, הרישמית?**

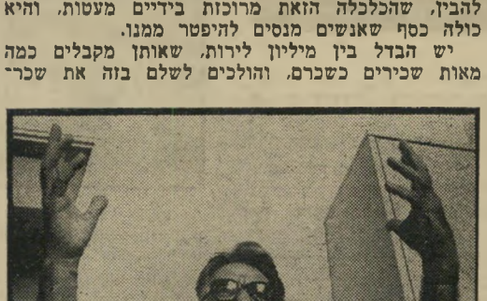
אתן דוגמה משנת 1974־73, שהיא השנה האחרונה שעליה יש כבר מיספרים מסודרים. בשנת 1974־73, לפי המיספרים הרישמיים, היתה ההכנסה הלאומית 31 מיליארד לירות. אם ננכה מזה את המיסים הישירים — מס־הכנסה, ביטוח לאומי, מיסי הסתדרויות, עיריות וכדומה — ונוסיף לזה הכנסות פרטיות, לא מתוך ההכנסה הלאומית אלא פיצויים מגרמניה והעברת כספים מחו"ל — נקבל, לפי המיספרים הרישמיים, הכנסה פרטית פנוייה של פחות מ־26 מיליארד לירות. מתוך ההכנסה הזאת, החיסכון הפרטי באותה שנה היה 14 מיליארד. כלומר, יוצא שכאילו תושבי ישראל חסכו למעלה ממחצית הכסף שהם הרוויחו.

זהו, כמובן, אבסורד מוחלט. ומכיוון שהחיסכון של 14 מיליארד הוא מיספר נכון, צריכים להסיק שההכנסה הפרטית הפנוייה לא היתה 26 מיליארד, אלא סכום שממנו אפשר לחסוך 14 מיליארדים.

■ ■ ■

לכן, אני אומר: ההכנסה הלאומית לא היתה 31 מיליארד, אלא משהו בסדר־גודל המתקרב ל־50 מיליארדים. במילים אחרות, ההכנסה הלאומית האמיתית היתה גבוהה ב־50 אחוזים ומעלה מההכנסה הרישמית. ובכן, אם נאמר שמעל ל־31 המיליארדים הרישמיים היו עוד 18־17 מיליארד לירות של כסף שחור טהור — כי יש גם בתוך ה־31 מיליארד כסף שחור — אנחנו רואים את סדר־הגודל של הכלכלה השחורה. וצריך להבין, שהכלכלה הזאת מרוכזת בידיים מעטות, והיא כולה כסף שאנשים מנסים להיפטר ממנו.

יש הבדל בין מיליון לירות, שאותן מקבלים כמה מאות שכירים כשכרם, והולכים לשלם בזה את שכר־

„זהו מישטר המבוסס על שנור!"

הדירה, ואת החוב במכולת, ואולי לקנות נעליים לילד — אם־כי הרבה עיתונאים בישראל חושבים שזה עוול אם השכיר יכול לקנות נעליים לילדים שלו — הכסף הזה הוא כסף כבד, שאיננו פועל על קטרי האינפלציה.

לעומת זאת, אם מיליון לירות נמצאות ביד אחת של אדם שמנסה להיפטר מהן — פירושו של דבר שהוא ירוץ ויקנה בזה דירה לו, ודירה לבתו — כי לבת אין תיק במס־הכנסה. והוא ישתדל שממחיר הדירה, חלק גדול לא יירשם. ואז, חלק מהכסף השחור שלו הופך כסף שחור של קבלן־הבניין, שינסה להיפטר ממנו וירוץ מהר ויקנה בזה מיבואן חפצי־יבוא יקרים. והיבואן שוב ינסה להיפטר מזה, וירוץ ויקנה משהו אחר.

● **זאת אומרת, לפי הבריך, שעל כל 2 לירות העובדות בשוק הרישמי — יש כנירה אחת העובדת בשוק הבלתי־רישמי. או, במילים אחרות: לעומת ישראל הרישמית יש ישראל השנייה, שהיא כמחצית גודלה של ישראל הרישמית. האם זה נכון?**

לא. מפני שגם ב־31 מיליארד הלירות של ההכנסה הלאומית הרישמית — ואפילו ועדת בן־שחר הצליחה למצוא כמה מיליארדים שחורים בתוך זה — היו מיליארדים לא מעטים של לירות שלא גבו מהם מס־הכנסה. אנחנו יכולים לומר שמול כל 3 לירות לבנות יש 2 לירות שחורות. אבל 3 הלירות הלבנות הולכות ברגל, ו־2 הלירות השחורות נוסעות במכונית, כאשר הממשלה נותנת דלק על חשבון הציבור לבעלי המכונית השחורה, ומטילה על רגליהם של בעלי הכסף הלבן כבלים — מס־ההכנסה ושאר המיסים הישירים ואחרי שלאלה נותנים דלק על חשבון הציבור למכונית הממוארת, ולאלה מטילים כבלים על הרגליים, אומרים: גו, טוב, נראה. עכשיו תתחרו, והכל תלוי בכישרון האישי.

ואני אומר: התחרות כאן אבודה מראש. הכלכלה הלבנה הסטידה בה.

■ ■ ■

● **את הכלכלה הלבנה אנחנו מכירים: זוהי הכלכלה שאנחנו מכירים ורואים יום־יום. זהו הכסף שמונח לנו בכיס. אבל איפה מוניחים אותם המיליארדים הרבים שאתה מגיד אותם ככלכלה שחורה? האם הם בארץ, או בשווייץ? האם הם מונחים בכסף, או בי־יהלומים, או בזהב, או בדירות?**

הם קיימים בכל הצורות. הם קיימים גם כדולרים שיבואנים אינם מביאים ארצה מתוך העמלה שהם מקבלים בדולרים. היבואנים מביאים ארצה רק 30 אחוזים מעמלותיהם בדולרים. במדינה הטוענת שבגלל הדולר היא מוכנה לעשות כל דבר שהוא — לפחות את הלירה,

„מדינת ישראל הצליחה לעשות דה־ציוניזציה של היישוב היהודי בארץ־ישראל"

לתת ליצואנים כל מיני תוספות, שניתנות, אגב, ללא בדיקה — במדינה כזאת אומר שר־האוצר בגלוי בכנסת: בקשר ל־70 אחוזים מעמלות היבואנים, אני מקווה שמביאים אותם.

ובכן, זה מונח גם בשווייץ בצורת עמלות־יבואנים שלא הובאו, זה מונח בשווייץ גם בצורה של כסף שחור אשר הוברח מהארץ. זה מונח בכספות של יהלומנים, אשר מחזיקים את רכושם בצורת יהלומים, כי הם עושים מאות מיליוני לירות רווחים בשנה, ומשלמים מס־הכנסה כאילו הם עושים רק עשרות מיליונים. זה מוחזק על־ידיהם, כמובן, גם בצורת דירות. הדירות הן הדרך המקובלת ביותר על הכסף השחור.

אילו היו בודקים היום את כל הדירות בישראל היו מגלים, לדעתי, עשרות מיליארדי לירות שחורות. נוסף לזאת הם נמצאים בצורה של איגרות־חוב צמודות למדד למוכ"ז. הכסף השחור נמצא אפילו בחשבונות־חיסכון בבנקים.

מובן שרק חלק קטן מהכסף השחור נמצא בצורת כסף ממש, מפני שכולם בורחים ממנו כל הזמן. הכסף השחור, שרק מיליארדים בודדים ממנו נמצאים בצורת מטבע, הוא בסך־הכל אותו דינאמו של הכלכלה השחורה, ההורס את כלכלת ישראל על־ידי כך שהוא יוצר אינפלציה, על־ידי כך שהוא מגדיל את הפערים, על־ידי כך שהוא מגדיל את אחוז המתווכים על חשבון עובדי עבודה יצרנית — כי בישראל לא כדאי לעבוד עבודה יצרנית, ודאי לא כשכיר ואפילו לא כבורגני יצרן.

אינני רוצה לומר, חלילה, שמיפעלי־תעשייה לא מרמים את מס־ההכנסה במאות מיליונים או מיליארדים בשנה. הם מרמים. אבל יותר קשה לרמות במיסעל תעשייתי

מאשר בבנייה. יותר קשה לרמות במיפעל תעשייתי מאשר בסיטונאות־מזון או בסיטונאות־ירקות. לכן, הכלכלה הישראלית מאז 1970, מאז סיום בנייתו של קו בר־לב, הגיעה להישג ביגלאומי: אצלנו האחוז הגמוך ביותר בעולם של עובדי עבודה פרודוקטיבית, ותפוקתם נמוכה מאוד, מפני ששכרם נמוך מאוד. פרט, כמובן, בזמן מילחמת אוקטובר. פועלי־התעשייה בזמן מילחמת אוקטובר הגדילו את תפוקתם ב־100 אחוזים. רבינוביץ אמר שהגדלה של 10 אחוזים בתפוקה תציל את המדינה. הפועלים הגדילו את התפוקה ב־100 אחוזים, ואף אחד לא כתב

„בישראל לא כדאי לעבוד עבודה יצרנית"

על זה, מפני שאצלנו אסור לכתוב שהפועלים הם יותר פטריוטים מהציתונאים, אשר מהללים את דו"ח בן־שחר.

● דיברנו קודם על השאלה, היכן מושקע הרכוש של הכלכלה השחורה. הייתי רוצה לדעת מי מחזיק ברכוש הזה. בדו"ח שלך מצטיירת תמונה, שלמעשה חיים בארץ — מבחינה כלכלית — שני עמים. כמה אנשים, למעשה, שייכים לכלכלה השחורה, איזה אחוז של האוכלוסייה, ואיפה ממוקם האחוז הזה מבחינה חברתית?

מבחינת האחוז, אני חושב שכשליש מתושבי ישראל שייכים לכלכלה השחורה. זה נשמע אולי הרבה, אבל מייד אנסה להוכיח זאת. אדם השייך לכלכלה השחורה, לפי הגדרתי, הוא אדם המשתכר מעל לצרכיו היום־יומיים האלמנטריים, ואו שאינו משלם כלל מס־הכנסה — וכאלה יש כ־150 אלף עצמאיים — או משלם מס־הכנסה אפסי.

■ ■ ■

אם נזכור שבמדינת ישראל יש, למעשה, 400 אלף עצמאיים ו־800 אלף שכירים (נכון שהמיספרים הרישמיים הם אחרים, אבל המיספרים הרישמיים אינם נכונים, לצערי) 400 אלף העצמאיים האלה נחלקים, באופן גס, כך: 50 אלף מהם מחופשים בעור של שכירים. אלה הם רופאים שמרוויחים רישמית, בבית־חולים, 4.000-3.000 ל"י בחודש, ואחרי־הצהריים ובערב, בבית, עוד 30 אלף (בחודש, כמובן). אינני מדבר על כאלה שמרוויחים יותר, אלא על רופאים רגילים.

אלה הם מהנדסים שמרוויחים לפני הצהריים 4.000 באופן רישמי, ואחרי־הצהריים 20־10 אלף. יש עוד ועוד מהסוג הזה. אפילו רוב פועלי היהלומים, שבאופן רישמי מרוויחים 1500־800 ברוטו, אבל הנטו שלהם הוא בין 3.000 ל־5.000. הם כבר נמצאים על סף הכלכלה השחורה, רק על הסף ממש. מפני שהכנסתם נותנת להם קצת יותר מהקיום האלמנטרי המינימלי. והם משלמים סכומי־מס אפסיים, כך שאפשר לראות אותם כאנשים אפוריים.

נוסף לזאת יש כ־220 אלף עצמאיים בתיקי מס־ההכנסה, ונוסף להם יש עוד 120 אלף, שאין להם בכלל תיקים. אלה הם הרוכלים, למשל, שבדרך־כלל נחשבים כמיקרי־סעד וחלק גדול מהם מקבל תמיכות־סעד. אלה הם אנשים שהכנסתם היא בין 12.000-6.000 לירות לחודש. לרובם אין בכלל תיקי־מס, ולמי שיש לו תיקי־מס, קובעים שם הכנסה של 400־300 לירות. אני מדבר על רוכלים רגילים, כי יש רוכלים גדולים יותר, שמגיעים ל־20 אלף לירות בחודש.

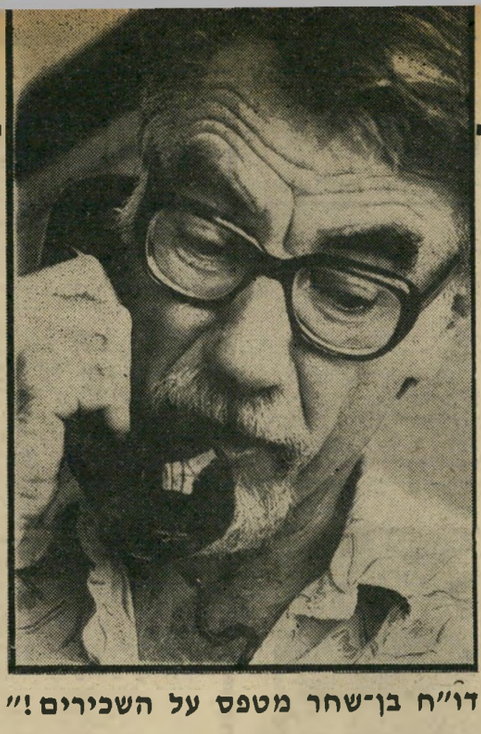
למשל, כל מיני מתווכים שחורים שקונים בגדים במיפעל, בכסף, בלי קבלות, ומוכרים אותם לסיטונאי או לקימעונאי בגדים. סיטונאי־מזון, כל אלה שעוסקים בתיווך, אנשים שעובדים בשוק הסיטונאי — לא שכירים, אלא אנשים שקונים ירקות מהסיטונאי ומוכרים לקימעונאי — לאלה אין בכלל תיקים. יש כאלה בלי סוף. אפשר לומר כך: מדינת ישראל הצליחה לעשות דה־ציוויליזציה של היישוב היהודי בארץ־ישראל, כלומר — הפירמידה הגלותית ההפוכה של אפס איכרים, מעט פועלי־ייצור, הרבה מתווכים והרבה מאוד אנשי־אוויר, שהציונות הפכה אותה ויצרה כאן בכל־זאת עם של איכרים ופועלים ובורגנות יצרנית ומעט מאוד מתווכים — מדינת ישראל חזרה והפכה את הפירמידה על־פיה.

כשיש לנו 400 אלף עצמאיים, שרובם המכריע הוא אנשי כלכלה שחורה, ויש לנו קצת שכירים ששייכים לכלכלה השחורה, אנחנו מגיעים בערך לשליש האוכלוסייה. הרוב המכריע של אנשי הכלכלה השחורה הוא, כמובן, העצמאיים, וגם בעלי־חברות. רוב חברות־הבניין, על־פי ניירותיהן, מרוויחות אפס. זהו, בערך, היקף גודלה של הכלכלה השחורה וזה, אגב, מתאים למושגים האמריקאיים של וסאל טוב.

ממשלת ישראל משחדת בכסף האמריקאי את שליש האוכלוסייה, ולכן יש לה תמיכה של שליש האוכלוסייה באופן ישיר, ושני השלישים האחרים כל־כך לחוצים, שאינם יכולים לפתוח את פיהם באופן ציבורי.

■ ■ ■

● ברור שאילו רצתה הממשלה לחסל את הכלכלה השחורה הקיימת במימדים כאלה, היא היתה יכולה לחסל חלק גדול מהם די בנקל. אפשר לאתר, ביא קושי רב, את כל החדירות בארץ חשיכות לאנשים שאין להם תיקים במס־הכנסה, או שיש פער בלתי־סביר

דו"ח בן־שחר מטפס על השכירים!"

בין רכושם לבין מס־ההכנסה שלהם. איך אתה היית מגדיר את מהותה של ממשלה — או, יותר נכון, מהותו של המישטר או המימסד — שתחת כנפיו נולדה התופעה הזאת?

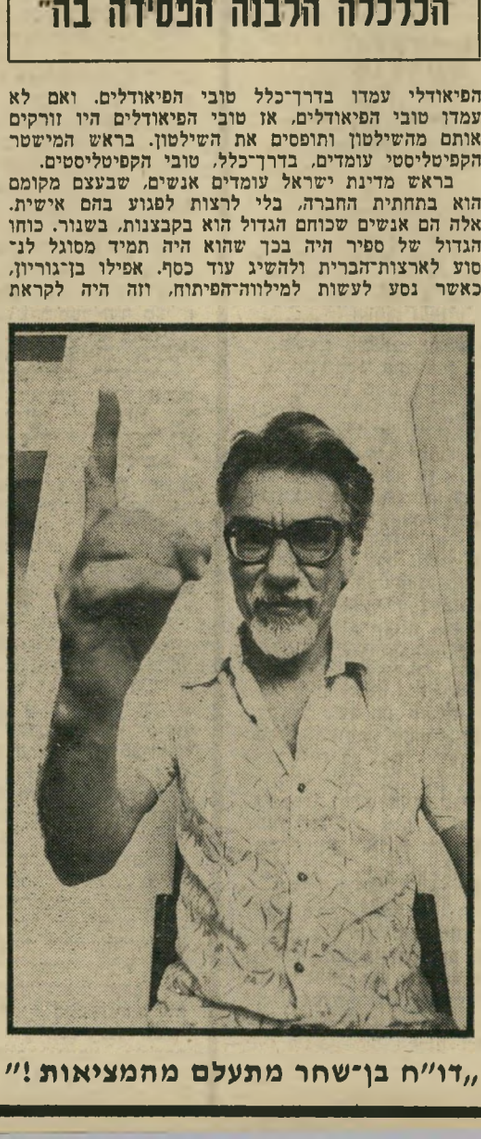
ראשית, זהו, מיסודו, מישטר המבוסס לא על הייצור העצמי, אלא על מה שאנחנו קוראים במילה מאוד כוללנית „שנור". במילים אחרות: מענקים מממשלת ארצות־הברית ומיהודות ארצות־הברית שזה, בעצם, ניתן בתמיכת ממשלת ארצות־הברית. לדעתי, אפילו השילוב מים מגרמניה ניתנו בתמיכה אמריקאית ולפי דרישה אמריקאית.

זהו מישטר בלתי־יצרני. צריך לזכור, שבראש המישטר

„מחרות אבודה מראש. הכלכלה הלבנה הפסידה בה"

הפיאודלי עמדו בדרך־כלל טובי הפיאודלים. ואם לא עמדו טובי הפיאודלים, אז טובי הפיאודלים היו זורקים אותם מהשילטון ותופסים את השילטון. בראש המישטר הקפיטליסטי עומדים, בדרך־כלל, טובי הקפיטליסטים.

בראש מדינת ישראל עומדים אנשים, שבעצם מקומם הוא בתחתית החברה, בלי לרצות לפגוע בהם אישית. אלה הם אנשים שכוחם הגדול הוא בקבצנות, בשנור. כוחו הגדול של ספיר היה בכך שהוא היה תמיד מסוגל לנסוע לארצות־הברית ולהשיג עוד כסף. אפילו בן־גוריון, כאשר נסע לעשות למילווה־הפיתוח, ווה היה לקראת

„דו"ח בן־שחר מתעלם מהמציאות!"

הבחירות של 51%, כשהיה ריב קשה בין מפא"י והציונים־הכלליים, מפא"י פירסמה אז כרוזי־בחירות ואמרה: הציונים־הכלליים מדברים על יכולת להביא כסף? הנה, בן־גוריון נסע, ובנסיעה אחת הביא 150 מיליון דולר!

הם, למעשה, אמרו: בן־גוריון הוא מלך השנוררים, ולא הציונים־הכלליים! ובכן, זה כמובן מוליד מישטר בעל אופי אנטי־יצרני. ובמישטר אנטי־יצרני, ברור ש־הפועל או האדם העובד, לא רק הפועל שבבית־החרושת, אלא גם הפועל שמוכר את מוחו, המהנדס וכן הלאה, איש הצווארון־הלבן שהוא בימינו פועל כמו פועל בבית־

„כשליש מתושבי ישראל שייכים לכלכלה השחורה"

חרושת, הוא אדם לא חשוב. השילטון איננו זקוק לו.

במדינה קפיטליסטית, אם להשתמש בביטוי קצת גס, משחדים את האדם העובד. אל"ף, מפני שאם הוא לא יעבוד, המישטר הקפיטליסטי לא יוכל לייצר. בי"ת: מפני שאם הוא לא יקבל משכורת גבוהה, הוא לא יוכל לקנות את הייצור העגקי, שעליו מבוסס מישטר קפיטליסטי מודרני. בישראל אין צורך בזאת. האדם העובד כאן, השכירים בכלל, כוח־הקנייה שלהם הוא חסר־משמעות. האמת היא, שהגדלת שכרם של השכירים, מלבד זה שהיא תגדיל את התפוקה הלאומית ויהיה טעם לעבוד, היא תקטין את האינפלציה. היא תוציא כסף מהכלכלה השחורה שהיא אם ואבי האינפלציה, אל הכלכלה הלבנה.

בישראל סותתים את הפועל מפני שזוהי שיטה של הפרד־ומשול. מזה לא בונים כלום. זהו מישטר פיאודלי, לפי דברים ממושגיו וחלק ניכר מהמיבנה הכלכלי שלו — כלומר, יש כאן בעלי פיאודומים (אחוזות) גדולים שאגב, כמו במישטר פיאודלי נותנים את בניהם להיות קצינים בצבא־המלך, המלך מחלק להם נחלאות, קרקעות, מים, הלוואות־פיתוח לקנות בתי־חרושת (אני מניח שיודעים למי אני מתכוון). הוא פיאודלי גם במובן זה שבמישטר פיאודלי אתה נולד כבן מעמד מסויים.

בישראל, יכולתך הכלכלית ומעמדך הכלכלי נקבעים על־ידי מעמדך ביחס לשליט, שבידיו, בעצם, כל המשאבים הלאומיים, והוא קובע מי יהיה מיליונר ומי יהיה קבצן. נוסף לזאת, יש אצלנו בשילטון, מבחינה פסיכולוגית, גישה מאוד בולשביקית (אינני רוצה להשתמש בשמות יותר גרועים), גישה שבה השילטון בוחר לו עם, ואם אדם אינו מרוצה מרבין, ואומר לו זאת בשיחה איתו פנים־אל־פנים, אומר לו רבין: „תעזוב את הארץ." אגב, אני שומע את זה יום־יום: „אם ככה אתה חושב על המדינה, אז למה אתה לא יורד?"

■ ■ ■

אני איננו רוצה להגר ממולדתי, רק מפני ששולטים בה אנשים ששיטתם גרועה בעיני. אבל ברור שזוהי שיטה בולשביקית. נוסף לכך, איננו אוהב להשתמש במילה הזאת, אבל צריך בכל־זאת לומר אותה. מבחינת המיבנה החברתי־כלכלי יש אצלנו לא מעט אנשים. כלומר — אצלנו הסתדרות־עובדים אחת מאגדת את הקפיטליסטים הגדולים ביותר, ראשי הכלכלה ההסתדרותית, ואת חשכירים. זוהי שיטה שהנהיג מוסוליני; הסתדרויות־פועלים שבעצם שייכות למעבידים.

איך יכול להתקיים מישטר שיש בו רבע קפיטליזם מפגר, רבע פיאודליזם, ורבע מכל דבר אחר? כל זה יכול להתקיים מפני שארצות־הברית שופכת על זה סכום של 20־15 מיליארד לירות בשנה, וזה סכום שיכול לגשר בין העדר־הייצור והעדר־היעילות, בין מנגנוני־הענק הביורוקראטיים ורמת־החיים המשגעת של השליש העליון — לבין הייצור העצמי שלנו.

● ובכן, התמונה המתקבלת היא שיש פה, מבחינה חברתית וכלכלית, שני עמים — שליש אחד שחוא, למעשה, שוטט במדינה, ושני־שלישים שמלויימים את המדינה — שליש שמקבל מן המדינה ולא משלם לה, ושני־שלישים שמשלמים למדינה ולא מקבלים ממנה, או מקבלים ממנה מעט. איך משפיע דו"ח בן־שחר על כל המיבנה הזה שתיארת?

דו"ח בן־שחר עושה דבר מאוד פשוט: הוא מתעלם מן המציאות. הוא לא עסק בכלל בכלכלה השחורה. צריך לזכור שדו"ח בן־שחר הוכן בחיפזון רב, ופרופסור בן־שחר אמר לי בגלוי: „אנחנו עבדנו מהר מאוד, לא בדקנו את הכלכלה השחורה, לא בדקנו הרבה בעיות, כי הריפורמה או תוגשם באחד ביולי, או לא תוגשם בכלל."

וכאן כדאי להעיר, שהריפורמה בסופו של דבר באה לעשות דבר אחד יסודי: היא תוגשם ב־1 ביולי 75', מפני שזהו תאריך כפול. זה התאריך שבו, אחרי שמונה שנים, נגמרים כל הסכמי־השכר. אחרי שכל החברה הישראלית השתגעה, והעצמאיים והחברות התעשרו בצורה מדהימה, ורמת־חייהם של השכירים קפאה — הגיעה השעה, ב־1 ביולי 75', לשנות לחלוטין את חוזי־השכר, ולשנות את חלוקת ההכנסה הלאומית, לתת הרבה־הרבה יותר לשכירים, כדי שיוכלו להתקיים מעבודתם וכדי שיהיה כדאי להם לעבוד וליצור כלכלה יותר נורמלית.

את זאת בא למנוע דו"ח בן־שחר. נוסף לזאת, ב־1 ביולי 75' צריך היה לשלם תוספת־יוקר של 45 אחוז

(המשך בעמוד 20)

(המשך מעמוד 19)

עומדים לגזול מהשכיר את רוב תוספת־היוקר שלו. לכן, הדו"ח יוגשם ב־1 ביולי, למרות שחבר ועדת־הכספים, מהליברלים, הרואה עצמו כנציג העצמאיים, וזה לגי־טימי, אמר לי בימים האחרונים: „נאדל, אני נוכחתי שאתה צודק. דו"ח בן־שחר מצעיד אותנו למבוי סתום. אבל אנחנו כבר רצים אמוק, ואי־אפשר לעצור את התהליך הזה."

● אתה ריצה דומר כאן ש־דו"ח בן־שחר, כמסגרת חמישטר הזה, תפקידו העיקרי הוא דמי־נוע, או לשבור, את הלחץ לשינוי הפסמי־העבודה ולהגדלת תוספת־היוקר?

בהחלט! ובזאת, בעצם, ועדת בן־שחר מעלה בתפקיד הראשון של כתב־המינוי שלה. כתב־המינוי שלה כולל שני סעי־פים: אל"ף, חלוקה צודקת של ההכנסה הלאומית (כך רבינוביץ' ביקש מהם) ובי"ת, מניעת עיוותים במיסים הישירים וקביעתם בצורה כזאת שיהיו פשוטים ויגדילו את סריון־העבודה.

ועדת בן־שחר התעלמה לחלוטין מסעיף א', ומכיוון שרבינוביץ' אימץ את הדו"ח מייד אל ליבו בשימחה, סימן שאת סעיף א' הוא שם סתם כדי לזרות אבק בעי־ניו — ודו"ח בן־שחר בא לעשות את ההיפך בדיוק!

■ ■ ■

ד ו"ח בן־שחר מתעלם מהכלכלה ה־שחורה. הוא מטפס במפורש על ה־שכירים, ומקדיש עשרות עמודים למיסוי הוצאות־הרכב, כאילו הבעייה של מדינת ישראל היא להטיל מיסים על הוצאות־הרכב.

כאן נעשתה הונאה פשוטה מאוד, גלוייה מאוד, ואינני מאמין שהפרופסורים לכלכלה, רואה־חשבון ועורך־דין לא הבי־נו מה הם עושים. ואם הם לא הבינו, אין הם יכולים לשמש ועדה בעניינים לאומיים. דו"ח בן־שחר מגדיל את מס־ההכנסה על חברות, וזה שוב דבר רע. כי מס־ההכנסה על החברות גבוה מדי, ורוב החברות אינן משלמות מס־אמת.

היום יש חברות יצרניות שמייצרות רק חצי, או שליש, או רבע ממה שהן מסו־גלות לייצר, כי במיסוי כל־כך גבוה לא כדאי להתאמץ.

דו"ח בן־שחר יביא את המשק למבוי סתום מעוד סיבה: הוא מגדיל את מחיר העבודה, מבלי שיגדל השכר־נטו בידי ה־שכיר. להחזיק עובד יעלה יותר, אבל העובד לא ייהנה מזה.

■ ■ ■

ד תוצאה תהיה פשוטה מאוד: יותר ויותר יצרנים וסוחרים יעברו לכלכלה השחורה, מפני שהכלכלה הלבנה לא תוכל להתקיים בתנאים כאלה. היא לא תוכל להתחרות בכלכלה השחורה שיש לה היום מלאי של חומרי־גלם במיל־יארדים (אני מדבר על זה בסיפרי בפרוט־רוט). יש לה היום הון ויש לה בתי־חרושת שחורים, ופועלים שחורים ויצ־רנים שחורים וסיטונאים שחורים וקמ־עונאים שחורים.

אם על כל זה עוד יוטל מס־ערך־מוסף, אשר יוטל רק על הכלכלה הלבנה, הכל־כלה הלבנה תיסגר — ומדינת ישראל תהיה מדינה שחורה לחלוטין. ביום שיטי־לו מס־ערך־מוסף, אני חושב שצריך יהיה לשים שק על הראש ולשפוך עליו אפר.

● במשך השיחה השמעת כמה פעמים הערות מרות מאוד על העיתונות, בהקשרים שונים. אתה עיתונאי בעצמך, מן הידועים כי ארץ. ממה נובע יחסך השלילי אל הציבור הזה?

לא אדבר לא על עיתונים לחוד ולא על עיתונאים לחוד, אלא על העיתונות הישראלית. בישראל אין עיתונות חופשית במובן המערבי של המילה. מסתבר שיש שיטות כלכליות ליצור מישטר שבו הכל תלויים בבוס הגדול האחד, ושבו אין חו־פש־עיתונות, למרות שעל הנייר הוא קיים.

כשהופיע הדו"ח, כל העיתונים בלי יו־צא־מן־הכלל היללו אותו, והכתבים הכל־כליים כתבו כמה זה נפלא ואיך זה יציל את העם הזה. ואני אומר: אף אחד מהם לא עיין בדו"ח, או — עיין ולא הבין! אפשר, אגב, לחסל חופש־עיתונות גם על־ידי בורות, לא רק על־ידי לחצים כלכליים. היום העיתונאים קופצים וזועקים, שהת־ברר להם מהו, למעשה, דו"ח בן־שחר. הם עוד לא מבינים מהו באמת, אבל מתחילים להבין לפחות מה יהיה יישומו לגבי העיתונאים.

אני חושב שהתקיפה של העיתונים את הדו"ח היום היא כימעט הצגה, אפי־לו לא במודע. כרגע ברור שכבר אי־אפשר לעצור את הרכבת הדוהרת לקראת האבדון של בן־שחר. אילו קמה העיתו־נות ויצאה כולה, או ברובה, נגד הדו"ח ברגע שפורסם — לא היה קל להעביר אותו! אבל אצלנו — חלק מהעיתונים מייצגים עמדות כל־כך מפגרות וריאקצ־יוניות, שאינן קיימות היום במערב.

אני חושב, שאילו היתה לנו עיתונות חופשית, בן־שחר וחבריו לא היו מעזים להגיש דו"ח כזה, ואם הם היו מגישים דו"ח כזה — הם היו הופכים בדיחה!

● מדובר פה על יחס העיתו־נות לדו"ח בן־שחר, הייתי רוצה לשאול אותך על יחס העיתונות לדו"ח נאדל. אנחנו עורכים את הראיון הזה דמעון „העורם הזה", ואי אפשר שלא להזכיר שכאשר הופיע התזכיר הראשון שלך, אף עיתון בארץ לא הזכיר את עצם קיומו, עד ש„העורם הזה" פירסם קטעים ממנו. ויש לי הרגשה שאי־תו דבר קורה גם עכשיו, אחרי שהופיע סיפרך. אני עדיין לא ראי־תי בשום עיתון, אפילו זה ראי־אתה עובך, ידיעה מתאימה ל־חשיבותו של הדו"ח שהופיע. איך אתה מסביר את היחס של העי־תונות אל הדו"ח הזה?

■ ■ ■

„ד עולם הזה" מנע אפשרי של העיתונות סביב הספר שלי. אבל, ראשית, צריך לומר, מבחינה עובדתית, שרוב העיתונים בישראל הגיבו על התזכיר. הם מסרו ידיעה קצרה מאוד על התזכיר שלי, ובזאת הם יכולים, ריש־מית, לצאת ידי־חובה. היו שני יוצאים־מן־הכלל. דווקא דבר ועל המשמר, עיתוני המימסד, נתנו כיסוי מלא לדו"ח שלי: בדבר ברוח אוהדת־למחצה, ובעל המשמר ברוח אוהדת למדי. אני חושב שזה רק מעיד לאן התגלגל חופש־העיתונות שלנו, אם מבין העיתונות היומית, העיתונים ה־חופשיים ביותר הם עיתוני־המימסד.

הארץ, למשל, פירסם על התזכירי לירוחם משל ידיעה קצרה, ואחר־כך תקף את התזכיר הזה, בלי להזכיר אותו. אלא היה קורא לי בשם „חוגים מסויימים הכותבים תזכירים סנסציוניים על מס־ההכנסה." זאת גם־כן, כנראה, צורת־ויכוח של עיתו־נות חופשית.

הרדיו והטלוויזיה נתנו לתזכיר שלי, וגם לספר שלי יחנו, כנראה, כיסוי רחב באמת. זוהי, שוב, תופעה מדהימה. כלי־התיקשורת הנתונים בידי השילטון, חופ־שיים הרבה יותר מאשר העיתונות המת־יימרת להיות חופשית.

בקשר להעולם הזה, אני מסכים איתו כימעט בכל השקפת־העולם שלו לגבי המיבנה הפנימי של המדינה — לא נעים לומר שהעולם הזה הוא העיתון אשר מונע קשר־השתקה סביב הרבה מאוד דברים שהמימסד היה מצליח להשתיק אותם, אילמלא העולם הזה.

● הייתי רוצה לשאול אותך בסוף, שאתה המנקרת בראשי יי: מעשה מהרגע הראשון. איך אתה מסביר את התופעה המוזרה שי־הדו"ח שלך, והתזכיר שקדם לו, אינם ממריזים את ההמונים?

ראשית, אינני מאמין שהשכירים יודעים את האמת. צריך לזכור שמס־ההכנסה יצר גם הפרדה טריטוריאלית בין אנשי הכל־כלה הלבנה לשחורה. הפועל לא יכול לגור בשכונות־היוקרה לאנשי הכלכלה השחורה.

■ ■ ■

ד בר נוסף, אני חושב שהשכירים אינם יודעים את האמת, מהסיבה ש־כבר דיברנו עליה — העיתונות בישראל עוסקת בשטיפת־מוח לאומית שהרוסים לא היו מתביישים בה, ומסבירה לשכירים שאם יגדילו את שכרם זה יהרוס את המדינה, וזהו שקר! זה נוגד את המציאות!

צריך לדעת גם זאת — חלק לא־מבו־טל מהשכירים בעלי העמדה החזקה, שהם בדרך־כלל גם השכירים בעלי היוזמה וההשכלה, קיבלו עד היום הרבה מאוד הקלות. נתנו להם כל מיני ססתומי־ביטחון. בשיטת „הפרד ומשול", פוררו את השכירים לקבוצות־קבוצות, שכל אחת מהן מחזיקה בגרון של המדינה.

יכול להיות שדו"ח בן־שחר יעשה דבר חיובי אחד: הוא יביא את השכירים למצב כל־כך נואש, שהם ית־חילו להתלכד, יפחתו בשביתות־אזהרה חריפות מאוד נגד חוקי־המס ונגד המש־כורות הנמוכות. אם־כך, ייזכר בן־שחר כאחד שבא לקלל ונמצא מברך.

במדינה

העם

אשליות מסוכנות

פעם אמר זאת שימעון פרס על צרפת. השבוע אמר זאת יצחק רבין על אמריקה.

צליל מסוכן מאוד התגנב השבוע לדבריו של יצחק רבין.

ראש־הממשלה ביקש להסביר ולנמק את תוכנית־השלום הכוללת, שאותה הגיש ל־נשיא ג'ראלד פורד (ראה הנדון). תוך כדי כך הפליט פסוק בעל צליל מייוחד:

„לארצות־הברית יש התחייבות מוסרית כלפי ישראל, וגם אינטרס מעשי וממשי בישראל חזקה. בין שתי המדינות ישנה זהות בדרך המחשבה, אורח־חיים והע־רכים. אין זו רק זהות אינטרסים בין ה־מימשלים. זו זהות עמוקה בין ע מ י ם." (ההדגשה במקור).

תורת הניער העובר. מי שיש לו זיכרון מוסיקלי, זוכר צלילים דומים מאד בפי מי שהיה אז סגן שר־הביטחון, שימעון פרס.

היה זה בשיא שיתוף־הפעולה הישראלית־צרפתית, שפרס היה נביאו ואדריכלו. באחד הנאומים בכנסת הכריז: צרפת וישראל קשורות זו בזו לא רק בברית של אינט־רסים, אלא בערכים משותפים וברגשות עמוקים.

באותם ימים כבר נשמעו בישראל קולות־שהזהירו מפני התנגשות צרפתית־ישראלית קרובה, עם סיום מילחמת־השיחרור האל־ג'ירית. בעלי הנבואה הזאת הסבירו כי צרפת מנצלת את ישראל רק כדי להעסיק את העולם הערבי ולמנוע את תיגבור העם האלג'ירי הלוחם. אך תפנה נגד ישראל ברגע שיושג השלום באלג'יריה. כי אז יחייב האינטרס הצרפתי לכבוש מחדש את עמדותיה בעולם הערבי.

דבריו של פרס נאמרו כדי להפריך נבו־אה זו. היא העידה על הנאיביות הילדותית של צעיר ישראלי, שרכש את השכלתו ה־מדינית בנוער העובד, ושהאמין בחשיבותם של רגשות חיבה ואהבה בפוליטיקה.

כעבור זמן קצר נתקיימה הנבואה. אלג'יריה זכתה בעצמאות, הנשיא שארל דה־גול עשה תפנית חדה, וממשלת צרפת הפכה האוייב הראשי של המדינות ה־ישראלית בייבשת אירופה.

אולם לפני כן עשתה ממשלת ישראל, בהשפעת פרס, כמה שגיאות חרות־אסון, כגון רכישת נשק שלא סופק מעולם, יצירת יחסי שיגאה בין ישראל ואלג'יריה, ועוד.

עברי פי־פחת. השבוע היה נדמה כי יצחק רבין נתפס לאשליות דומות.

אין ספק שקיים קשר ריגשי עמוק בין חמישה מיליוני היהודים בארצות־הברית ובין ישראל. אין גם ספק כי ליהודים אלה יש השפעה רבה בכלי־התקשורת ובעולם הכספים, וכי לדבר זה יש השלכות לגבי המדיניות של ממשלת ארצות־הברית. נכון גם ההיפך: יהדות ארצות־הברית עלולה להפוך מכשיר בידי ממשלת ארצות־הברית נגד ישראל (ראה תשקיף).

אך בין הממשלות (שרבין קורא להן, משום מה, „מימשלים") יש רק יחסים של אינטרסים. אינטרסים פוליטיים אינם קבו־עים. הם משתנים, ולעיתים במהירות וב־אורח דרמאתי. מי שתולה את תיקוותו ביחסי־אהבה בין מדינות, עלול למצוא את עצמו, בשעת תפנית כזאת, תלוי על עברי פי־פחת של תהום.

ההסתדרות

פועלים בוועד הפועל

מה יכוחן בכירת־הקברות — ומה לפועלים בוועד הפועל?

ליד שולחן הנשיאות עמד ירוחם משל, וביקש להצדיק את פעולת המישטרה נגד שובתי קצא"א, ואת עזרתה הפעילה של צמרת ההסתדרות לשבירת השביתה. כדי לאזן את הדברים, אמר שלהבא יש לשמוע את הפועלים לפני שפורצת שביתה, לטפל בטענותיהם באופן מהיר ונמרץ, וכך למנוע סיכסוכי־עבודה בעודם באיבם.

עוד לפני שסיים את דבריו, נכנסו בשקט שני גברים מבעד לדלת אולם הוועד־הפועל, בקומה השביעית של הבניין. הם הסתודדו עם חברי הסיעות השונות, וחיש־מהר פשט איי־שקט באולם.

„לזה לא נסכים!" השניים היו חברי ועד־העובדים של מיפעל־הנחושת בתימנע, המעסיק 700 עובדים. הם באו להביא ל־וועד־הפועל אזהרה: עומד לפרוץ במיפעל סיכסוך־עבודה חמור יותר מאשר סיכסוך קצא"א. הפועלים מאיימים לחסום את ה־כביש הראשי, לנתק את אילת משאר חלקי הארץ. כי פיטורים המוניים בתימנע יגחיתו מכת־מוות על אילת, שבה גוסס ענף ה־תיירות, ושהנמל שלה נתון בסכנה ביגלל פתיחת תעלת־סואץ.

סיפר מטי גילעדי, יו"ר הוועד, צעיר שעלה מארגנטינה ושהיה ראש רשימת מרי־למועצת פועלי אילת: „תחילה באו ודרשו לפטר 200 עובדים. אחר־כך לא הסתפקו גם בזה, ודרשו להרע את תנאי־העבודה של כולנו, באמצע תקופת חוזה־העבודה. לזה לא נסכים!"

„מה זה פה?" שלוש סיעות אופו־זיציוניות ביקשו ממשל להעניק לגילעדי את זכות־הדיבור באותה ישיבה, כדי ל־העמיד את הוועד־הפועל על המצב. אך משל סירב בעקשנות. „זה עלבון למחלקה לאיגוד מיקצועי!" הוא אמר. „הפועלים צריכים להופיע שם!"

אישי־תימנע גילעדי
רק באיומים

קיסינג'ר וראה רבין בוושינגטון
רק בלי אהבה

• בינהם של העולם הזה.

גילעדי סירב. נודע לוועד־העובדים ב־תימנע כי נציג המחלקה לאיגוד מיקצועי של ההסתדרות ניהל משא־ומתן עם ההנ־הלה מאחרי גבם של העובדים, ושקיבל את דרישות ההנהלה.

„אני רוצה לדבר כאן!" התעקש הצעיר העדין, שהחיוך הרגיל נעלם מפניו. „מה זה פה, מוסד של פועלים או של עסקנים?"

„תוך רבע שעה!" נראה היה כאילו הגיעו הדברים לנקודת־קיפאון. משל, ה־מצטייר לעיני הציבור כאיש ותרן ומתון, נתגלה כסלע איתן. הוא סירב לתת את זכות־הדיבור לפועלים.

אז שלף גילעדי את הקלף המכריע. „אם לא אקבל את רשות־הדיבור תוך רבע שעה," אמר, „אני מטלפן הביתה (לתימנע). תוך חצי שעה יהיה כביש תל־אביב—אילת מנותק!"

איום זה השפיע. נרמז לגילעדי שיבקש את רשות־הדיבור בכתב. כשהגיע הפתק לידי משל, הוא קם בחיוך מאושר, והודיע שהוא שמח להעניק את זכות־הדיבור ל־עובד מסור, נציג של ציבור־פועלים גדול שיש לו דבר דחוף אל הוועד־הפועל.

כשסיים גילעדי את דבריו, פרצו חברי כל הסיעות במחיאות־כפיים ספונטניות, ש־אינן רגילות באווירת השיעמום המקובל בוועד־הפועל.

מיפלגות

בדרך אל היעד

האם יצליחו שרידי מק"י לחסל לא רק את מיפלגתם, אלא גם את כל עברם הפוליטי והרעיוני?

„אם הוא ימשיך כך, הוא עוד יגיע לחרות או לאגודת־ישראל!" התלוצצו חברי הכנסת השביעית על ח"כ משה סנה, כאשר זה הצטיין בנאומים נלהבים נגד ברית־המועצות ונגד „אירגוני המרצחים הפלסטיניים", בזכות התנועה הציונית ו־מסורת ישראל. קשה היה לשכוח את נאו־מיו ההפוכים של סנה כמה שנים לפני־כן, בימי עלילת הרופאים ומישפט אורן.

אולם דרכו של סנה נקטעה באופן טראגי, כאשר נפטר מסרטן. הוא השאיר אחריו קבוצה של תלמידים צעירים בהנהגת יאיר צבן, אימפריה כלכלית קטנה ויחסים מצו־יינים עם מישרד־החוץ והשילטון.

השבוע ביצעו ממשיכי־דרכו את צוואתו. במעשה נועז, הם חיסלו לא רק את מיפ־לגתם כדי להשתלב במוקד, אלא ניסו גם לחסל במכה אחת את כל העבר הפוליטי והרעיוני של מיפלגתם, ושלהם־עצמם, ו־כאילו להצהיר שבמשך שני דורות היו כל עמדותיה העקרוניות של המיפלגה מוט־עות לחלוטין.

מימין למפ"ם. בהזמנות לוועידת־החיסול נאמר, באותיות זעירות, „המיפלגה הקומוניסטית הישראלית." אולם במודעות בעיתונים נעלמו מילים אלה, והופיע רק השם מק"י, מבלי לפרש את מקורו.

אולם היא לא הסתפקה בכך. בחודשים האחרונים קרה למק"י דבר מוזר בהסתד־רות. פעם אחר פעם, הופתעו חברי הוועד־הפועל, בתום ויכוח סוער על שכר ו־שביתות, כאשר סיעת מוקד (המורכבת למעשה מנציגי מק"י) לא הגישה שום הצעות־החלטה, או שהגישה החלטות סת־מיות, חסרות תוכן.

הדבר הגיע לשיאו בשבוע האחרון, יום לפני הוועידה. הוועד־הפועל סער סביב התערבות המישטרה בשביתת קצא"א (ראה לעיל). כל סיעות האופוזיציה, מילבד ה־ליכוד, גינו התערבות זו בחריפות, בהצ־עות־החלטה קיצוניות. אולם סיעת מוקד הגישה החלטה של כמה שורות, שבה לא הוזכרה כלל פעולת המישטרה והשילטונות. תחת זאת חייבה ההצעה את הקו של מוסדות ההסתדרות.

„הם לא רק חדלו להיות קומוניסטים, הם גם אינם סוציאליסטים," אמר איש מפ"ם, שטען כי מוקד נמצאת עתה מימינה של מפ"ם, ואולי גם מימינה של מיפלגת־העבודה.

כלי צבע אדום. לבריחה נחפזת זו מעמדותיה הקודמות של מק"י, יש סיבה פשוטה.

אנשי מק"י אינם מאמינים בעתידה של מוקד כמיפלגה עצמאית, שתתייצב בבחי־רות לכנסת ותנהל הישג עצמאי. היא רוצה להכניס עוד לפני כן את מוקד למערך, למפ"ם או למיפלגת יעד, שאליה כבר עברו כמה מן האינטלקטואלים שתמכו תחילה במוקד.

אף באחת המיסגרות האלה אין מק"י רצוייה. בייעד הטילה שולמית אלוני וטו על הצטרפות מוקד, בטענה שיש בה קו־מוניסטים, שיסריעו לתדמית יעד כמיפלגה ליברלית מתונה. לובה אליאב היה רוצה להכניס את מוקד לייעד, אך אינו יכול לעמוד מול עמדתה הנוקשה של אלוני.

על־ידי שינוי קיצוני ומופגן של עמדו־תיה, מבקשים אנשי מק"י להקנות למוקד כרטיס־ביקור שיהיה נקי מכל טיפה של צבע אדום. אולם ספק אם הדבר יעזור לה. לשולמית אלוני אין כל חשק להכניס למיפלגה יסודות העלולים לשנות בה את שיווי־המישקל הקיים ולערער את שליטתה האישית בה. היא מעוניינת לחזק את הימין במיפלגה, כדי להישאר באמצע.

הגרעין השכיר. בינתיים מתבצע, ב־איחור של שנתיים, מיזוג תנועת תכלת־אדום ומק"י במיסגרת מוקד.

בעוד שאנשי תכלת־אדום מאמינים כי הם יתנו את הטון במיפלגה המאוחדת,

מנהיג־מק"י צבן
רק במיפלגה אחרת

מתכוננים המיקצוענים של מק"י להשתלט על הגוף המאוחד. בניגוד לתכלת־אדום, שפעיליה הם אנשי־קיבוץ חובבנים, עומד לרשות קבוצת מק"י גרעין מוצק של פונ־קציונרים שכירים, הניזונים מן החברות הכלכליות של מק"י. אנשי מק"י מונים עתה רק כמה מאות בכל הארץ, אך הם רגילים לאירגון ממושמע, ופועלים על פי פקודתם של הפעילים המיקצועיים, שהת־חנכו על ברכי תורת־האירגון הקומוניסטית.

למעשה שולטות העמדות של מק"י ב־מוקד כבר מאז הקמת מוקד כמערך דו־מיפלגתי. עתה, אין ספק שמק"י־לשעבר תשלוט במיפלגה המאוחדת כשם שמפא"י־לשעבר שולטת במיפלגת־העבודה.

סיכסוך במישפחה

האם נציגי המיפלגה הם גם בעייה?

השופט שלמה הלמוט לוונברג עשה זאת שוב. הוא זיעזע את המקובלות של ה־מישטר.

לכאורה היה היה סיכסוך מישפחתי: שולמית אלוני ביקשה לאסור על גיסה, רם רן*, להשתמש בשם „התנועה לזכויות האזרח" ובאותיות ר"צ. השופט סירב לקבל בקשה זו והתיר את השימוש בשם לאנשי ר"צ שלא הצטרפו למיפלגת יעד.

חשיבות ההחלטה חרגה בהרבה מתחומי הסיכסוך הקטן. כי למעשה קבע השופט: מיפלגה ישראלית אינה רכוש פרטי של חברי־הכנסת שלה.

התנועה לזכויות הח"כים. עקרון רכושני כזה נקבע על־ידי הכנסת, בחוקים שונים, על פי כלל פשוט של „שמור לי ואשמור לך." הח"כים מכל הסיעות הסכימו ביניהם שכל מיפלגה היא רכושם של רוב הח"כים שלה — והם בעלי השם, האותיות, המימון ושאר הזכויות, בלי קשר כלשהו להחלטות המוסדות הנבחרים של המיפלגה. אותו עיקרון נתקבל גם בהס־תדרות. הנציגים הפכו בעלים. למוסדות המיפלגה אין כל מעמד חוקי.

על פי עיקרון זה החליטו שלושת הח"כים של ר"צ שהצטרפותם ליעד מחסלת את התנועה, שבשמה נשלחו לכנסת. החלטת לוונברג ביטלה הנחה זו — עד שהכנסת תחוקק חוק שישריין מחדש את זכויות־הבעלות של הח"כים.

* אחיו של בעלה, ראובן אלוני, המנהל את ההתנחלות בשארם־אל־שייך.

בוא־ניסע
לאמריקה
האחרת
של
בוא ניסע

"אמריקה אמריקה"
4 טיולי פאר של בוא ניסע
מלונות פאר - מסלולים מיוחדים
* ניו־יורק * ניאגרה * שיקאגו * ילואסטון וטטון פארק * סאן פראנציסקו * לוס אנג'לס * לאס וגאס * גרנד קניון * ניו־אורלינס * מיאמי * וושינגטון.
משך הטיולים 25 יום ● תאריכי היציאה:
5.9.75 * 8.8.75 * 18.7.75 * 27.6.75

ערב פולקלור אמריקאי בחסות „בוא ניסע"
יתקיים בבית ציוני אמריקה ביום שני 30.6.75 ב־8.30 בערב בתכנית: סרט צבעוני על נופי הפארקים בארה"ב, להקת זמרי עם אמריקאיים, רקודי עם (מרובעים) וכיבוד קל.
המעוניינים להשתתף בערב זה יפנו למשרדי הנסיעות לבקשת כרטיסי הזמנה.
— מספר המקומות מוגבל —

טיולי אמריקה אמריקה באמצעות חב' אל־על
בוא ניסע בע"מ מארגני טיולים לחוץ לארץ
תל־אביב, רח' בן־יהודה 117. ההרשמה במשרדי הנסיעות בלבד!

ילדי

אומר, בגאוות־אב, בלתי־מוסתרת. „היא גם מאד כישרונית. עובדה שהסכימו להעלות אותה לגן־חובה. אבל למעשה, היא אינה מבדילה ביני לבין אלה שמצלמים תמונות פספורט בשדרות רוטשילד.

„היא לא מייחסת חשיבות לזה שהיא בת למישפחת דיין המפורסמת. כשהסבא

טום־בוי שכזה

הוא, לדברי אמו עידית, פיטר בן השש, בנו של הבדרן מייק בורשטיין. אמו של פיטר, שיש לו אח קטן בשם אדם, מקווה שהוא לא יהיה שחקן.

שלח, משה דיין, מופיע בטלוויזיה, היא שמחה. היא שמחה גם כשהוא בא לבקר, אבל בהחלט מעדיפה על פניו את פופאיי. „כשהיא תהיה גדולה, שתחזיר את הי חובות שלנו. אנחנו כבר מחתימים אותה על שטרות. ברצינות. קודם־כל שתהיה גדולה. לא אתנגד אפילו שתהיה שחקנית. אין דבר קל מזה."

גם לזמר שלמה ארצי יש דיעה טובה

יפהפייה זרוקה

כך מגדירה עופרה פוקס את בתה בת השלוש, ליבי. עופרה אינה מבינה מניין יש לקטנה, הרוצה להיות שחקנית כל־כך הרבה ג'וקים בראש. למטה: רבקה מיכאלי ובתה מיכל.

נהפוך מאהבת נשים

כך הו

יובל את אהבתו לבנו, דור, בן השנתיים ושלוש ע. חנן טוען כי אהבתו לבנו גוברת ממש מיו

בתו של אסי דיין מוכנה לראות את סבא משה בטלוויזיה, אך מעדיפה עליו בהחלט את פופאיי

שתחזיר את החובות

אסי, שבמיסגרת עבודתו כאיש־קולנוע פוגש ב

לכאורה, הם ילדים רגילים מאוד. נחמדים, יפים, חכמים, אינטליגנטיים — כמו כל ילד מבית יהודי טוב.

אבל למעשה, הם שונים במיקצת משאר הילדים. האבא ו/או האמא שלהם הם אנשים מפורסמים, והם רואים אותם מדי־פעם בטלוויזיה או שומעים אותם ברדיו, וכבר משחר ילדותם לומדים על בשרם שהם הבן של, או הבת של, וכשאבא חשוב או אמא חשובה, אז קל, ואולי אפילו נעים יותר בחיים.

הם באו, בהרכב מלא, עם ההורים להצגת־הבכורה החגיגית שנערכה להצגת מלכת השלג, בביצוע בובות־העץ של אריק. נכון, כבר כילדים הם מהווים קהל מובחר של פרמיירות. האבא והאמא הולכים ל־פרמיירה בלילה, ואילו הם — אחרי ה־צהריים. בשביל ללמוד להכיר את הטעם.

פופאיי עדיף על דיין

שחקן־הקולנוע וחבמאי אסי דיין אומר, שלבתו בת החמש, עמליה, יש בי. איי, בצעצועים וסיפרי־ילדים. „היא יפה מאד, הכי יפה שאני מכיר," הוא

לבנות ארמונות בחול

עם בתו בת השלוש, שירי, אוהב הזמר ש ארצי, שחוא אב מסור במיוחד. למרות סוקרו הרבים מקדיש הזמר הטרוד זמן רב לילדתו, לוקח אותה לבילויים בלונה־פארק או לטיו

גן-עדן

מאוד על הבת שלו. „היא דומה לי כמו שתי טיפות־מים," הוא אומר. „ירשה ממני את כל התכונות הגבריות. עובדה, יש לה זקן והיא מתגלחת." אבל כמו כל אב המכבד את עצמו, הוא מתקשה להחזיק לכת בחוש־ההומור שלו כשהוא מדבר על בתו בת השלוש, שירי. עובדה, העיסוק החביב עליו ביותר הוא לקחת אותה לים, ולבגוד איתה ארמונות בחול. בקשר ל־עתידה של שירי, האבא הטוב שלה היה רוצה שתהיה ראש־ממשלה. מה יש, כבר היו תקדימים במיקצוע הזה, לא?

אחת הילדות היפות ביותר בפריפיריה של מלכת השלג היתה, ללא ספק, דנה בת הארבע וחצי, בתם של הזמר אושיק לוי ושל אשתו האופנאית עיריה. דנה, כך מעידה עליה אמה, היא ילדה נהדרת, עצמאית, נוחה ומשגעת.

דנה גדלה עם אבא מפורסם, והיא לא

אוהבת יותר את אבא

כך, לפחות, טוענת הזמרת שולה חן, אמה של מילי בת הארבע, ורעייתו של הפיזמונאי ואיש־הרדיו אבי קורן. שולה טוענת שמילי אינה יוצאת דופן.

תמשת. אולי בגלל שאמא שלה, רינת, ואני, מדברים אליה כאילו היתה מבוגרת. כשהיא רואה אותי בטלוויזיה היא מנשקת את המסך, וכועסת מאד שאני לא אומר לה לילה טוב. כשעשיתי שירות מילואים

(המשך בעמוד 27)

פתוחה ומדברת בחרוזים

היא דנה, בתם בת השלוש של השחקנית־זמרת נירה רבינוביץ ובעלה שייע. דנה שונה מאחותה הגדולה, נילי, שהיא דומה לאביה.

וצה אסי דיין מבתו
ת השלוש, עמליה.
ם יפות רבות, טוען

כי עמליה היא היפה ביותר שהוא מכיר. עמליה אינה מתרגשת מכך שהיא נכדתו של משה דיין, ולדברי אביה, אינה מבדילה בין האב לבין צלם בשד' רוטשילד. אשר לסבא, היא מעדיפה את פופאיי.

מתרגשת מזה שהיא דואה אותו בטלוויזיה. היא מכירה בעל־פה את כל השירים שלו, ומזהה את קולו וכן את קולותיהם של זמרים אחרים ברדיו. עירית צוחקת, ואו־מרת שדנה ירשה את כל התכונות ה־טובות ממנה, ואת כל התכונות הרעות מאושיק. עובדה, הקטנה כבר רוצה לחיות זמרת.

„אז אם היא רוצה," אומרת אמה היפה, „שתהיה. יישר כוחה, העיקר שתצליח." כעת, כשעירית ואושיק מצפים לילדם השני, מתנהגת דנה כמו השומר האישי של האמא שלה. היא אוסרת עליה להרים משאות כבדים ופוקדת עליה לנוח. העיקר שייצא מזה את.

העיקר שיהיה בן־אדם

זמרת שולה חן היא בהחלט אם לא־רגילה. עובדה, היא אינה יוצאת מעורה כשהיא מפליגה בשיבחי בתה בת הארבע, מילי. „צריך לדבר עם בעלי, אבי קורן," היא אומרת. „הוא ישר מתחיל להשתפך. אני חושבת שמילי היא ילדה רגילה ונחמדה, לא מהגאוניות, ולעומת זאת גם לא מהטמבליות. היא בכלל לא דומה לי, חה כבר טוב. היא מופנמת ולא־חברותית, וקשורה אל אבי מעל ומ־עבר. לא איכפת לה שאני אלך, העיקר שאבי, האבא שלה, יישאר.

„היא מציירת יפה, ואילו אנחנו שנינו לא יודעים להחזיק עיפרון ביד. לעומת זה אין לה שום נטייה מוסיקלית. עד גיל מאוחר פשוט דיברה את השירים. כשהיתה קטנה, ואני תייתי מופיעה בטלוויזיה, הד־איג אותה לאן אני הולכת כשהשיר נגמר. היא די גאה בעובדה שאני זמרת. היתה תקופה שקראה לעצמה מילי חן, עד שהיא למדה לדעת שגם השם קורן הולך בשוק. מה אני רוצה שהיא תהיה כשתהיה גדולה? שתהיה בן־אדם."

כתב הטלוויזיה והקריין מנשה רז, ידוע בתור אבא משוגע. בתו בת הארבע, מאיה, יפהפייה קטנה ופראית, היא תושבת־למחצה בבניין הטלוויזיה בירושלים. ה־אבא שלה לוקח אותה איתו לעבודה, והיא אפילו השתתפה כבר בפועל בכתבה שהוא עשה על המושבה גדרה, מקום הולדתו.

מספר מנשה: „מאיה היא ילדה ממש נערצת. בורא חכמה, ומאד מפתיעה ב־בגרות שלה ובאוצר־המילים שבו היא מש־

(המשך מעמוד 9)

יותר מכל ביוגראפיה; ספר היסטוריה של העם האנגלי: מאת אלי הלוי (הוצאת פינגווין), מסומן בכמה מקומות; העורב של אדגר אלן פו; שירו המפורסם ביותר של ראדיארד קיפלינג, בתרגום מקורי של בית־צורי עצמו:

אם בסבלנות תוכל צפות עם בוש
או תוך מרמה אמת לא תעקם,
אם לצו את שנאתך תדע כבוש
מבלי גאון ובלי להתחכם...

קטע אחר שקשה לעמוד על מקורו:

„בתקופה הקצובה לך ולחייך, חיה — כך שבתקופה נאה זו לא יהיה כל כיעור או מום לעצמך או לכל חיים הנוגעים בחייך. בקש את הטוב בכל, ולכשתמצאו — העלהו ממחבואו והנח לו להיות חופשי וגאה. עודד את התכונות הטובות בכל לב...“

ושיר שנראה כיום כמעט נבואי, דרך דרך נתיבה של נתן אלתרמן:

נחשי נא לי הדרך
המרחק נא לי הגד
שני רעים יצאו לדרך
מי מהם ישוב בוגד?

בבית ידעו כי אליהו יצא לעבודת מדידה, בסביבת גת. בעבודה ידעו כי עליו להתמסר לענין מישפחתי דחוף.

המשפט

התפקיד לא היה קל. לא עמדו לרשות השניים אמצעים רבים. היה עליהם לפגוע בלורד, מבלי לפגוע במישהו אחר. לכן אי־אפשר היה לירות על המכונית בנסיעתה, אלא היה צורך לבצע את המעשה ליד הבית, מעל לכל: אסור היה בשום פנים ואופן לפגוע במצרי. כי הריגת מצרי היתה מבטלת את כל ההשפעה הפוליטית של הפעולה כלפי הערבים.

לבסוף נזדקרה בעיה מעשית מאד: דרך הנסיגה. הפקודה היתה לנסוע במכונית או לנוע ברגל, אך בשום פנים לא להשתמש באופניים. המחתרת למדה מנסיונה כי האופניים מכשילים: אין להם המהירות של המכונית, וגם לא קלות־התנועה של הולך־הרגל, המסוגל להעלם בחצר או בסימטה צדדית.

לשניים לא היתה מכונית. הם החליטו לא לדחות את הפעולה. בניגוד לפקודה המפורשת בחרו, משום מה, באופניים. בזאת חרצו את גורלם.

אך ייתכן מאד כי שני האליהו השיגו במשפטם, אחרי מעצרם, יותר מאשר במעשם. כי בשום הזדמנות אחרת, לא לפני ולא אחרי כן, דיבר הנוער העברי אל הנוער הערבי בצורה כה פשוטה ובלתי־אמצעית.

העולם כולו שלח את מיטב כתביו לאולם בית־הדין. הם ישבו מרותקים, נעצו את עיניהם בשני הצעירים. לא היתה שום אפשרות לתת להם הוראות מן הארץ. אך גם לא היה צורך. הם התנהגו בשיקול־דעת מופתי, קיבלו על עצמם את מלוא האחריות, הדגישו את מאמצם שלא לפגוע בשוטר המצרי, יצאו בהתקפה רבתי על האימפריה הבריטית, הודיעו שאינם ציונים אלא לוחמי־שיחרור ארצישראליים.

היה זה קו שעורר נימות עמוקות בלב המצרים. שנתיים לפני כן הקיפו טאנקים בריטיים את ארמון המלך פארוק, הכריחוהו למנות ראש־ממשלה פרו־בריטי. הלבון לא נשכח. השוטרים, הסוהרים, המשפטנים התיחסו על שני הארצישראליים כאל נוקמי נקמתם. יותר מכן: הם ראו במישפט אפשרות של הגנה גדולה לעצמאות מצרית. זכוי השניים היה יכול להיות סטירת־לחי מצרית בפני השליט הבריטי השנוא.

מאחר שלא הופיע עורך־דין ישראלי, מינה בית־המישפט את טובי עורכי־הדין המצריים, שנכנסו למישפט בכל ליבם. נאומיהם הזכירו את גדולי הנאומים במישפט דרייפוס. מעולם לא נשמעו דברים כאלה במצריים.

קרא הסניגור: „העם היהודי הוא עם רודף־שלום מטבעו. ...מעשים כאלה (כמו רדיפת הנאצים את היהודים) הלכו ונישנו נגד המיעוט המוסלמי בסרביה (ואילו הממשלה הבריטית החליטה) לסגור את דלתות ארץ־ישראל, המשלט היחידי שנשאר לאומללים אלה שברחו מפני מעניהם... מעילה בהבטחות שניתנו (על־ידי האנגלים) ליהודים... (הצעירים היהודיים) החזיקו את אנגליה כאחראית לדרמות האלה, כי היא סגרה את שערי ארץ־ישראל ברגעים החמורים ביותר, כשזה גרם למותם של רבים...

הצעיר הזה סיכן את חייו בשורות ארצו ובהתאם למצפונו... זהו פשע פוליטי, שהמניע שלו הוא אצילי: אהבת המולדת... אהבתם זו למולדת — הדומה לאהבתי שלי את מולדתי, אף־על־פי שיש הפרש ביניהם — זוהי המגינה עליהם בפני אכזריות החוק!“

יותר מכל התרשם מן השניים עורך־הדין חסן חוסני, שבילה שעות ארוכות איתם בבית־הסוהר היה אנטי־בריטי מובהק. בזה היא ששני אלה מארץ־ישראל עשו את אשר אין לנו אומץ־הלב הדרוש לעשות,“ אמר. כעבור זמן מה נכלא על־ידי הבריטים.

אולם החוק היה ברור. השופטים, בארץ שהיתה כבושה למעשה בידי הבריטים, לא יכלו לזכות אותם. פסק־דינם של השניים הועבר לחוות־דעתו של המופתי המצרי. במלים אחרות: הם נידונו למוות, לפי הסגנון המצרי.

בכל זאת קיוו הכל לחנינה. המלך פארוק שיחק עם הרעיון, כדי לנקום באנגלים שהעליבוהו בצורה כה צורבת. ראש־הממשלה, אחמד מאהר, מצרי ליברלי ותרבותי, רמז לעורך־דין יהודי־אנגלי שכבר חתם על חנינה לבית־צורי. ואז קרתה טרגדיה שנייה. מאהר נרצח בדרכו לפרלמנט, בו עמד להכריז מלחמה על איטליה וגרמניה.

הרצח השני שינה מיד את כל המפה. המצרים שוב לא יכלו לתת חנינה לרוצחים פוליטיים, מחשש פן יצדיקו גם את הרצח של ראש־ממשלתם. וינסטון צ'רצ'יל קם בפרלמנט הבריטי ודרש בצורה חד־משמעית, בנאום חסר־תקדים, כי שני הארצישראלים יוצאו להורג.

לשווא ניסה אביו של בית־צורי לשגר בקשות־חנינה אחרונות למלך פארוק, אחרי שהצנזורה גנזה את מכתביו, נעזר על־ידי מנהל הדואר התל־אביבי שהגניב את המכתב לשק שירד מצריימה אחרי שכבר עבר צנזורה.

באביב 1945, בלי הודעה מוקדמת, הועברו חכים ובית־צורי אל הגרדום, הולבשו מדים אדומים („החליפה היפה ביותר שלבשתי בחיי,“ אמר חכים). התפללו ועלו אל עניבת־החנק — בית־צורי חצי־שעה אחרי חכים.

התוצאה

כבר למחרת הרצח יצאו מנהיגי הסוכנות היהודית בקריאה כמעט־היסטרית להסגיר את הטרוריסטים. היה ברור שהאנגלים תנקמו. צריך היה להקדים תרופה למכה, לפתוח במסע התנצלות.

„הרצח פגע בי יותר מאשר מות בני!“* קרא חיים וייצמן. „מעשה מתועב!“ הכריז ישראל רוקח, ראש עיריית תל־אביב. אליהו גולומב, שכתב במקרה באותו יום מאמר, בו הודיע שהישוב עצמו יבער את הטרור, אך לא יסגיר איש לידי האנגלים, הוסיף למאמר קטע בו חזר בו מדבריו, דרש את הסגרת הפורשים. אפילו המפלגה הרביזיוניסטית גינתה את המעשה, אם כי בחריפות פחותה יותר.

איש מהם לא ידע כי לא היה צורך בכל ההיסטריה. במסמך סודי, שנתפרסם רק בשנה שעברה כתב צ'רצ'יל לשר־המושבות שלו 11 יום אחרי הרצח כי יש להימנע מפעולות נגד המנהיגים ה„מתונים“, כי זה רק יעזור לקיצונים, אלא יש לעודד את חיים וייצמן וחסידיו להתגבר על המחתרת בכוחות עצמם.

נקמתו האמיתית של הלורד מוין באה בצורה אחרת. הנהגת הישוב התקרבה לאנגלים, זנחה כל אפשרות ליצור ברית עם הערבים. בעקביות של טרגדיה יונית התקרבה מלחמת־העמים הגדולים בין עברים וערבים. עשר שנים אחרי ששני העברים הצעירים ירדו מצרימה, להרוג את הלורד הבריטי שסימל את שיעבוד מצריים לאנגלים, סיפקה ישראל תירוצים נואשים לאנגלים להמשיך בכיבוש סואץ, נתלתה בשרידים העלובים האחרונים של האימפריאליזם הבריטי במצריים כהגנה בפני אותו נוער מצרי לאומי אשר הערין, בשעתו, את השניים מאחורי מעקה ספסל־הנאשמים.

רצח פוליטי הוא תמיד דבר מכוער. הפרת־מרות וכפירה בשלטון הרוב הוא לרוב דבר מזיק. אולם כעבור עשר שנים מתגנב החשד ללב כי שני הצעירים העבריים תפסו, באופן אינסטינקטיבי ובאורח פלא, ללא עזרתה של אידיאולוגיה בהירה ומגובשת, כמה אמיתות פוליטיות על עתידו של המרחב, שנעלמו עד היום הזה מעיני מנהיגיה של מדינת־ישראל.

* שנפל כטייס בקרב על בריטניה.

שאול ויהונתן

קבר כפול

כאן ניכרה קיברם הכפול של התאומים, שלא נפרדו גם במותם, שאול ויהונתן נתן. ברקע התצלום, מימין, ניתן לראות את המציבה שעל קבר אביהם של התאומים, נתן מנדל, שנפטר לפני חמש־עשרה שנים, והוא בן 39 בילבד. אלפים מחושבי אשקלון ליוו את השניים אל מנוחתם האחרונה.

בחייהם ובמותם לא נפרדו

ע"ש שרה סנטימטרים," אמר בעצב חוקר־התאונות הקשוח של מישטרת אשקלון, „חרצו את גורלם של הצעירים, האחים־התאומים שאול ויהונתן נתן, עשרה סנטימטרים ארורים!“

היה זה ביום השישי שעבר, בשעה שש בערב. התאומים שאול ויהונתן בני ה־18, רכבו יחד על אופנוע ההונדה שלהם, בדרכם לביתם. בהיותם בשדרת הניצחון, באשקלון, סטתה לפתע ממסלולה מכונית פרטית מסוג קונטסה, שנסעה מולם.

נהג המכונית איבד את השליטה על ההגה ועלה, בדהרה מטורפת, על אי־התנועה המפריד בין המסלולים, והמשיך לעבר המסלול הנגדי.

יד הגורל האכזר

ל ולא ניצב על אי־התנועה עמוד־חשמל, היתה המכונית חוצה את הנתיב הנגדי ונתקעת בתעלה, בלא לפגוע בתאומים שנסעו ממול. אך הגורל האכזר הלם.

עשרת הסנטימטרים הקיצוניים של הכנף הימנית האחורית של המכונית פגעו בעמוד־החשמל. מעוצמת המכה נזרקה המכונית לכיוון אחר, כאילו יד שטנית כיוונה אותה, במלוא המהירות, לעבר התאומים, שנסעו בשלווה ממול — מחצה אותם למוות.

„אם יש אלוהים בשמיים, איך הוא יכול להיות כל־כך אכזר?“ התייפח אחד מחבריהם. „הרי הם מיהרו הביתה כדי ללמוד תנ"ך. ביום שני עמדנו לעבור את בחינת־הבגרות האחרונה במיקצוע הזה. שעה לפני־כן עוד היינו יחד, ושאול אמר: ‚מוכרחים לחזור הביתה, לעבור על התנ"ך.‘

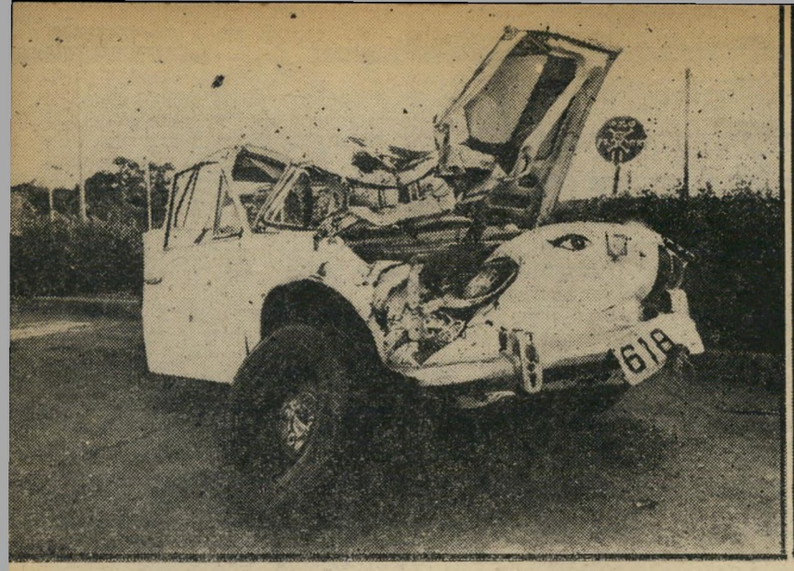
„מי יודע, אם הייתי משכנע אותם לוותר על הלימוד ולהישאר לבלות, אולי היו נשארים בחיים.“

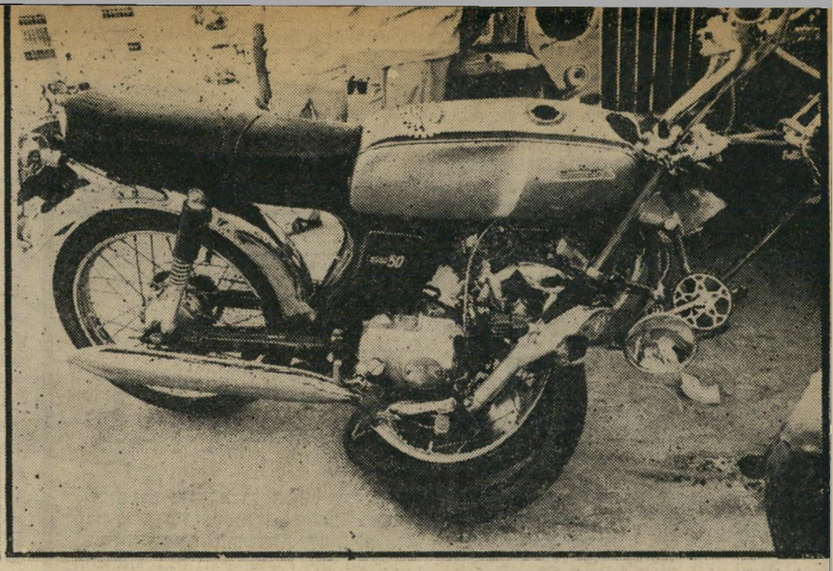
„כל הייהם הם היו קשורים עד שאפילו נהרגו יחד,“ מילמלה האם המהומה, שנת־אלמנה מבעלה, נתן מנדל, לפני חמש־עשרה שנים, בהיותו בן 39, שעה שלקה בהתקף־לב בזמן העבודה. ההורים היו ניצולי השואה.

האם מלאני, חולת־לב, מתקיימת על פנסיה צנועה וכל חייה הוקדשו למען מטרה אחת ויחידה — לגדל את ילדיה בכבוד, ולזכותם בחינוך הטוב ביותר.

מרגע שיצאו בניה התאומים את פתח הבית, לדרך שממנה לא שבו, לא מצאה האם מנוחה. אי־שקט שלא ידעה את פישרו תקף אותה. כאשר ניצבה מישלחת מבשרי־הרעה בחצר־ביתה, ועוד קודם שנאמרה מילה, פרצה האם בצעקה נוראה. לא היה צורך לומר לה דבר. בחושה האימהי ידעה מייד את אשר אירע.

לכל אורך 18 שנות חייהם הקצרות צעדו האחים־התאומים, ילידי הארץ, שהוריהם עלו ארצה מרומניה, יחדיו. הם למדו תמיד באותה כיתה, באותו בית־ספר,

ה„הונדה" המשותפת

של שאול ויהונתן, היתה רכושם היקר ביותר. הם חסכו פרוטה לפרוטה כדי לקנותה, שמרו עליה מכל משמר. ממש באותו יום שבו נהרגו, פירסמו האחים מודעה בעיתון, למכירת האופנוע. הם ידעו כי לא יוכלו להשתמש בו, בעת שירותם הצבאי.

וישבו על ספסל־לימודים אחד. תחילה ניסו מוריהם להושיבם בספסלים נפרדים, אך האחים התעקשו. „אנחנו לא מפריעים, ואנו תלמידים מצטיינים, אז למה להפריד ביננו?"

כנגד שאלה פשוטה ותמימה זו, שנשאלה מחדש בתחילת כל שנת לימודים, נותרו המורים ללא־מענה, ונעתרו להם.

כיוון שלא זכו בדמי־כיס משופעים, נהגו לבצע עבודות־חשמל עבור שכנים ומכרים. מאוחר יותר חסכו כסף, קנו מכסחת־דשא ועבדו גם עימה.

בשנה שעברה נבחר יהונתן לייצג את בית־ספרו, אורט, במישלחת־נוער ל־ארצות־הברית. „בלי שאול אני לא נוסע," פסק יהונתן. דב בריר, מנהל בית־הספר, ניסה להסביר ליהונתן כי רק תלמיד אחד יכול לייצג את בית־הספר, אך הנער הע־דיף לוותר על הנסיעה מאשר להיפרד מ־אחיו התאום למשך חמישה שבועות.

שבוע ימים לאחר בחינת־הבגרות האח־רונה שלהם, בתנ"ך, שאליה לא זכו להגיע, עמדו התאומים להיפרד מנעוריהם ולהת־גייס לצה"ל.

דרכם הצבאית היתה ברורה להם. שניהם התכוונו לבלות את שירותם ביחידה אחת. בצה"ל. הם עברו את מיבדקי חיל־האוויר, וקיוו כי יצליחו לסיים את קורס־הטייס המייוחל.

שאול ויהונתן ידעו, כי בתקופת שירותם הצבאי יזכו לחופשות קצרות בלבד. לכן החליטו כי קודם התגייסותם ימכרו את ה־אופנוע, ויפקידו את הכסף שיקבלו עבורו באחת מתוכניות־החיסכון, לשימוש בעתיד.

לא בלב קל הגיעו שני האחים ה־תאומים להחלטה זו, אך הם היו של־מים עימה. שכן, מעולם לא היתה הפרוטה המייותרת מצוייה בכיסם, ובהשארת ה־אופנוע בבית, כמעט ללא־שימוש, ראו ביזבוז שאין לו הצדקה.

הם טיפלו באופנוע, מירקו את חלקיו, עד שההונדה ניראה כצעצוע חדש שזה־עתה יצא את החנות.

ביום שישי פירסמו מודעה שבה הציעו את האופנוע למכירה. באותו יום עצמו, בשעות הערב, נמחץ האופנוע מתחת ל־גלגלי הקונטסה, ושני התאומים, שאול ו־יהונתן, שלא נפרדו מעולם, מצאו יחד גם את מותם, שגרם זעזוע לכל השכונה.

ביום השני השבוע, שלושה ימים לאחר התאונה המחרידה, שהיכתה בהלם את שכונת אפרידר באשקלון, לא היו חבריהם־לכיתה של שאול ויהונתן מסוגלים לגשת לבחינת־הבגרות בתנ"ך. המנהל, שהבין לליבם של התלמידים, והוא־עצמו אהב את התאומים אהבת־נפש, טילפן מייד למישרד־החינוך בירושלים, ביקש לברר אם ניתן לדחות את הבחינה.

לאחר בירור נאמר למנהל כי אין כל אפשרות כזו, מאחר שהבחינה היא ארצית. המנהל כינס את תלמידיו לאסיפה, הסביר להם כי דווקא לזיכרם ובשמם של חבריהם האהובים, חייבים הם לעשות מאמץ ו־למלא את המוטל עליהם.

מכונית המוות

זוהי הקונטסה שסטתה לפתע ממסלולה, עלתה על אי־התנועה שבמרכז הכביש, התנגשה בעמוד־החשמל שניצב עליו והתנגשה באופנוע של שאול ויהונתן, שבאו ממול. את החבטה מעמוד־החשמל ספגה המכונית בכנף הימנית מאחור, התנגשה בחזיתו של האופנוע. נוסעי המכונית נפצעו.

בילדותם

כאשר צולמה תמונה זו, היה עדיין אביהם של התאומים בין החיים. הוא היה אדם חולה־לב, שרק זמן קצר קודם־לכן עבר ניתוח־לב פתוח. אהבתו את בניו הקטנים עברה את גבולות המקובל, כאילו ידע והרגיש כי בקרוב יאלץ להיפרד מהם. אימם האלמנה הקדישה כל חייה כדי לגדל את ילדיה בכבוד.

בר־מיצווה

גם את בר־המיצווה שלהם, כמו כל אירוע אחר בחייהם, עשו התאומים יחדיו. נקל לשער את גאוותה של האם על שהצליחה להביאם לכך, אך צערה היחיד היה על כך שאביהם לא זכה לראותם נכנסים בעול־מיצוות.

אבל נורא

ירד על אימם של שאול ויהונתן, מלאני. כיום, לאחר האסון, היא אומרת כי ביום שאירעה התאונה הקטלנית חשה שדבר־מה מחריד עומד להתרחש, וכאשר באו לבשר לה את בשורת־האיוב, הבינה מיד מה קרה.

(המשך מעמוד 15)

המרוקנת את כל שאר עמדותיו מתוכנן.

כי שום מדינה ערבית אינה יכו־לה לקבל תוכנית־שלום שעיקרה הוא התעלמות מוחלטת, קיצונית וטוטאלית מזכויות העם הפלסטיני.

בראשית הדברים עוד מדבר רבין, בלשון סחור־סחור האופיינית לאחרונה למדיניות הישראלית, על „הדרך לפיתרון הנושא ה־פלסטיני."

אין נושא פלסטיני. יש עם פלסטיני. לעם הפלסטיני יש תנועה לוחמת, מוסדות לאומיים והנהגה לאומית שזכתה בהכרה רשמית כ־מישפט הבין־ערבי, ובהכרה רבה גם במישפט הבין־לאומי.

מה מציע רבין לעם הזה?

יש בתוכנית־רבין חור אחד, ה־זועק ממש השמיים. החור הזה הוא רצועת־עזה. אין היא קיימת. עזה — יוק.

בדרום, הוא מדבר על „הגבול הבינ־לאומי" שיש לשנותו. זהו קו רפיח־אילת. במיזרח הוא מדבר על „הגבול הירדני". פירוש הדבר, פשוטו כמשמעו, כי רבין סבור שאין אף צורך להתדיין על רצועת־עזה. אין היא שייכת למצריים, ולא לירדן. מכיוון שאין גורם פלסטיני בתמונת־העולם

רבין בוושינגטון (עם סיסקו)
מה מונח על השולחן?

של רבין, פירוש הדבר כי רצועת־עזה אינה קיימת כנושא במשא־ומתן לשלום.

תוכנית־רבין כוללת, בשקט, את סיפוח רצועת־עזה כולה לישראל.

רצועת־עזה היא חלק חשוב משטח־המחייה שנותר לעם הפלסטיני. גרים בה 12.5% מן העם הפלסטיני כולו. דרושה מידה רבה של נאיביות כדי להאמין ש־אפשר לעבור עליה לסדר־היום.

■ ■ ■

מה מציע רבין בגיזרת הגדה ה־מערבית?

הוא מעלה שתי אפשרויות שונות — „תוכנית אלון" המפורסמת ותוכנית אחרת, שהוצעה בתקופות שונות על־ידי משה דיין, שימעון פרס ואריק שרון, ושאין רבין מזהה אותה על פי שם כלשהו.

תוכנית אלון מציעה לספח לי־שראל את כל איזור ירושלים־רבתי, את גוש־עציון, את כל ביק־עת־הירדן וחלק מאיזור־חברון, יחד עם שינויים בגבול קלקיליה־טול־כרם. היא משאירה לערבים בגדה המערבית את חרי־שכם וחרי־חברון, יחד עם מיסדרון צר בין שתי ה־גדות ליד יריחו.

מיסדרון יריחו־ירושלים נסתם לאחרונה, על־ידי מעלה־אדומים, ונותר מיסדרון ירי־חו־רמאללה.

אם הכירו יצחק רבין ויגאל אלון אי־פעם אף ערבי אחד המסכים לתוכנית זו, כדאי היה שיזכירו את שמו. אני איני מכיר כזה.

המלך חוסיין דחה תוכנית זו, אף בבסיס לוויכוח, בכל פגישותיו עם יגאל אלון ו־מנהיגים ישראליים אחרים.

את התוכנית האלטרנטיבית מפרט רבין כלהלן:

● **„קונפדרציה ישראלית־ירד־נית ביחודה ובשומרון."**

● **„ירושלים ישראלית מאו־חדת."**

● **„שליטה ביטחונית של ישר־אל במרחב יהודה ושומרון."**

● **„גבול פתוח למעבר ולתנועה של אנשים וסחורות מישראל לי־ירדן ולהיפך."**

● **„זכות להתיישבות יהודית בי־יהודה ובשומרון."**

קשה לדעת מהו ההבדל בין תוכנית זו ובין סיפוח פשוט של הגדה המערבית. היא שוללת כל שמץ של זכות ערבית בירושלים — ואין ערבי בעולם היכול להסכים לבגידה מוחלטת כזאת בזכויות עמו בעיר השלישית בחשיבותה בעולם ה־איסלאם. היא משאירה את הגדה לצמיתות תחת כיבוש צבאי ישראלי. היא מכתיבה גבול פתוח לא רק בין ישראל והגדה, אלא בין ישראל ועבר־הירדן. היא מקיימת לא רק את היישובים שכבר הוקמו בגדה, אלא טוענת לזכותה של ישראל להקים ישובים ללא הגבלה — כלומר, להפוך את הגדה המערבית לשטח יהודי.

„קונפדרציה" ישראלית־ירדנית בנסיבות אלה אינה אלא כיסוי ירדני לכיבוש ישר־אלי — כיבוש צבאי ודמוגראפי כאחד.

איזו הסכים לכך המלך חוסיין, היה מציג את עצמו לקוויזלינג ישראלי, ישמו היה נרשם לדראון בהיסטוריה הערבית. אין שמץ של סיכוי שאיש אמיץ וגא זה, בן מישפחת הנביא, יסכים לכך.

■ ■ ■

בכל התוכנית אין רמז לנכונות ישר־אלית כלשהי לכרות שלום עם העם הפלסטיני, שלא לדבר כלל על מדינה פלסטינית חופשית, או על נציגותו המו־כרת — אש"ף.

רבין קובע כתובת אחת ויחידה להסדר בגבול המיזרחי: המלך חוסיין. הוא חוזר על הסיסמה הישנה שלו, שכבר הפכה מוצג מוזיאוני: „במיסגרת ההצעה הזאת יש ביטוי לנושא הפלסטיני."

אלו הן מילים ריקות מתוכן.

ייתכן שהיה איזשהו הגיון בגישה זו, אילו היה רבין מציע לחוסיין תוכנית נדיבה ומרחיקת לכת, שהיתה מאפשרת למלך להוכיח לעולם הערבי שהוא יכול „לשחד־רר" את הגדה המערבית ורצועת־עזה, בעוד שאין לאש"ף סיכוי לכך.

אך מה שעושה רבין הוא בי־כחינת פראדוכס פוליטי: הוא קובע שהוא ינהל משא־ומתן רק עם חוסיין, ובאותה נשימה הוא מציע לחוסיין הצעות שאין למלך כל אפשרות לקבלן מבלי להתאבד.

חוסר הנכונות להציע פיתרון סביר ל־בעיית העם הפלסטיני. אינו שולל רק כל אפשרות להגיע לשלום בגבול המיזרחי. הוא גוזר אבדון על סיכויי השלום בכל הגבולות של ישראל.

כי שום מדינה ערבית אינה יכולה להסכים לשלום של ממש בלי הסכמת העם הפלסטיני. זהו הלקח העליון של 27 שנות קיומה של מדינת־ישראל.

■ ■ ■

אם כן, לשם מה הציע רבין את ה־תוכנית הזאת?

עצם נכונותו לשרטט מפות ו־לפלט הצעות לשלום כולל, יש בה התקדמות גדולה, הראויה לציון. אולם לא די בכך.

אם התכוון רבין ברצינות לשרטט תוכנית כוללת היכולה לשמש לפחות בסיס לדיון עם העולם הערבי — הרי הוא זקוק לכמה עצות טובות ביחס למציאות הפסיכולוגית והפוליטית של העולם הערבי.

תוכנית זו, כפי שהיא, כמיקשה אחת, אינה בסיס כזה.

לעומת זאת, אם התכוון לשרטט תוכנית היכולה לסלול את הדרך לשלום ישראלי־אמריקאי, מסתבר כי נכשל גם בכך. הוא עצמו מספר על תגובת הנשיא ג'ראלד פורד, כאשר פרש לפניו את המפות ו־השמיע באוזניו תוכנית זו: „הנשיא רק שמע. הוא לא הגיב ולא התייחס להצעות השונות. אני מניח שרעיונות אלה אינם מקובלים על המימשל של ארצות־הברית."

תוכנית שאינה יכולה להתקבל על דעת הערבים, ושאף המעצמה המקורבת ביותר לישראל דוחה אותה — מה התועלת בה?

אני מציע ליצחק רבין להשאיר את המפות מונחות על השולחן, למחוק מהן את הסימונים שסימן בהן, ולהתחיל לחשוב מחדש.

במדינה

יחסי־חוץ

דגל על הוואלדורף

כאשר מונף הדגל הישראלי על המגן המפואר, יודעים הכל: ראש־הממשלה האמיתי הגיע

כמו תמיד, גרם ביקורו של ראש־ממשלה ישראלי בעיר ניו־יורק להתרגשות יהודית כללית.

מדווח כתב „העולם הזה" בניו־יורק:

היום בו מונף הדגל הכחול לבן בחזית מלון וואלדורף־אסטוריה, שהפך בעשרים ושמונה השנים האחרונות לבית הלאומי הישראלי בניו־יורק, מוכרז יום חג בעיר.

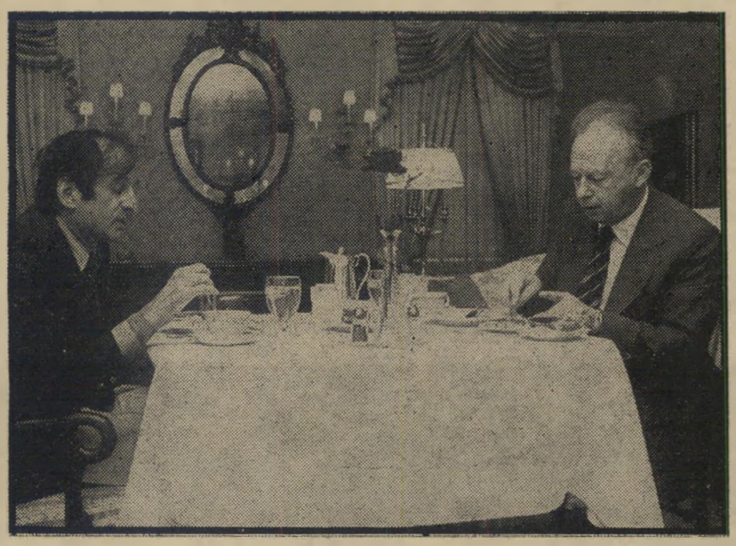
ליצחק רבין היתה ניו־יורק במשך שנים אחדות טריטוריה זרה, כל עוד היה שגריר בוושינגטון ויוסף תקוע היה השגריר באו"ם. רבין ותקוע לא הצליחו ליצור קשרי־עבודה תקינים ביניהם, והשגריר רבין נמנע מלבוא לטריטוריה של תקוע.

כאילו היה תאומו של יצחק רבין גם בצורתו החיצונית וגם בהתנהגותיו המדי־ניות בכל עניין, היו קפואות בכל זמן הביקור כולו, לפחות באותם חלקים ש־שודרו בטלוויזיה. רבין דיבר באוזני מאר־חיו, ומצלמות הטלוויזיה, בנוסחאות קפו־אות כמו פניו של הנשיא.

מי שלא השתכנע כי ביקורו של רבין בארצות־הברית היה ביקור מייותר וחסר תכלית, יכול היה להיווכח בכך בחצי ה־שעה המשודרת בתוכנית מול פני האומה ברשת סי־בי־אס, ששודרה הפעם, מחוסר זמן, חייה וללא כל עריכה. פניו הקפואות חסרות־ההבעה של רבין, התחרו בשפתו המגושמת ובניסוחים האנגליים המרובעים שלו.

לנשיא האמריקאי ולשר־החוץ, שמיהר אחרי רבין לניו־יורק כדי לנסות ולהציל ברגע האחרון את מסעו של ראש־הממשלה הישראלי מכישלון מוחלט, היה השגריר, שהפך לראש־הממשלה, אכזבה מוחלטת.

ליהודי ניו־יורק, שהמושל וראש־העיריה רוצים ביקרם, היתה מדיניותו הנוקשה של ראש־הממשלה הישראלי בשורה משמחת. כי יהודי ניו־יורק — לפחות החלק הממוסד שלהם, שבקולותיהם במכונה הדמוקראטית

רבין בניו־יורק (עם השואן אלי וייזל)
היהודים רוצים במילחמה —

הפגנת הזיגה להגנה יהודית בעת ביקור רבין
— בתנאי שישראל תנצח

בשבוע שעבר, כאשר תקוע כבר שלח את ההזמנה האחרונה למסיבת־פרידה האח־רונה שלו, בטרם ייכנס לתפקידו כנשיא אוניברסיטת הנגב בבאר־שבע, הגיע רבין לניו־יורק — מוושינגטון — כראש־הממ־שלה החוזר הביתה. המושל הדמוקראטי קרי וראש־העיריה בים, התייצבו בפניו מיד עם בואו לעיר, והצהירו על נאמנותם למדינת־ישראל, לביטחונה ולשלמותה.

תאומי־פורד. בוושינגטון לא רווה יצחק רבין נחת, כמו זו שציפתה לו ב־וואלדורף אסטוריה הניו־יורקי. סניו של נשיא ארצות־הברית ג'רלד פורד, הנראה המיפלגתית המשומנת חפצים ראש־העיריה והמושל — כל קו תקיף, לאומני ומילחמתי נגד הערבים הוא בבחינת בשורה מהשמים. כמו כל יהודי־ציוני־פטריוט־פרו־ישראלי רוצה היהודי הניו־יורקי הממוסד במילחמה, בתנאי שהישראלים ינצחו בה. הוא אינו רוצה להחזיר את השטחים המוחזקים ל־ערבים, אינו רוצה בהסכם עם הפלסטינים ואינו רוצה בשום תמורה מדינית שממ־שלת־ישראל אינה רוצה בה. לכן יש לישראלים ממשלה שכזו ולעיר ניו־יורק יום־חג, כשראש־הממשלה האמיתי של מרבית תושביה מגיע העירה.

(המשך מעמוד 23)

בגלי־צה"ל, הייתי מעיר אותה מדי־בוקר בברכת בוקר־טוב, והיא היתה מאושרת.

„לפעמים היא מביכה אותי בשאלות שלה, כי אני מוצא את עצמי חסר מענה. הייתי רוצה שתעשה מה שהיא רוצה, כשתגדל, שרק יהיה לה טוב."

מי יודע מה מחכה להם?

לזמרת־שחקנית נירה רבינוביץ' שתי בנות: גילי בת השש וחצי, ודנה בת השלוש, והן שונות מאד זו מזו. גילי דומה לאבא שלה, שייע, חשבנית וחכמה כזאת. ואילו דנה פתוחה, ממציאה דברים, ומדברת בחרוזים. לדעתה של נירה, היא בדיוק כמו האמא שלה, וכבר רוצה להיות שחקנית. נירה לא תתנגד. „אם היא תהיה שמחה מזה, למה שאתנגד?" היא אומרת. „העיקר שגם דנה וגם גילי תהיינה מרוצות, שיהיה להן טוב.

רבקה מיכאלי היא ללא־ספק אמא מפורסמת מאד, וילדיה מודעים היטב לעובדה. בנה יונתן בן השבע וחצי, ובתה מיכל בת החמש, יודעים שקוראים להם לייבוביץ, כי לאבא — יועץ לענייני־ביטוח במיקצועו

עוד בת רוצה עירית לור, אשתו של אושיק הנמצאת בחודשי־הריון מתקדמים. עירית מרוצה כל־כך מבתה, דנה (משמאל), ורוצה העתק נוסף, אם כי גם בן־זכר יתקבל ברצון.

— קוראים יורם לייבוביץ. אלא שהם, מבחינתם, הילדים של רבקה מיכאלי.

על מיכל אומרת רבקה"ל שהיא „טובה, יפה ורגישה, ואת התכונות האלו היא ירשה מאמא־הורתה. מאביה ירשה מיכל את הכישרון להתחבר עם האנשים הנכונים. עובדה, האבא שלה הגיע אל האמא שלה.

„יונתן גם הוא כמובן חכם, טוב, יפה ורגיש, אבל הוא גם ספורטאי מצטיין, וזה באמת בא לו מהאבא."

ילדיה של רבקה"ל בטוחים שחצי הילדים בארץ הם ילדים של הורים שמופיעים בטלוויזיה. כשמיכל רואה מישהו בטלוויזיה היא שואלת מי הילדים שלו.

מיכל מגלה נטיות ליצניות, ורבקה"ל מודה שהיא תצטער אם בתה תלך בדרכיה. כי מי כמוה יודע מה מחכה לה, לבת. בסך־הכל היא מבטיחה, לא תפריע לשום כיוון, העיקר שהילדים יהיו מרוצים. ליונתן היא לא דואגת. היא בטוחה שיהיה לו טוב בחיים. „הוא כזה מין אחד," לטענת אמו, „שכולם אוהבים אותו."

נהפוך מאהבת־נשים

אגאה כמו הזמר חנן יובל מוזמים היום לעשרות. אלא שחנן הוא בכל זאת אב מיוחד. די לשמוע אותו מדבר על בנו בן השנתיים ושלושת־רבעי, דור, וממש מתחשק לנשק אותו במצח. מספר חנן: „דור הוא ילד חביב מאד. כל הצד הרגישותי והנפשי והמוסיקלי שלו מפותח מאד. הצד הטכני של הרכבת דברים די בינוני, אבל בזיכרון ובשמיעת מוסיקה הוא אשף, ממש מזל־בתולה אמיתי.

„ממני הוא ירש את העצבנות, חוסר־הסבלנות, הגישה והשמיעה הטובה למוסיקה. הוא ממש משוגע למוסיקה. לפני שהולך לגן, הוא מקשיב לתקליט. הוא מזהה אותי ברדיו אפילו כשאני שר בשלישיות.

„כשהוא רואה אותי בטלוויזיה, הוא מאושר. אתמול הלכנו לייריד האומנויות, והשמיעו תקליט של שירי רחל. הוא התחיל לצרוח: הנה אבא, הנה אבא! ממש עשה פאשלה. בסך־הכל הוא דומה לאשתי, בצורת המחשבה בזיכרון הפנומנלי. לי אין זיכרון בכלל.

„אני מקווה שכל דבר שדור יעשה, יעשה טוב. שיימנה עם הנבחרת הראשונה. את האהבה שלי אליו הייתי מגדיר כאהבה סכסית ממדרגה ראשונה. בהפוך מאהבת־נשים. זוהי אהבה ההולכת ומתגברת עם הזמן, ונעשית חזקה יותר ויותר."

ג'וקים בראש

מייק בורשטיין לא נכח כדי לספר על בנו פיטר, אך אשתו עידית הרחיבה. היא סיפרה כי פיטר בן השש הוא מין טום־בוי. כזה שובב. אבל נחמד. ויש לו שמיעה אבסולוטית ורגישות מופלגת. לעידית ומייק בן נוסף, בן שלוש, אדם. לא, תודה, לא רוצה שהם יהיו שחקנים. היא לא רוצה שעוד שתי נשים תקללנה כשהן נשארות לבד בבית, ב־

ערבים. מוטב שהבנים שלה, כך היא אומרת, יישבו בבית ולא יתרוצצו בעולם.

ליבי וגלי מנור הן שתי ילדות מפורסמות מאד. האבא שלהן, אהוד מנור כתב עם הולדתה של כל אחת מהן שיר, ושמן נודע ברבים, ולא מעט בזכות השירים.

אמן, הזמרת עופרה פוקס, שילדה להן לפני קצת למעלה משנה את בשם יהודה, שגם הוא זכה, כמצופה, בשיר, מתנה מאביו, אומרת כי גלי בת השש וחצי דומה לאהוד מכל הבחינות, והיא כבר כותבת שירים לא רע, ומהווה ממש הפתעה. גלי עצמה משוגעת לבעלי־חיים ורוצה להיות רופאת־חיות או רופאת־ילדים.

„ליבי," כך אומרת האמא, „היא יותר זרוקה." היפהפייה בת השלוש וחצי רוצה להיות שחקנית. ואמא עופרה, שהיתה בעצמה שחקנית והיא בתו של השחקן יהודה פוקס, איננה מבינה מניין נכנס לקטנה הג'וק לראש. אחרי הכל, מישפחת מנור איננה מדברת בבית על עבודה.

באופן אישי, האמא שלהן לא היתה רוצה שהן תעסוקנה בתיאטרון. „אין לי כבר אוויר מזה," היא אומרת. אבל לא היא, ולא אהוד, יעצרו בעדן. כמו כל אבא ואמא טובים על־באמת, הם היו רוצים שהילדים יהיו מאושרים ושיהיה להם טוב.

ספורט טוטו

השבוע משחקי הליגות האוסטראליות

השבוע עלה מינימום הפרס הראשון

300.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

מינימום כלל הפרסים

425.000 ל"י

(כולל העברה)

* * *

ביום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

פסטיבל שאיננו שר...

בימים אלה מתקיים בארץ „פסטיבל" מיוחד במינו, בארצנו המשופעת בפסטיבלים הוא בולט ויוצא דופן, כי הוא עוסק ב... סבונים.

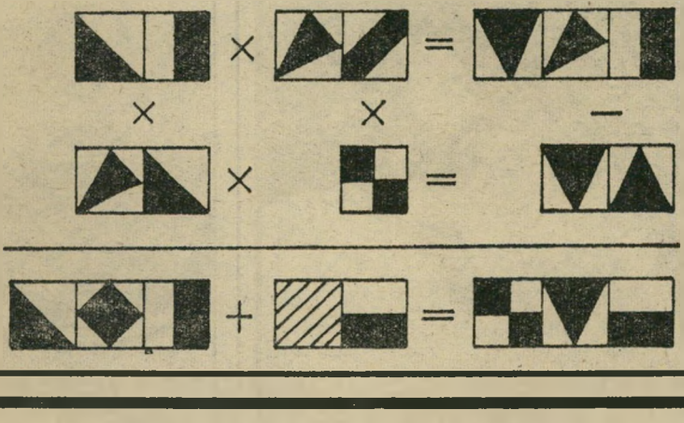
חברת **יצהר** יצאה במסע פירסום של סבוני החברה הטומנים בחובם תמונות של אמני הזמר הפופולאריים של התקופה לרבות חו"ל.

פרט מענין: כל אמן אוהב את הערצת הקהל, גם אם הוא טוען שזה קצת מייגע — הזמר טריפונס התעניין אצל ידידיו בארץ לאחר שראה את הפירסומים בעיתון בניו־יורק, אם תמונתו מופיעה בהרבה סבונים ובאיזה (טבאק הגברי או דו־סבון...) ואם תמונת מתחרהו בעבר וידידו בהווה אריס סאן, גם מופיע על התמונות.

נו לכו תבינו אמנים.

חשבון 1973

זוהי חידת חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן חספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור כפל וחילוק יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

„דפוס נוה־שאנן"

עבודות דפוס מעולות

בלט ✱ מולטיליט

חוברות ✱ מסחריות ✱ משרדיות
הזמנות חתונה ✱ בר־מצוה ✱ ובריתמילה

תל־אביב, רחוב נוה שאנן 7
(קומה ב', מול קולנוע מרכז), טלפון: 33975

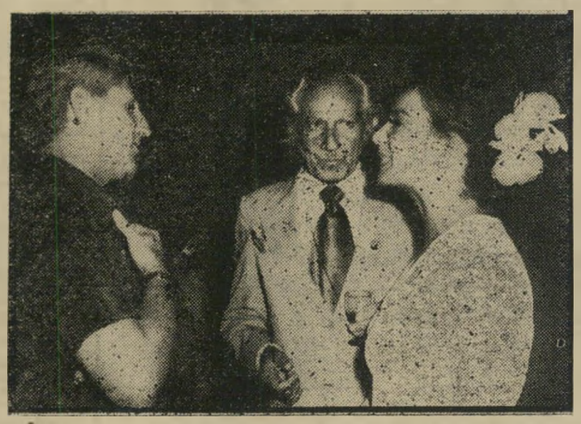
מדוע התחבק ויקטור שם־טוב עם אריק שרון במיסעדה הבולגרית?

■ פגישה מלבבת נערכה השבוע במיסעדה הבולגרית אסא בתל־אביב. שר־הבריאות, **ויקטור שם־טוב**, נכנס ל־מיסעדה לסעוד עם אשתו **כרטי**, כאשר הבחין שם ב־אחד הסועדים, חייך לקראתו בשימחה ונפל לזרועותיו כמי שמצא את אחיו האבוד. המכר, שוויקטור שם־טוב כה שמח לפגשו, לא היה אלא אלוף (מיל.) **אריאל** („אריק") **ש־רון**, יועץ ראש־הממשלה ל־ענייני ביטחון, שחשר המפ־מי הוא מראשי מתנגדיו הפולי־טיים, כשהתייצב בראש שוללי מינויו כיועץ לראש־הממשלה. מסתבר כי מעבר ליריבות ה־פוליטית, קיימים בין שם־טוב לשרון יחסי־קירבה מיוחדים במינם. בנו של השר שירת ב־שעתו תחת פיקודו של אריק בצבא, וגם בשירות המילואים הוא משרת תחת פיקוד שרון.

לפני שהתמנה כראש־הממשלה. אבל בחוש־ההומור המיוחד שלו, נוהג וייצמן לרכך את הביטוי. „מה שאריק התכוון לומר," הוא מסביר, „זה שאני אריק פוליטי."

■ גם לשר־הביטחון **שמ־עון פרס** היתה הזדמנות ל־בטא במישחק־מילים את ריג־שותיו. כאשר שטח בחוג מקו־רבין את מרירותו על מה ש־עולל לו ראש־הממשלה באח־רונה, אמר פרס: „ביני ובין רבין היה הסכם ג'נטלמני — הבן לא הושפע מהמערכות שניהל אביו השר נגד שרון, נשאר מעריץ נלהב שלו.

■ פחות נלהב מאריק שרון היה אלוף (מיל.) **עזר וייצמן**, שלא שכח לאריק את הכינוי „עריק פוליטי" ש־הדביק לו אריק בעת שגינה את התקפת עזר על **יצחק רבין**, אבל ג'נטלמן לא היה שם!" פרס גם לא חסך את שבט בי־קורתו מהרמטכ"ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה") **גור**. בעיק־בות הופעתו האומללה של ה־רמטכ"ל בטכניון בחיפה, בה הסתבך בהשמעת ביקורת על אריק שרון, הגדיר אותו פרס במסיבה פרטית: „הוא **אידי אמין** של המיזרח־התיכון."

זיוה רודן

בעבר כוכבת הקולנוע הבינלאומית של יש־ראל, עדיין מהווה אטרקציה בארץ. בערב שאורגן השבוע על־ידי „חוג ידידות מוזיאון תל־אביב", שבראשו עומדת זיווה להט, רעיית ראש־העיר, ובו הציג המפיק ארתור כהן סרט חדש של ויטוריו דה־סיקה המנוח, נראתה זיווה רודן בחברתם של ראש־העיר, שלמה להט, ואיש־העסקים פוקה הירש.

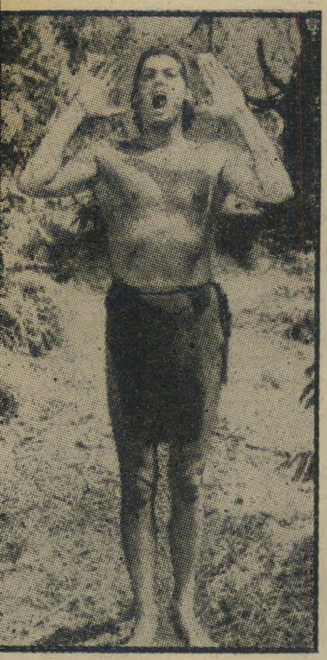
■ איך צריך ראש ממ־שלת־ישראל להגיב, כאשר מושמעת בנוכחותו הערה גיז־ענית מובהקת? בתארו את שיחותיו עם הנשיא **ג'ראלד פורד**, סיפר יצחק רבין כי בסעודת־הערב בבית הלבן אמר אחד מחברי הקונגרס האמרי־קאי: „באיזור־הבחירות שלי חיים כמה סורים. אם למדתי משהו בחיים, הרי זה לא להא־מין לדבריהם. אם יימצא מי־שהו בישראל המוכן לרדת מן הגולן, אני מציע לשלוח אותו לבית־משוגעים." מאחר שרבין לא גילה כיצד הגיב לדברים אלה, נראה כי עבר עליהם ב־שתיקה — למרות שהם מזכי־רים את הנוסח שבו רגילים אנטישמים בכל העולם להת־בטא על יהודים.

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'צ") **להט**, ביקר בשבוע שעבר בבית־סוקולוב, בית אגודת־העתונאים בתל־אביב. כאשר פגש שם את ה־יו"ר החדש של אגודת העיתו־נאים תל־אביב, **לוי יצחק הירושלמי**, בירך אותו צ'צ' בברכה מקורית: „כזה יו"ר — אזא יאר אוף מיר!" (באידיש: „שתהיה לי שנה טובה כזו!").

■ לאלוף (מיל.) **צבי זמיר**, מי שכיהן כראש המוסד למודיעין, יש בעיות־מודיעין גם בתפקידו החדש כמנכ"ל סולל בונה. הוא הופתע כאשר קרא באחד הגיליונות האחרו־נים של העולם הזה כי התרגז על גזר־הדין שנגזר על **מי־כאל צור** ואמר: „אני הייתי כולא אותו בכלוב לכל חייו בכיכר־המדינה, ומביא לו לי־שם כל יום בוטנים." כיוון ש־אמר את הדברים במישרד, בי־קש אלוף־הבינון לגלות מי מ־אנשי מישרדו הדליף את ה־סיפור להעולם הזה. הוא לא הצליח בכך. זמיר הסתפק ב־אזהרה לעובדי מישרדו: „מי שעובד איתי, צריך להיות עי־וור וחרש!".

■ הידיים כאבו למנכ"ל בל"ל, **ארנסט יפת**, בתום מסיבת־החנוכה לסניף החדש של הבנק בשיקאגו. הסניף, ה־14 של בל"ל בצפון־אמריקה, מקושט ומרוהט באביזרים מ־ישראל. אחד מ־160 הבנקאים האמריקאיים שבאו למסיבה, העניק לו כינוי: „סוכן ה־מיזרח־התיכון במערב־התיכון".

■ ד"ש מעולם־הרסאים קיבל השבוע הפיזמונאי **דידי מנוסי**. ארבעה ימים אחרי ש־נודע בארץ דבר מותו הטראגי של הסופר **יורם מטמזר** ב־פורטוגל, הגיע אל דידי מכתב מפורטוגל, שנכתב בידי מט־

טרזן

שחקן הקולנוע ג'וני וייסמילר, שבמשך 16 שנים, בין השנים 1932—1948, גילם על הבד את דמותו של טרזן (תמונה למעלה), הוא כיום בן 71. וייסמילר, שחיה אלוף־שחייה לפני שחפץ כוכב קולנוע, עדיין מנגל את ידע השחייה שלו. הוא עולם בבריכה בגר־מניה, כשחוא מלמד את שני נכדיו ללמוד לשחות.

דמיס רוסוס

בעת שהותו השבוע בישראל, חגג אליל הזמר חיווני את יום הולדתו ה־29. חוא ציין את חמאורע בטעודה חגיגית במיסעדה הסינית של רפי שאולי. רוסוס, שמישקלו עולה על 140 קילוגרם, לא הסתפק באוכל חסיני, ביקש שיוגש לו גם סטייק־בקר במישקל של קילוגרם אחד. המיסעדן אבי אברמוביץ' חיה נאלץ להכין לו את הסטייק במיוחד, כיוון שאינו נכלל בתפריט המיסעדה. נוכחה גם אשתו הג'ינג'ית של רוסוס, הנמצאת בשלבי הריון מתקדמים ביותר. אולם ליד ביטנו הענקית של בעלה, אין כרסה ניכרת כלל וכלל.

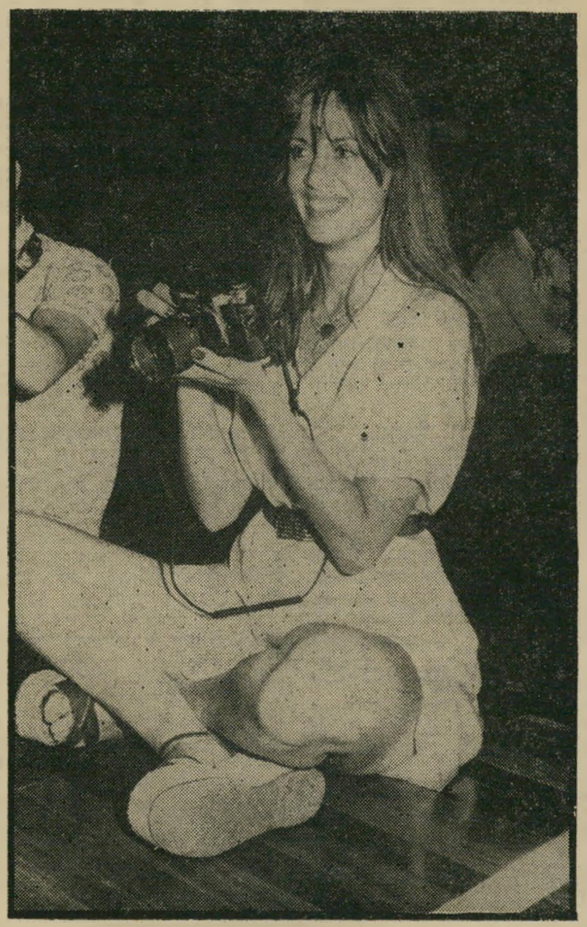
אנשים

מור. מסתבר כי מטמור כתב את המיכתב עוד ב־7 ביוני, ו־הוא התעכב בדואר מפני שהכתובת עליו לא היתה נכונה. היה זה, כנראה, המיכתב האחרון שכתב מטמור לפני מותו. בין השאר, כתב בו: „עכשיו אני בפורטוגל, ארץ המהפכה, שהיא דומה לגעימות יהודיות עתיקות. לעומת זאת תבעו לחלוף את התיקווה עורך־הדין **מרדכי וירשובסקי** ואורי אבנרי.

■ סירטו של במאי־הקולנוע הישראלי **מנחם גורן**, לפקה, על אחד הגנסטרים היהודים בחבורת רצח בע"מ, מוצג עתה ברחבי ארצות־הברית, ובין השאר גם בלוס־אנג'לס. חברת ורנר, המפיצה את הסרט, ערכה לו שם מסע־פירסומת מקורי. תוכנית־רדיו מיוחדת הוקדשה לסרט, ובמהלכה נערכת התחרות בין המאזינים. למנצח הובטח פרס: כיסא השמלי, שהוא העתק מדוייק מהכיסא החשמלי שצולם בסרט, שבאמצעותו מוצא לפקה (**טוני קרטיס**) להורג. בהזדמנות זו גילה גולן כי הכיסא החשמלי שצולם היה כיסא חשמלי אותנטי, שהושאל ממוזיאון במדינת פנסילבניה, ושעליו הוצאו בשעתו 12 גידונים להורג. עובדה זו זיעזעה את טוני קרטיס, ובכל פעם שהיה צריך להתיישב על הכיסא, במהלך ההסרטה, היה מתכסה זיעה קרה.

יושב על שפת־הים בבית בודד וכותב רומן. ככה זה בחיים: מי שיכול — יושב וכותב. המהפכה כאן בעיצומה, וכדי שתקבל תמונה מדוייקת, שער בנפשך כי החברה מטעמון (קפה הבוהימה הירושלמית) הגיעו לשילטון. אם מדיבורים אפשר היה לגדול, הברנשים האלה היו מנשקים את הירח בישיבה. הלכו והכריזו על סוציאליזם, ועכשיו האיכרים יושבים כאן על היין ולא יכולים למכור אותו לאיש מילבדי. אני עוד לא מתמצא כאן לגמרי, כי הפורטוגלית שלי צולעת. אבל השכן שלי, פאשיסט נורווגי בדימוס, מדוכא מאוד, וטוען כי המדינה הולכת לאבדון. כל היום הוא יושב וסוקר את הים במישקפת, אולי תטבע איזו אונייה ויתעורר."

■ חוזייה מיוחדת צפוייה למעריציו של המלחין **נועם שריף**: יסתבר להם שהוא גם זמר. במישפט ציבורי על השאלה „האם יש להחליף את ההימנון הלאומי?", שהוקלט בשבוע שעבר בשפיים, ושישודר (בגל א' של שידורי ישראל) בשבת הקרובה בצהריים וביום א' בשעה 15.00, אין שריף מסתפק בהגנה נלהבת על התיקווה, אלא גם שר כמה שירים, כדי להוכיח כי התיקווה אינה מבוססת על שיר־עגלונים רומני בילבד, ו־

מונה זילברשטיין

שכיכבה בעבר בכמה סרטים ישראליים, החליטה לנטוש את הבד, ולעבור לצד השני של המיצרס: לצלם במקום להצטלם. היא רכשה מצלמה, לומדת עתה צילום אצל אחד מצלמי־העיתונות בעיר. את הידע שרכשה ניסתה לנצל בחופשת דמיס רוסוס באיצטדיון הכדורסל בידיאליהו בתל־אביב. היא התיישבה מתחת לבמה, חספיקה לצלם מיספר תמונות, לפני שהסדרנים סילקו אותה בטענה שבישיבתה המיזרחית היא מפריעה לנגנים לחתרכז.

טלה

21 במרס – 20 באפריל

מריבה קלה עם אדם קרוב תתפתח לסיכסוך־ללא־מוצא, לא־מעט באשמתך. כדי לפתור את הבעייה יהיה עלייך להתייעץ עם ידיד משותף לך ולבן־זוגך לסיכסוך. אין ספק שבכוחות משותפים יעלה בידכם, בסופו של דבר, לצאת מן הסבך. ידיעה משמחת שהגיעה אליך, תתברר כבדותה.

שור

21 באפריל – 20 במאי

שתי המטרות שהצבת לך — הושגו, אך לא במעט עמל. את חשה עתה ריקנות, לאחר תקופת המתח הממושכת בה היית שרוייה. כדי לצאת מהמרה־השחורה התוקפת אותך לעיתים, והמחשבות אודות חייך כחסרי־תכלית, טוב תעשי אם תעמידי לעצמך מטרות נוספות, שיגוונו חייך.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

בן תאומים, שים־לב: מים שקטים — חודרים עמוק! אין ספק ששמעת כבר את הפיתגם הזה, אך כניראה מעולם לא חשבת עד כמה הוא נכון לגביך. היזהר, אם־כן, מידידך הנוטף נופת־צופים, ואשר מפזר ארס לכל כיוון ברגע שאתה מפנה לו את גבך. אל תיתפתה להאמין כי חיי העסקים הינם מים שקטים. בת תאומים — לבשי צבעים עליזים.

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

השבוע יהיה רצוף תהפוכות, ועל אף זאת, עשי כל שביכולתך להימנע ממריבות, ומליצור לך אוייבים או אוייבות. רק כך תוכלי ליהנות מן הבשורה שתגיע אלייך לקראת סוף־השבוע במיברק מפתיע, או במיכתב־אקספרס. בן סרטן: לא היופי — כי אם האופי הוא העיקר.

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

יום המיפנה הוא יום רביעי השבוע! זהו סופה של תקופה, ותחילתה של אחרת, אשר, כך לפחות אתה רוצה, תהיה טובה מקודמתה. לשם־כך יהיה עלייך לערוך כמה שינויים יסודיים: ראשית, בגישתך לעבודה — הצריכה להיות עירנית יותר. שנית — ביחסך עם האנשים הסובבים אותך.

נתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

שבוע לא־נורמלי! כאילו במיוחד, כל מה שציפית לו, מגיע דווקא השבוע! ברור שזהו שבוע־ההצלחה שלך, ומותר לך ליהנות ממנו. אך כמו כל איש־צבא טוב, דע לנצל־הצלחה, והמשך במסע־ניצחון פרטי משלך. עם הכישרונות שלך, וללא המיגרעות, אין ספק שיעלה בידך.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

השבוע שלפניך מורכב משתי יחידות. האחת — בת שלושה ימים — בה מוטב שלא תצא מפתח־ביתך, והשנייה — אף היא בת שלושה ימים — בה תנהל אורח חיים רגיל, ובסופה צפוייה לך נסיעה ארוכה למקום רחוק, או לחו"ל. את היחידה הראשונה של השבוע, כדאי יהיה שתנצל ללימוד ולקריאה, מה שלא הירבית לעשות עד כה. את היחידה השנייה נצל בצורה בה לא תזניח מאחוריך את מה שהתחלת.

עקרב

23 באוקטובר – 22 בנובמבר

הידיעה שהביא לך ידידך הצעיר מחברך הטוב הנמצא עתה בחו"ל — תעורר בך השתאות מרובה. אך שיחת־טלפון שתנצל ימים אחדים לאחר־מכן, תפתור את התעלומה. בת עקרב: אל תושפעי משפע „העצות הטובות" שמרעיפות עליך ידידותייך „האוהבות", וסימכי על כושר־שיפוטך, ועליו בלבד. אל תתייעצי בבן־זוגך, ההחלטה צריכה להיות שלך.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

בעיות כספיות הן שיעמדו השבוע למיכשול בדרכך, ויקשו עליך להוציא אל הפועל כמה מרעיונותיך המבטיחים. תלוואות, משכנתאות, ותשלומי־ריבית אלה יגרמו לך גם טירדה מרובה, וכאבי־ראש. בת קשת: אל תתוכחי! אם את מתנגדת, אל תניחי לו להבחין בכך, וחיתרי מתחתיו בחשאיות, כדי להנחית את המהלומה המוחצת דווקא כאשר הוא לא יחיה מוכן ובזמן המתאים שייראה לך.

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

רצונך לשפר את רמת־חייך הוא לגיטימי בהחלט, אך לשם־כך עליך להצטייד במידה גדושה של סבלנות. אם תנסה לדחוק את הקץ, אתה עלול למצוא את עצמך בנקודת ההתחלה, ללא כל סיכוי של ממש להשיג את קו־המטרה. חייך הרומנטיים רצופים משברים ומשברי־זוטא. ניראה שעדיין לא מצאת את האחת־והיחידה, ועליך, אם כן, להמשיך ולחפש. אם תמצא אותה, היא עשוייה לסייע בידך לפתור בעיות רבות.

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

התקדמות בקאריירה שלך תפתח בפניך שערים חדשים, ואיתם אפשרויות טובות לקשירת קשרים חברתיים עם בני החוגים שאינך בא איתם בדרך־כלל במגע יומיומי. השיפור שיבוא בחייך הציבוריים ישפיע על תוכניותיך לעתיד. זהו הזמן לפתוח בתיכנון יסודי — בתחילה לטווח קצר ובינוני, ואחר־כך לטווח ארוך. בת־דליים: השבוע צפויים לך מיבחנים, או — אם הינך תלמידה — בחינות. לבשי בגדים בהירים.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

אתה לא־מעט אומלל, דווקא לא באשמתך. אולי היה טוב יותר אילו היית שומע מעצת ידידך חקשיש, שרצה־באמת בטובתך, אך לחכות על חטא אין עתה כל ערך. היזהר וחישמר מעשיית מעשה נחפז בהשראת מצב־רוח עגום, שחוא בן־חלוף. חרבה להאזין למוסיקה טובה — בהתרגעות מעין זו תיחלץ מן המשבר תוך עשרה ימים עד שבועיים. בת דגים: אל תדחי את עצותיהם של חווריך. הם רוצים בטובתך.

שכר גבוה ליום עבודה מלא או לחצי יום (לפנה"צ) מוצע ל:
מנהלי חשבונות
* מבחר הצעות לעבודה זמנית לבעלי כל הדרגות
* מספר ימי העבודה ומשך העבודה — לבחירתך
מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
תל-אביב, ברנר 8, טל. 284129
בשעות 14.00—8.00

בבית לסין
רח' ויצמן 30, ת"א

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
בהקדם.
מחלקת המנויים

פיקדילי
Piccadilly
הגיע קולקציית 75
מבית אופנה
VICKY VALERE
רח' הס 4 פינת אלנבי 35 ת"א
פיקדילי
אקסקלוסיבי
מפריז

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ
סניף ראשי: שד' רוטשילד 29 ת"א, טל. 236236

תן טרמפ לחייל

הראי העקום של פאוזי

(המשך מעמוד 13)

הירדן. היא חזרת וכתבה את הדברים הבאים...״ וכאן מביא פאוזי דו״ח קצר אך מזעזע על ההריגות. הדו״ח נפסל בשעתו על־ידי הצנזורה.

בדרך מיסתורית הגיע דו״ח זה לרדיו לבנון, שודר שם, ואז הותר לפירסום — כדוגמה של תעמולת־הזוועה של הרדיו הערבי. כך מספר פאוזי.

זוהי שטות גמורה — כי פאוזי לא ידע, ולא יכול היה לדעת, מה התרחש באמת. גם את האמת על פרשה זו אני מספר כאן לראשונה, כדי להעמיד את הדברים על דיוקם ולהפריך תיאור מסולף מעיקרו.

בחודש אוגוסט 1967 הגיעו אלי ידיעות על הריגת אזרחים החוצים את הנהר, ממיזרח למערב, ביניהם נשים וילדים. לא היו בידי עדויות בדוקות. פניתי אל סגן־אלוף שלו, ראש לישכת הרמטכ״ל (יצחק רבין היה אז בחו״ל) ותבעתי התערבות מיידית.

ב־5 בספטמבר 1967 פניתי במיכתב סודי אל רבין, ובו פירטתי שורה של מעשי־זוועה סיטוניים מסוג זה, שעליהם אספתי עדויות מוסמכות, תוך זיהוי היחידות המעורבות. ראש־לישכת הרמטכ״ל התקשר עימי טלפונית, ביקש את חומר הראיות, והודיע לי שהרמטכ״ל שיגר פקודות מפורשות האוסרות את ההריגות. כעבור כמה ימים גביתי עדות מזעזעת נוספת של חייל שהכרתיו אישית היטב, והמצאתי אותה לרמטכ״ל במיכתב מיום ה־12 בספטמבר.

כי החיילים האלה, שמסרו לי את עדויותיהם, קיבלו על עצמם סיכון אישי עצום. אחדים מהם היו מזעזעים יותר מכל אדם שראיתי בחיי, ואחד מהם היה על גבול אובדן שפיות־הדעת. כל אחד מהם ראוי לעיטור הגבוה ביותר המגיע לחייל ישראלי נאמן.

לא הסתפקתי בפנייה לרמטכ״ל, והמצאתי את החומר לראש־הממשלה ולרוב השרים. התרשמתי במיוחד מתגובתו של השר מנחם בגין, שהבטיח התערבות נמרצת כדי לשים קץ לזוועה.

כתוצאה מפעולה זו נפסקו ההריגות. אני סבור כי עיקר התודה על כך מגיעה ליצחק רבין.

במהלך מאבק זה חיברנו כתבה, בצורה של דו״ח על מה שנודע כביכול לכתבת בעת טיול (כדי להגן על החיילים שמסרו את החומר האמיתי) והמצאנו אותה לצנזורה. היה זה לחץ נוסף מצידנו על שר־הביטחון, משה דיין. היה ברור שהצנזורה תפסול את החומר, אך תעביר אותו לראש אמ״ן, לרמטכ״ל ולשר. קיווינו שזה יחזק את פעולתנו שמאחורי הקלעים, וכך היה.

אם מישהו גנב את החומר מן המערכת והעבירו לחו״ל, הוא לא עזר לעניין, אלא להיפך. אני יכול רק לנחש מי זה היה.

פרשות אלה הן רק חלק מפעולתנו מאחורי הקלעים, שלא דיווחנו עליה מעולם, לא בעיתון ולא במיסגרת הדיווח לבוחר על פעולת סיעתנו בכנסת. רק קומץ זעיר של אנשים ידעו על כך.

לא פעלנו לשם פירסומת עצמית. גם לא כדי שמישהו יהיה אסיר־תודה. בשבילנו היתה זאת עבודת־קודש לשמה. גם כיום נראית לי פעולתי בפרשות אלה (ודומות להן) חשובה לאין שיעור מכל שאר הדברים שעשיתי במשך שמונה שנותי בכנסת. כשנסתיימה כהונתי בה, ציער אותי יותר מכל דבר אחר החשש שמא לא אוכל למלא שליחות דומה, בשעת הצורך, בעתיד ולא יהיה מי שימלא אותה במקומי.

לא ידעתי אם לכעוס או לצחוק למיקרא דבריו של פאוזי על פרשות אלה. הוא חי בשוגי הדברים, ולא היה לו מושג מה מתרחש באמת.

הוא צייר לעצמו תמונה מיסלצתית מכוערת, שבה נראים שוחרי־השלום הישראליים (ואני ביניהם) כחבורת צבועים ומחסדים, אדישים לשפיכת דם ערבי, שיכורי־ניצחון ואטומים לכל רגש אנושי. בסדום זו היו רק שניים־שלושה צדיקים — חבורת מצפן, מרדכי שטיין המנוח וד״ר ישראל שחק, שהוציא את ספרו של פאוזי לאור.

אילו היה תיאור זה אמת, היינו צריכים כולנו להתאבד.

רצח בלוד

איך נוצרה בלבו של פאוזי תמונה עקומה כזאת? על כך מספר הספר, ועל כן הוא חשוב — למרות הסילופים הרבים מן הסוג שהזכרתי.

הכותרת האמיתית היתה צריכה לחיות: „איך לגדל אויבים למדינה". כי זהו תוכנו של הספר — תוידות־חייו של צעיר ערבי, אשר מדינת־ישראל הפכה אותו באופן שיטתי לאויב.

פאוזי מתאר כיצד חזה, כנער בן 10, בכיבוש העיר לוד. זהו תיאור אמיתי ומזעזע, ונדמה לי שמעולם לא נכתב תיאור כה פשוט ובלתי־אמצעי בידי ערבי שנשאר בישראל. חיילי צה״ל הסתערו על העיר, היו בה מעשי הריגה ללא הצדקה צבאית, ובשוך הקרב גורשה כימעט כל האוכלוסיה האזרחית בכוח אל מעבר לקווים, בכיוון לרמאללה. שכונת עובדי־הרכבת, ליד התחנה הישנה, ניצלה מגורל זה, וכך נותרה מישפחת אל־אסמר בישראל. אביו של פאוזי נמנה על מקדימה של רכבת המנדט.

(המאורעות שהתרחשו בעת כיבוש לוד עוררו כבר אז ויכוח סוער בקרב חיילי צה״ל. הטור של משה דיין, שפרץ לעיר, ירה ללא אבחנה בכל דבר חי. אנחנו, אנשי גיבעתי, שהועברנו כחודש לפני כן מחזית רמלה ל„שדות פלשת", ראינו בכך זוועה. יחסנו השלילי למשה דיין נולד בימים ההם. אך יש הבדל בין ראיית הדברים בעינינו, ובין ראייתם בעיני ילד בן 10, שנגרף בעצמו במערבולת הקרבות והזוועות.)

כיבוש לוד יצר בנפשו של פאוזי הקטן את הטראומה הראשונה. ייתכן שהיה מתגבר על כך, אילו לאחר מכן נתקבלו ערביי ישראל כאזרחים שווים באמת, ואילו ניתן להם „להרגיש בבית" במדינה החדשה שקמה בביתם.

אולם סיפורו של פאוזי מספר בצורה פשוטה ומשכנעת את אשר קרה באמת: שרשרת רצופה של השפלות, שהיתה מנת חלקו של כל ערבי ישראלי.

הוא מספר כיצד נתפס כאשר הלך לקטוף תאנים בבוסתן של מישפחתו, שהופקע. הילד לא ידע מה פשע. והייחס הגס של השוטר היהודי רק העמיק את הפצע של העלבון הצורב. פאוזי מתאר שורה ארוכה של חוויות קטנות יותר, אך מעליבות לא פחות. מישהו מדבר על רהיט מקולקל וזועם על כי הפועלים (היהודיים) עשו „עבודה ערבית". מלצר ערבי נאלץ להעמיד פנים שהוא יהודי ולהמציא לעצמו שם עברי. כאשר נעצרה מוניות־שרות כדי לאסוף פלח חובש־כפיה, מציעה אחת הנוסעות לשלם עבור המושב הריק, כדי שהנהג לא יקח ערבי — מבלי לדעת כי האיש היושב לידה גם הוא ערבי. וכן הלאה — סיפורים „יהודיים" מובהקים, מן הסוג שיהודים ללא־ספור התנסו בהם בארצות־תבל.

ערבים שונים הגיבו על השפלה בלתי פוסקת זו בדרכים שונות. יש ששקעו באדישות. יש שגיתקו את עצמם ושהסתגרו בד' אמותיהם. רבים הצטרפו לרק״ח, הגוף היחידי בארץ המפסק לערבים כאלה בית ריגשי ופוליטי. יש שהצטרפו לתאי הפידאיון בארץ, או שעברו את הגבול.

אחד מאלה האחרונים היה ידידו הטוב ביותר של פאוזי הצעיר, חברו־לכיתה

(המשך בעמוד 42)

מלכת המים 1975

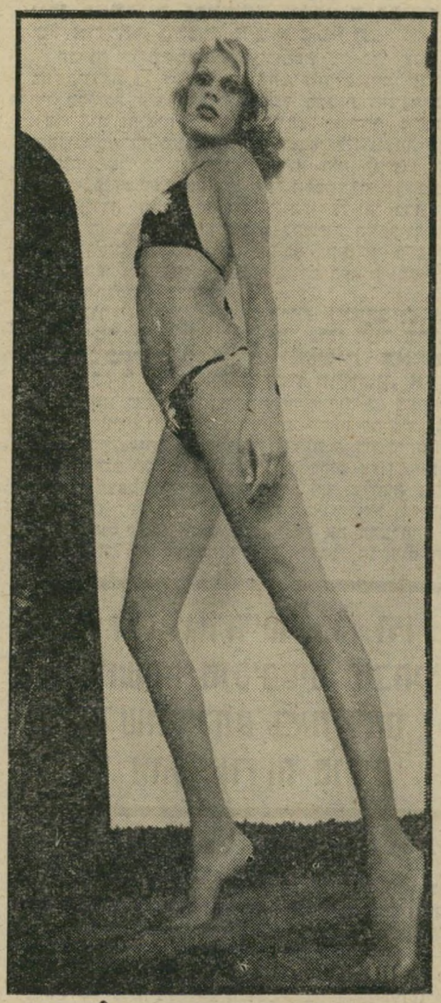
מטעם העולם הזה ובחסות חברת REVLON

חברת־התמרוקים „רבלון" איפרה את פניה של „מיקי" בשלוש צורות שונות המועמדות הסופיות:

3 פנים למיקי

מיקי תבור בת ה־17 היא ילידת הארץ, מלב"ס, ליתר דיוק. מיקי היא בלונדית דקיקה וירוקת־עין המיתמרת לגובה 1.72 מ', בעלת פנים מעניינים וצבע־שיער טיבעי, במישפחה שבה שלוש בנות בלונדיות כמוה, והיא הקטנה ביותר. היא ילידת מזל טלה וזה, לדעתה, יכול להסביר את הרבגוניות של אופייה. היא אוהבת לכייף, בכל הצורות האפשריות, ואם אפשר גם ללמוד מזה משהו — הרי זה משובח.

כך, למשל, בא לה ללמוד מדיטציה, ובכן למדה — אצל מורה מוסמכת, משך ארבעה חודשים. אם היא לוקחת משהו לידיים, היא מתייחסת אליו ברצינות. היא מתייחסת ברצינות גם אל חוג־ידידיה הרחב, שבו רבים ההומניסטים על הריאליסטים. היא מתייחסת כך גם אל עבודתה בלישכת־המיסחר.

כבר בגיל צעיר כל־כך שולטת מיקי בעברית, כמובן, וכמו־כן באידיש ובגרמנית, בתוספת מעט הולנדית ואפילו יפנית. שנתיים מחייה בילתה בקיבוץ עברון שליד נהריה ושם, כנראה, פיתחה את אהבתה לאנשים ואת כישרונה להתיידד בקלות.

כפי שהיא מודה בעצמה, כל דבר מעניין אותה. כך ניגנה בפסנתר, כך היא אוהבת בעלי־חיים, לעשות חיים, לכייף. היא משוגעת לאוכל סיני, ו־אוכלת אותו דווקא במקלות. ואת כל הדברים האלה היא עושה לא לבדה, אלא עם החבר הקבוע שלה זה כימעט שנה, שהוא סטודנט לכלכלה ולמדעי־החברה.

בכלל, רצוי להתייחס אליה בכבוד, כי אפילו ג'ודו וקאראטה היא למדה.

את בגד־הים החדיש־חדיש שלובשת מיקי בתמונה זו, ואת כל שאר ביגדי־הים שתלבשנה המועמדות ל־תחרות מלכת־המים, עיצבה וייצרה חברת גולטקס, בעלת השם הבינלאומי בתחום ביגדי הים והחוף.

מיקי מלאת־המרץ, האוהבת לנסוע ולהשתולל, אינה חוששת להופעתה החיצונית. שערה נשמר תמיד טיבעי, רענן ובריא, תודות למוצרי **וולה** שבאמצעותם היא מטפחת אותו. מיקי מקפידה מאוד על הופעה אסתטית בכל עת, על איפור בטעם ועל תילבושת הולמת — אף שהיא מעדיפה במיוחד בגדים הדוקים המדגישים את גיזרתה הדקה.

המצרים כלל לא הרגישו שעלתה עליהם ההתקפה הנוראה של

פיקוד הדרום - גם כאשר זו היתה כבר במלוא תנופתה

כך התפוררה האגרוף

ת חושת אוזלת־היד ואובדן־העצה, אשר ליוותה את כישלונותיה של אוגדת ברן ב־8 באוקטובר, נבעה, במידה רבה מאד, מהתמוטטותו של „המלך טנק", אשר נראתה אז מוחלטת, מוחצת וגרועה מכפי שהיתה באמת.

עד לאותן התקפות למד צה"ל מ„ליקחי" מילחמת ששת־הימים, כי אפשר לפתור כימעט כל בעייה קרקעית על־ידי שיריצו מולה טנק, בהילוך המישי.

חשוב שנבין כי שעה שהסתער גדוד הפצו־ נים של סא"ל (מיל.) חיים עדיני לכיוון מעוז חיזיון, בסביבות השעה 11.00 של ה־8 באוק־ טובר, עדיין היו כל הנוגעים בדבר, מן הרמטכ"ל ועד לאחרון אנשי־הצוות, חדורים אמונה שכפני דבר כזה אין המצרים יכולים לעמוד, וכי החי"ר המצרי ישוב, גם הפעם, ויתמוטט לפני „הדם השיריון" (מושג שפעם היה תורת־חיים יומיומית בילימת־הייבשה שלנו, ועכשיו נעים ונמחה מצה"ל (ובדין כך).

אומנם, כבר ביומיים הקדמים היו סימנים ברורים לכך, שהטנק איננו תמיד כל־יכול, ושהסתערות יחידות־טנקים יכולה להסתיים באובדנן, וכי גם חוליות קטנות של צייד־ טנקים מסוגלות לא רק לעמוד בפני הסתערויות טנקים, אלא אף להשמיד יחידות־טנקים שלמות.

אבל אין ספק בליבי, שכל הטנקיסטים ה„אמיתיים" חיפשו או, וגם מצאו, כל תירוץ אפשרי לכישלונות ול־ אבידות של ה־6 וה־7 באוקטובר. הם ציפו בביטחון שהנה עתה, ב־8 בחודש, כיוון שייניתן לראשונה להנחית התקפות־ טנקים כמו שצריך, בנוסח הג'יראדי — אשר לאורו גדלו כל דורות הטנקיסטים שלאחר ששת־הימים — יוכח שוב, כי מה שהיה הוא שיהיה. יש גם לדעת, שאוגדת־ברן היתה אוגדה מנוסה.

ברן, כמפקד חיל־השיריון, שימש מפקד ביום־הכיפו־ רים, כשם ששימש־הימים מפקד קודמו, ישראל טל, ותחתיו בוצעה אז ההבקעה היותר חשובה וספקטקו־

באותו יום היו עדיין כולם - מן הרמטכ"ל עד אחרון הצוותים - חדורים אמונה עיוורת בטנק

לארית שבאותה מילחמה. באמונה בטנק וביעילות אפקט הסתערותו, יימצא ההסבר המנטאלי לשתי ההסתערויות שערכה אוגדת ברן לעבר הפירדאן.

אומנם, גם לאחר־מכן נערכו הסתערויות דומות, ואפילו בקני־מידה גדולים יותר. אבל את הללו לא הכתיבה האשלייה, אלא ההכרח: צה"ל יצא למילחמה כצבא „טנקאי" מדי, ויחידות טנקים המשוי־ כו להסתער לבדן, רק מפני שחסרו חי"ר וארטילריה, ולא היתה ברירה.

כבר הזכרנו, בהזדמנויות קודמות, כי בגלל ה„טנקו־ מאניה" התגוננו, כימעט לחלוטין, החשיבה והמעשה ה־ מיבצעיים — הטאקטיים והאופרטיביים — בצה"ל. לוחמת־ הלילה של גופים גדולים נעלמה ונשכחה; והשתבש באופן קיצוני האיזון הבין־חילי של זרועי־היבשה בכללה ובהרכב עוצבות־היבשה הלוחמות.

יש רגליים איתנות לסברה, שהאנטי־תבונה המיבצעית, כפי שבאה לידי ביטוי בולט בי־

תוכנית ה־8 בחודש, כעיצובה על־ידי הרמטכ"ל ואלוף־הפיקוד, וכביצועה על־ידי מפקד חילי השיריון (אלוף אדן) נבעה, במידה רבה או מכרעת, מהיות שלושתם טנקיסטים מובהקים מדי, אשר הסתערויות־טנקים מוצלחות הן ש־ הביאו, לכך אחד מהם בתורו ובמקומו, את התחילה. אולי מסיבה זו סברו וקיבלו את ה־ מיסטיקה, שלפיה אבד הכלח על טאקטיקות „מסובכות", ושבשדה־הקרב יכריעו טאקטי־ קות־החלם הפשטניות להחריר, המבוססות על

מאת

בנימין עמידרור

הטנק לבדו, המנפנף את כל העומד בדרכו, כימעט, כלא התחשבות ביחסי־הכוחות.

מובן, אינני יודע מה התרחש בניבכי מוחותיהם של שלושה קצינים אלה, וייתכן שהערכותי אינן מדוייקות. אבל גם אם אין זהו ההסבר לעובדות שקרו בשטח, הרי יש הסבר אחר — ובוודאי אינו מחמיא יותר.

הבנת המהלכים הטאקטיים, אליהם נשוב עתה, לא תהיה שלמה ונכונה, אם לא יראם הקורא כל העת על רקע ה־ „טנקו־מאניה" והשפעותיה, הישירות והעקיפות.

האשם הטאקטי: ברן

ב־יום 8־7 באוקטובר נפרסו שלוש חטיבות־הטנקים של ברן כך: חטיבת נתקה, עם שלושה גדודי־טנקים, החזיקה את הצירים והצמתים המוליכים מקנטרה לכיוון בלוזה ואל־עריש. בכך חסמה את האופציה המצרית ה־ מוכנה והמעשית ביותר לניתוק עורק־החיים של „הציר הצפוני", וגם אחזה בקו־התחלה נוח, לשם פיתוח יוזמה ישראלית התקפית לכיוון קנטרה (אשר, לפי הפירסומים, נחשבה ריאלית מאד הן בתיכנונים שקודם המילחמה, והן בימיה הראשונים).

מדרום לה, באיזור ריאקציה — שבצומת הצירים מאדים־כרסיטן (כביש־הרוחב), ליקק את פצעיו הקשים אלוף־מישנה גבי, שנותר עם גדוד מוקטן אחד (בפיקודו של אמיר), ואליו נוסף, מחטיבה אחרת, גדודו הטרי של סא"ל עדיני. לאורך כביש־האורך, ליד ריאקציה וגם בצומת כרסיטן־ספונטני, נערכה בחניונית חטיבת אריה. לברן חסרו כל אלמנטים ראויים־לשמם של חי"ר/חרמ"ש ו־ ארטילריה. בבוקר ה־8 באוקטובר נפקדו בשלוש חטיבותיו טנקים כשירים, בסך־הכל.

פריסת ברן נעשתה לאור משימתו הקו־ דמת, ונועדה להבטיח את ההחזקה בציר כביש־הרוחב.

כוחות „קלים" בלבד נמצאו, בליל 8־7, סמוך יותר לכביש החת"ם, בגיזרת התקדמותה הצפוייה של האוגדה למחרת. קטע כביש החת"ם אשר מ„הברגה" ודרומה, החל להיתפס באותו לילה בידי אוגדת שרון, ועם שחר נמצאו כוחותיה על רוב תוואיו של „קו הגבעות" אשר בגיזרתם ואף מערבה ממנו.

ביום שני, ה־8 באוקטובר, שעה 08.00, יצאה אוגדת ברן, לאחר פקודת גונן, לבצע את משימתה. כבר פירטנו, בסקירות קודמות, את אחריותם של הרמטכ"ל, רב־אלוף אלעזר ושל אלוף־הפיקוד, לתוכנית הגרועה שהוכתבה לברן, ולניהולה הבלתי־מוצלח של המערכה. מובן שאלו הגבילו את ברן, והפריעו מלכתחילה את מיבצעיו.

מיגבלה חמורה נוספת תימצא בהרכבה הבלתי־מאוזן של אוגדת ברן, ובהיעדר סיוע־ אש (ארטילריה ואוויר) בהמשך כל לחימתה. אף־על־פי־כן, יש לומר כי, כלא להפחית דבר מאחריותם ומאשמתם של הממונים עליו — ושל המערכת הכל־צה"לית שעיוותיה הרו את כל השגיאות והליקויים — נושא האלוף אברהם אדן באחריות ובאשמה המלאים לכישלונותיה של אוגדתו, ברמה חטאקטית.

קביעה חד־משמעית זו מבוססת על כך, שגם בקחתנו בחשבון את כל המיגבלות וההפרעות שנגרמו לברן, עדיין היו מסורות בידו כל מידה של סמכות ואפשרות־פעולה, אשר היו נחוצות לו כדי שיפעל באורח מושכל, נכון וחסכוני בהרבה משפעל; וגם פוטנציאל־העוצמה אשר עמד לרשותו, על כל חסרונותיו, ניתן היה למיצוי יעיל פי־ כמה מכפי שמוצה בפועל. שתי ההסתערויות שבוצעו על־ ידי האוגדה תוכננו, הונחתו ונוהלו על־ידי ברן.

אלה הן העובדות החשובות לקביעת האחריות והאשמה לכישלון הביצוע הטאקטי. אין כל מקום או טעם להסתבך בהמון הפרטים והמובאות מיומני־המיבצעים ומסירטי־הקל־ טות (אותנטיים כמחוקים).

לצורך קביעת האחריות המעשית והאמי־ תית למהלכים השונים, של גונן ושל ברן, אחת היא, מבחינה עקרונית ומעשית כאחת, אם יאמץ לו הקורא את גירסת הראשון, או השני.

משימתו של ברן, כפי שהיתה ידועה לו בעת יציאתו, לאחר שינויים ותוספות מסויימים, קראה לביצוע „התקפה" על איזור־הצליחה העיקרי של ארמי"ה 2, בין פיתחת קנטרה לצפון האגם המר (דוור־סואר, או מקום מעוז מצמד), תוך תנועה „מצפון לדרום" והתרחקות כדי שלושה קילומטרים מקו־המים, לשם הימנעות מטילי הסאגר שעל גדות התעלה. בהגיעו מול מצמד ינסה ברן „לנצל את ההצלחה" ולצלוח את התעלה, עם חטיבה לערך, על־גבי הגשרים המצריים

דדו, גורודיש וברן היו שלושתם טנקיסטים מובהקים שתהילתם באה להם מהסתערויות טנקים

שיתפוס שם, יעמיק באפריקה כדי 15 קילומטר לערך, ויעצור.

החלטה עקרונית, שקיבל מפקד־הפיקוד עוד ביום ה־ קודם, קבעה הפסקת נסיונות החבירה למעוזים וחילוצם. הוראה זו גם נמסרה ב־7 באוקטובר לכוחות בשטח. אבל אריאל שרון לחץ וגם קיבל אישור לנסות לחלץ, בבוקר ה־8 באוקטובר, את שלושת המעוזים שבגיזרתו (בינתיים נותרו שניים, חיזיון ומצמד, כי אנשי פורקן התפנו בעצמם במשך הלילה).

עוד קודם שהחל ברן לנוע, ביטל גונן את אישורו לשרון, והוסיף למשימות על ברן ש„ייגש" למעוז חיזיון, יפנה אותו, ואם יוכל — יתפוס שם וגם מול שחר (אחד המעוזים־לשעבר שדילל, בשעתו, שרון) — גשר מצרי, ויחצה על כל גשר עם מחלקת־טנקים. כידוע, התפלמסו גונן וברן ביניהם פולמוס נורא בשאלות, מי מהם יזם מהלכים אלה, מתי ולאיזו מטרה.

אחד הטעמים לוויכוח יימצא, ככל הנראה, במאמצי גונן להכחיש את מסקנות ועדת־אגרנט, כאילו היה „לחוט"

לצלוח בשלב מוקדם מדי. ברן, מצידו, עמל להוכיח כי המשימה ניתנת עליו לסתע — מה שכנראה אמור לשמש סיבה להיעדר שליטה מספקת מצידו ולהתפוררות כוחותיו. עוד נשוב לעניינים נכבדים אלה, בהקשר ניתוח הפקודות לאוגדת שרון ומהלכיה באותו יום, וכן במיסגרת בחינת מכניזם התיכנון וניהול־הלחימה שראינו בדרום.

אבל כאן חשובה לנו רק העובדה, שכל השינויים המשמעותיים אשר נגרמו במשימותיו הספציפיות, היו ידועים לברן עוד קודם שהחל פועל לפיהם; וכן שכשום פנים לא היה בשינויים הללו לגרום, מכרחית, את שגיאותיו.

דיווחים כוזבים

שיטת **ההתקדמות** הקונקרטית שקבע ברן לכוחותיו הושפעה לא רק ממשימותיו, כפי שהבינן, אלא גם מהיערכותו המוקדמת שלו, ומאי־הבהירות בנוגע למיקום האוייב, לעוצמתו ולכוונותיו. מפני אי־בהירות משימתו, אשר שינוייה התכופים והרבים רק טישטשו יותר, היה ברן רשאי וגם חייב לפרשה ולהגדירה, במונחים של יעדים, ציריי־התקדמות וזמנים קונקרטיים, הן לעצמו והן למפקדי־המישנה שלו.

ככל שניתן להבין ממה שפורסם בשמו, ומציטוטי שיחות־רדיו שלו ועימו, נראה שברן סבר כי תנועתו הרא־שונית מייועדת בעיקר לפרוס את כוחותיו לאורך „קו הגבעות" (כלומר, כביש החת"ם), וכי במהלכה עליו להימנע מכל מגע ממשי עם המערכים המצריים רוויי־הנ"ט שלאורך התעלה; ורק אחר־כך להנחית, מקו זה, את ההתקפה ה־ממשית של ארמיה 2, בשיתוף זה או אחר עם אוגדת שרון. בנסיבות ההן היתה פרשנות כזו לגיטימית, הגיונית וגם יש בה להסביר את מהלכי ברן עד להתקפה הראשונה כלפי חיזיון (או הפירדאן).

כך או כך, החליט ברן להשאיר את חטיבת אריה כ־„עתודה" מאחור, על כביש־הרוחב, ועם שתי החטיבות האחרות לנוע לאורך כביש החת"ם (חיזיון), ממיזחו וגם ממערבו. אבל נתקה נשאר מאחור, להשגיח על פיתחת קנטרה, וגבי נע לבדו, התקדם מריאקציה אל חיזיון, שם פנה דרומה, סטה מעט מערבה (לכיוון התעלה) ו־המשיך במקביל לתעלה, כאשר גדוד אמיר מתקדם, ככל שביכולתי לשחזר, על ציר אבנית ואף מעט מערבה ממנו; וגדוד עדיני, על חיזיון.

הטנקים הראשונים של גבי הגיעו בסביבות 09.00 ל־הברגה (שהוא שם־קוד לשטח שולט וגם שם תעוז שנמצא בו). אותה שעה נמצא במקום אריק שרון עם החמ"ק שלו, ולידו גדוד או שניים, מחטיבת חיים של אוגדתו.

ברוח ההוראה הברורה להתחמק מטווח הסאגרים, לא סטה אמיר מערבה לחפש את המצרים, שנערכו בעומק 1־3 קילומטרים בלבד מקו־המים, ולכן מובן שלא נתקל בהם לאורך ציר התקדמותו. עד אותה שעה נמצא עדיין נתקה בגיזרתו הקודמת, ולחם שם מול קנטרה בהצלחה.

בטנקים מחטיבת טי־62 וכן ביחידות חי"ר ובצייד־טנקים.

בשיכ זה של פולמוס גונן—כרן מעלות נירפותיהם טענות זחות, אך ניגודיות. כל אחד משניהם אומר, וגם מוכיח, כי רעהו תיאר את המצב בצבעים ורודים מדי, ובכך הטעהו.

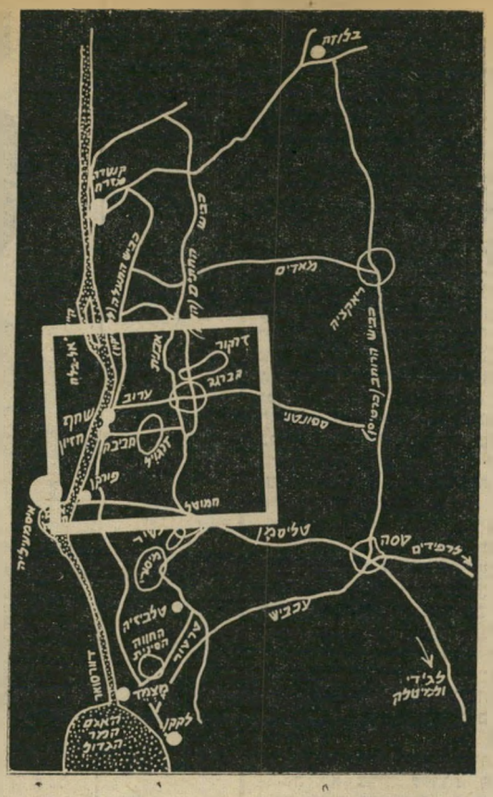
ברן, שהיה משוכנע כי הוא מתקדם בציר הנכון, דיווח שאין מולו כל התנגדות ושכל שפיר, כמתוכנן. נתקה, מצידו, תיאר בשפה ציורית מעט את הצלחותיו מול קנטרה, וכנראה נקל היה לשומעיו להתרשם, שהוא מעלה באש עדריי־טנקים וגם „רומס ודורס" חי"ר מצרי.

במיפקדת־הפיקוד ייחלו בכיליון־עיניים לשמוע בשורות טובות לאחר שני ימי השחור, ואולי משום כך מיהרו מדי לקפוץ על הדיווחים הללו, בלא שטרחו לבדוק, במלוא הדקדקנות הראויה, הנדרשת והאפשרית, מה באמת אירע.

כין אם עך סמך הדיווחים מאוגדת ברן לברם, וכין אם גם עך סמך הערכות־מצב ודי־ווחי־מודיעין נוספים, עובדה היא שכבר בסבי־בות 09.30 הגיע פיקוד־הדרום למסקנות אופ־טימיות ביותר באשר למצב העניינים בחזית. ברן קיבל מן הפיקוד, שהמצרים „מתמוטטים".

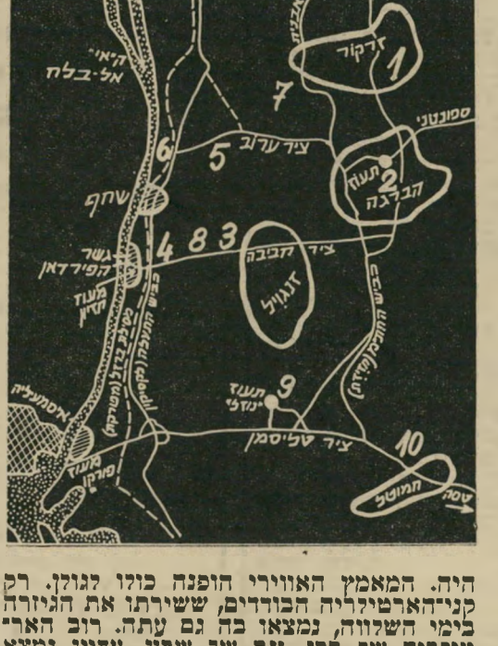
במצב־רוח אופטימי זה, הורה לו הפיקוד — או אישר את בקשתו, או תוכניתו (וזה היינו־הך) — „לגשת" אל קו המים באיזור חיזיון ושחף, כדי לחלץ את אנשי המעוז ו/או לצלוח שם את התעלה, על־גבי גשר מצרי.

תוצאה חמורה בהרבה של הערכת־מצב פיקודית סופר־אופטימית זו, היתה מתן ההוראה לשרון, שישלוף את חטיבותיו וירוץ דרומה, לחסל את ארמיה 3.

גיזרת הלחימה

של אוגדת ברן ביום ח'־8 באוק־טובר, עם שמות הקוד המוזכרים בכתבה והדרכים העיקריות. למעלה — המפה הכללית; למטה — קטע ממנה. (1) כאן עמד ברן עם החפ"ק שלו, במשך כל הקרב. (2) ממקום זה צפה אריק שרון על ההתקפה הראשונה של ברן, וכאן עמד הגדוד שאותו ביקש ברן, ושרון סירב לתת אותו. ה ה ת ק פ ה ה ר א ש ו נ ה: (3) עדיני מנחל, משך יותר משעה, קרב־אש, מטווח רחוק, עם המיצרים שב„חזיון". (4) לאחר פקודת ההסתערות, מסתער עדיני עד כאן. שלושת הטנקים הקדמיים שלו הגיעו עד סמוך לקו־המים — ונשארו שם. (5) גדוד אמיר נע מצפון לעדיני, אבל איננו מש־תתף בהתקפה, ומייד אחרי הקרב נסוג ומתארגן על „ספונטני". ה ת ק פ ה ש נ י י ה: (6) אסף יגורי, עם אל"מ נתקה, מסתער לבדו ומגיע עד כאן. רק 4 טנקים מגדודו נחלצים. (7) גדודו השני של נתקה מחפה, או מאבטח, אבל איננו משתתף בהסתערות. (8) גדודו של א', אשר סופח לחטיבת גדי מחטיבת אריה, נע בזהירות מדרום, מנהל קרב־אש עם המצרים ב„חיזיון", ואחרי כישלון שתי ההתקפות מצריות, תוך נסיגה עד למר־גלות „הברגה". (9) ו־(10) — שני גדודיו הנותרים של אריה סותמים את הפיצה, הנוצרת אחרי שליפת שרון.

היה. המאמץ האווירי הופנה כולו לגונן. רק קני־הארטילריה הבודדים, ששיירתו את הגיזרה בימי השלווה, נמצאו בה גם עתה. רוב האר־טילריה של ברן, וגם של שרון, עדיין נמצא תקוע מאחור ולא חגיע.

עדיני עצר בגדודו כ־3 קילומטרים מקו־המים. במרחק זה עדיין לא יצר מגע פיסי עם המערך המצרי, ולכן ניהל עם פלוגתו הקידמית אש ארוכת־טווח כלפי האוייב שב־חזיון. המצרים הגחיתו על עדיני אש ארטילרית כבדה, מדוייקת ובלתי־מופרעת לחלוטין. עדיני מספר שביקש מן המח"ט לא לקדם את שתי פלוגותיו האחוריות וגם לא להסתער, כי „אנו סתם נשחקים על־ידי הארטילריה ה־מצרית". אבל גבי, המח"ט, הורהו לקדם את שתי הפלוגות; ולאחר שעה של ניהול אש — גם להסתער.

נראה כי שרון התייחס לטנקים אלה, ואולי גם להללו של אמיר, שפעלו בצורה דומה, שעה שאחר־כך דיווח לגונן, כי „הטנקים של ברן לא מתקדמים. הם עומדים תחת אש ארטילרית כבר שעה וחצי..."

בשעה 11.00 לערך פתח עדיני בהתקפתו לכיוון חיזיון, תוך שהטנקים שלו — אשר רק שניים מהם נפגעו עד אז — חוצים קדימה את קו עמדות־האש שלהם ומסתערים מערבה. במערך העמדות של האוייב נתקל עדיני פיסית רק בהגיעו כדי 700 מטרים מן ה„סוללה" (הכוונה, כנראה, לסוללת־הרכבת המפורקת, העוברת שם כ־500 מטרים מקו־המים) — כל־כך היה המערך המצרי עדיין רדוד אז.

אבל בהגיעו לשם ירד עליו הג"ש המצרי בכל עוצמתו. בשעה 11.30 נסוג עדיני. יותר ממחצית הטנקים שנכנסו עימו לקרב, נפ־געו. המג"ד עצמו נפצע קשה, ואת הפיקוד קיבל זעירא, אחד ממפקדי הפלוגות.

אין הפירסומים מלמדים מה בדיוק עשה אז גדוד אמיר (ונראה שעדיין לא השלים התארגנותו מחדש). עם נסיגת עדיני נסוג גם הוא, כאשר אבידותיו, ככל הנראה, קלות. לקראת ערב, ישוב גדוד זה ויישחק כימעט כליל, בשניה, בלחימה על מכשיר.

הגדוד שלא הגיע

עוד **קורם** נסיגתו של עדיני, אבל לאחר שכבר היה ברור לכל הנמצא בשטח שהמצרים „לא־כל־כך תת־מוטטו", ביקש גבי בדחיפות תיגבורת.

ממש מאחוריו, על „הברגה" עמד, כזכור, גדוד מחטיבת חיים של אוגדת שרון. גבי ביקש שיינתן תחת פיקודו, וברן השיג אישור לכך מגונן. אבל מחמת שיבוש בתיקשורת, ואולי בגלל סיבה תמימה פחות, לא נעשה הדבר.

אי־העברת הגדוד שימשה עילה לאחת התלונות המפור־סמות של גונן על שרון, בטענות של אי־מילוי פקודה, וכן שעקב סירובו זה „נכשלה ההתקפה". הגדוד המדובר לא הסתפח אל גבי ולא תקף, כי חטיבתו נמצאה אז בתנועה לאחור, אל מחוץ לגיזרה ולכיוון דרום, להתקפת ארמיה 3 (גונן ביטל את התלונה, לאחר זמן, מרצונו.)

מכל מקום, בעיית ברן לא היתה מחסור בכוחות, אלא ניצולן המושכל, המרוכז והמתואם של יחידותיו. אותו זמן עדיין נמצאה חטיבת אריה, של ברן, מאחור, ומתאים ונכון היה לנצלה מאשר להיזקק לגדוד מאוגדה אחרת. ואכן, גדוד א' של אריה הונע לתיגבור גבי.

בסביבות השעה 10.00 לערך, הורה ברן את חטיבת נתקה להינתק מגיזרת קנטרה ולנוע דרומה, עם שני גדו־דים. השלישי הועבר לקלמן מגן אשר, עם יציאת ברן, נעשה מפקד האיזור החוא. נתקה התקדם בעיקבות גבי, כשגדוד אסף מובילו. באותה עת נע אריה, עם שני גדודיו הנותרים, על ציר טלי־סמן (בכיוש טסה־איסמעיליה), כדי לתקוף, לפי הוראה, בפורקן ואולי, במצמד; וקודם־לכן, לתפוס את הגיזרה שמול איסמעיליה, שאותה פינתה באותו זמן חטיבת אמנון של שרון, אשר נשלפה גם היא להתקפה על ארמיה 3. בשעה 12.00 החליף אריה את אמנון בנוזל, ותוך כמה דקות החל מנהל קרב־אש עם כוחות מצריים.

בשעה 14.00, זמן־מה קודם ההתקפה השנייה על ה־פירדאן, היתה אוגדת ברן ערוכה באופן זה: חפ"ק מפקד האוגדה — על זרקור; באיזור הברגה — שרידי גדוד זעירא (של עדיני הפצוע), בהתארגנות; מאחוריהם, על ציר ספונטני — גדוד אמיר, גם הוא בהתארגנות; גדוד א', שסופח מחטיבת אריה, ערוך קדימה, על ציר חבייבה ומשמש, בשעה זו, הכוח הפעיל היחידי של חטיבת גבי.

הקידמי משני גדודיו של נתקה, גדוד סנטוריונים־מילו־אים בפיקוד סא"ל (מיל.) אסף יגורי — ליד ציר ערוב. הגדוד השני — מעט מצפונו, כנראה בשוליו המערביים של זרקור. אריה, עם שני גדודיו, נמצא משני צידי כביש טלי־סמן, באיזור נוזל־חמוטל — כשהוא נתון כבר — ראשון מיחידות ברן — להתקפות מצריות, שהחלו מדרום. נתקה עלה על הברגה, לפי הוראת ברן, כדי להיסגש עליה עם גבי, לצורך תידרוך ולתיאום התקפה על הפירדאן.

אין בידינו פרטים על מה שנאמר באותה פגישה, אבל פירסומים יודעים לספר כי נתקה וגם יגורי היו בטוחים כי מדובר בהתקפה גדולה, עם הרבה סיוע, שמטרתה לא רק לחגיע לקו המים, אלא לחבור אל כוחות שלנו שנמ־צאים שם ואשר, כמדומה, כבר חצו את התעלה (שניים מטנקי עדיני נדפקו ממש על ה„סי־לה" — סוללת הנכבת, כנראה; וגם זכורה פרשת הריווח המוטעה של „חציית התעלה", בעיקבות קליטה ורישום מוטעים ב„בור" של המטכ"ל, שתיארו את התקפת עדיני כהצ־לחה עצומה).

בשעה 14.30 הונחתה התקפתה השנייה של אוגדת ברן, לאותו יעד (חיזיון ושחף); על אותם צירים (ערוב וחבייבה); באותו כיוון; שוב ללא כל סיוע; שוב ללא כל תיאום; שוב ללא כל מאמץ שהוא, ולוא האלמנ־טרי ביותר, לבצע איזשהו תכסיס טאקטי, להוזדק למשהו שאיננו רק הסתערות־מצח קדימה.

מבחינת עצם ריכוז הכוחות להתקפה, נראה שעשה ברן את המירב: נתקה תקף עם שני הגדודים שבידו (השלישי נשאר עדיין אצל קלמן); גבי הפעיל את גדוד א' שקיבל מחטיבת אריה; הגדוד האחד בחטיבתו שהיה כשיר אז (גדוד אמיר נשאר על ספונטני, כנראה להשלמת הת־ארגנותו; גדוד זעירא, שנשחק כליל, טרם שב והתארגן ;

ושני הגדודים הכשירים הנו־תרים של האוגדה, אלה שאצל אריה, החזיקו את הגיזרה החיונית מדרום, אשר חפכה חור פרוץ ו־
(המשך בעמוד 35)

דרכי אדם

הרצחו גם ירשו?

ד"ר וולשטין מירושלים לוחם לפסילת המימצאים שהופקו מניסויי־הם ה„מדעיים" של הנאצים

„באוסף מאמרים על מישפט מינכן, וכמו־כן ביצירות דומות רבות מתוארים הניסו־יים הרפואיים, אשר בוצעו על־ידי הנא־צים במחנות־ריכוז — כמעשי־אכזריות חסרי כל ערך מדעי. תיאור כזה אינו נכון, והוא גם מזיק מאד. אם־כי המדע הגרמני, ובמייוחד המדע ההומניסטי, ירד בתקופת היטלר, תהיה זו נאיביות לחשוב שהרפואה הגרמנית, אשר רמתה הגבוהה ידועה מתמיד, נעשתה תחת שילטונו של היטלר חסרת־ערך.

„אין ספק שלניסויים הנ"ל היה ערך מדעי ניכר (אם מותר להשתמש במילה מ ד ע י בהגדרת מעשים אנטי־אנושיים כאלה). ה־ניסויים תוכננו — וההומר אשר נאסף, עבר עיבוד על־ידי מומחים מעולים. לכן, לשלול מהם כל ערך אובייקטיבי יהיה דבר ילדותי, אם לא גרוע מזה.

„החומר הזה מנוצל על־ידי אלה שיש להם גישה אליו ובבוא הזמן, כאשר ייעשה רכושה של האנושות כולה (דבר בלתי־נמנע), ישמש הצדקה (ולו אפילו חלקית) של הבסטיאליות ההיטלראית.

„זה לא צריך לקרות. שימוש בחומר אשר נאסף באמצעות גרימת ייסורים איו־מים ומוות אכזרי לאנשים, זה כמובן קאניבאליזם, דבר טמא — ללא כל הבדל אם ערכו האובייקטיבי של החומר הזה הוא גבוה או נמוך. החומר הזה, מן הראוי שיושמד!"

מיכתב זה שלח ד"ר יוסף וולשטין, תו־שב ירושלים, למנהל המוסד י־ד־ושם ב־ירושלים, ב־28 באפריל 1971. בדבריו נגע הד"ר וולשטין בשאלה מוסרית בעלת חשי־בות עליונה, שנראה כי איש לפניו לא נתן עליה את דעתו: המימצאים והנתו־נים שהופקו מן הניסויים המדעיים שנער־כו על־ידי הנאצים פסולים מעיקרם, ואין להשתמש בהם כחומר מדעי לשום צורך שהוא.

„אינני חושב," סיים ד"ר וולשטין את מיכתבו, „שאנוכי הוא האיש שגילה את הבעייה הזאת. אבל לא נתקלתי בספר או במאמר שדן בה. חשבתי, איפוא, לנכון, להעלות אותה."

ב־18 במאי 1971 קיבל ד"ר יוסף וולשטין תשובה על מיכתבו, מאת ד"ר ה. רוזנקרנץ, עוזר ראשון למנהל הארכיון במוסד י־ד־ושם. וזה לשון התשובה:

„בעניין רב קראנו את מיכתבך, ויש הרבה מהנכון בדבריך. ברם, נדמה לנו ש־תוצאות הניסויים הרפואיים של הנאצים נוצלו מזמן. כך הניסויים של הקפאת האדם במים קפואים בשביל ניתוחים מסובכים ו־בשביל אווירונאוטיקה. ואומנם, נמצאו מד־ענים שעם הבעת צערם על ניצול האדם כשפן־ניסיון, בירכו על עצם המעשה, בגלל תוצאותיו המדעיות.

„עם זאת יש לציין, שמי שהיה באופן מעשי ממונה על ניסויים בשבויי־מילחמה וביצע אותם, וכן דיווח עליהם באופן ישיר להימלר במיסגרת אהנאנרבה, בכלל לא היה רופא, אלא מהנדס שהתמחה בהתקנת תאי־גאן ומכוניות גאז."

ד"ר וולשטין, שהבעייה לא נתנה לו מנוח, לא הסתפק בתשובה זו. הוא שב והריץ מיכתב חריף להנהלת י־ד־ושם, וכך כתב:

„הד"ר רוזנקרנץ כותב, בתשובתו אלי, שתוצאות הניסויים הללו כבר נוצלו על־ידי מדענים ונותן אפילו לדוגמה את תוצ־אות הניסויים החשובים לאווירונאוטיקה. ואם כזאת היא המציאות, אז מה יש כבר כאן להשמיד? צריך פשוט להכיר בעובדה שהמדע בלע את תוצאות הפעולות הנפש־עות והניבזיות, ובזה נתן גושפנקה ל־תעודת־אישור למיפלצתיות הנאצית ב־מסווה „מדעי."

„ברם, בהודאה כזאת אין להסתפק. מי אשם בדבר? המדענים? בוודאי. אבל אותם קשה להאשים, כי אינם מהווים גוף אירגוני אחיד. די היה שמדען אחד יכלול במאמרו ובסיפרו נתונים מן הניסויים הנ"ל, כדי שגם אחרים לא יראו כבר טעם בהימנעות מהליכה בעיקבותיו. צריך להא־שים את הגופים המדיניים והמישפטיים, שהיתה להם סמכות לשים יד על הארי־כיונים הגרמניים מימי היטלר, ולפסול את החומר הניסויי הטמא ללא התחשבות ב־ערכו האובייקטיבי.

„וכאן נשאלת שאלה: מה חלקנו־אנו באשמה הקולקטיבית הזאת? הרי אנחנו הקורבן העיקרי של המיפלצת הנאצית. האם בתור שכאלה לא מוטלת עלינו — עלינו בראש־ובראשונה — החובה להוקיע כל סוג של הפשעים ההיטלראיים, לא רק לגבינו אלא גם לגבי עמים אחרים, ולתבוע עירות בכל מיקרה של סכנת תחיית ה ר ו ח הנאצית?

„בין אם רוצים אנו להודות בזה ובין אם לאו, ייתכן שכבר בלענו גם אנחנו (ואם טרם בלענו, אז ללא־ספק, נבלע ב־עתיד, כי אין מגוס מזה) חלק מן הפירות הארורים האלה. וגיהנה גם אנו, לטובת מדענו, מן הניסויים הסיוטיים והנגו —

ד"ר וולשטין
מי ייהנה מן הזוועה?

או נהיה — שותפים לקאניבאליזם.

„הנאצים לא היו הראשונים לנצל אסירים כעצם חי לניסויים, אבל הם נתנו לדבר מעוף — כלומר הביאוהו למימדים מיפ־לצתיים הן במובן הכמות והן בצורת ה־ביצוע הבסטיאלי. ודווקא מפני שהמדע ה־עולמי לא דחה בתיעוב את פירות הניסויים הרפואיים הנאציים האלה, וקיבל ואימץ אותם, אין להוציא מן האפשר שעדים אנו להקמת תקופה של התעוררות בעריכת ני־סויים על אסירים בארצות שונות, ובארצנו בתוכם.

„אם נכנסנו לתקופה חדשה של ניסויים רפואיים על אנשים, בהסכמתם, אז מדוע מבוצעים הם דווקא בבתי־כלא? מדוע איננו מוצאים הכרזות ומודעות עליהם בעיתו־נות?

„משב קודר, המזכיר את הסיוט ההיטל־ראי, נושב מן הניסויים הרפואיים בבתי־סוהר..."

הסברה

הקונגרס מאיים ונכשל

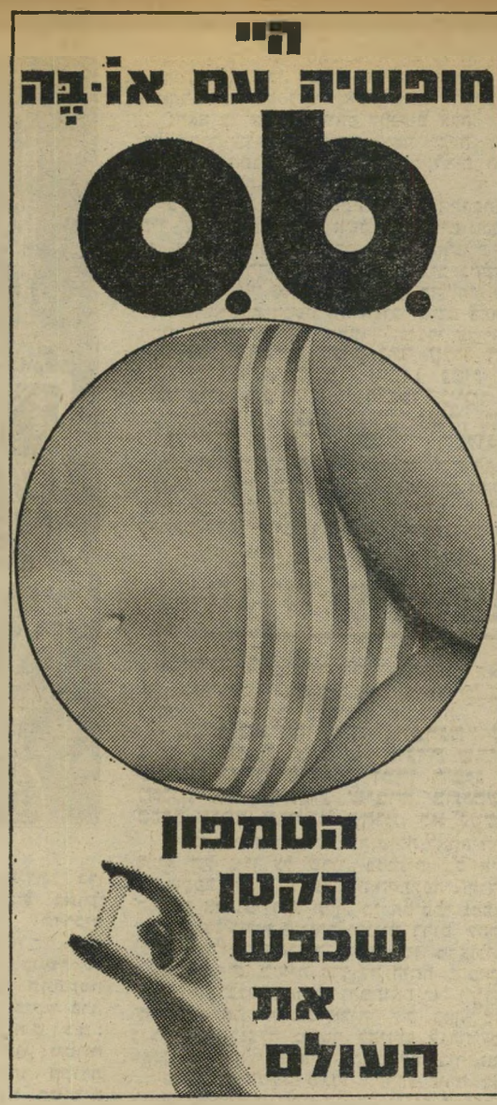
זה עדיין לא קרה
מעולם: הטלוויזיה האמריקאית סירבה להיכנע
ללחץ יהודי

התוכנית שישים דקות, ברשת סי־בי־אס של הטלוויזיה האמריקאית, משודרת מחוץ אל חוף במוצאי יום ראשון. מיליוני אז־רחים אמריקאיים צופים בתוכנית רבת־היוקרה, כשרבים מהם מכוונים את סדר יומם בסוף השבוע, כך שיוכלו לצפות ב־תוכנית החביבה והאמינה עליהם.

שישים דקות היא תוכנית מגאזינית של חדשות. עורכי התוכנית לא נרתעו מלטפל בנושאים, שאפילו עיתונאים אמיצים חששו לגעת בהם. כך, למשל, עסקה התוכנית במשך החורף שחלף בשערוריית־קרקעות ענקית בטכסאס ובאריזונה, וכתוצאה מ־שידור התוכנית, נעצרו נוכלים רבים, ואף בוצעו מעשי־רצח הדדיים בין כנופיות ספסרי־הקרקע. התאבדויות והתפתחויות דראמתיות אחרות.

בפברואר השנה, יצא עורך־התוכנית, מייק וואלאס, לדמשק, וחזר משם עם עשר

(המשך בעמוד 36)

סנדי !!!
מקום המפגש שיש בו הכל
קפה, אוכל וסימפטיה
קפה טנדו
פתוח כל היום
רח' דיזנגוף 193 * תל-אביב * טל: 232386

גיטרות * אקורדיונים
כלי־נשיפה * אורגנים
מיתרים * תופים
השאלה ♦ מכירה ♦
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א,
טל: 03-57773

KONICA AUTO S-3
3 שנים אחריות
FUJICA 701
3 שנים אחריות
MIRANDA SM.
3 שנים אחריות
RICOH SINGLEX
3 שנים אחריות
REALTONE KINGS POINT.
מחשבי כיס
בדגמים חדשים
ובמחירים חדשים!!!
צילומי זהוי — בן־רגע
פוטו-בדר
חיפה, רחוב החלוץ 31

תן טרמפ לחייל

כך התפורר האגרוף

(המשך מעמוד 33)

מסוכן ביותר, כתוצאה משליפת אוגדת שרון.

סך־הכל נתארגנה התקפה חטי־בתית, בכוח של שושה גדודי־טנ־קים מאומנים וערננים־ביחס, בי־חזית כללית שרוחבה 5־6 קילו־מטרים. אבל פריסת הגדודים ועי־תוי קידומם, או התקדמותם, היו כאלה, שמעשה נכון לראות שוש גזרות גדודיות מקומיות, צרות, נפרדות וכתתי־מתאמות.

גדודו הימני של נתקה נמצא על ציר ערוב, ואולי מעט צפונה ממנו. מן התיאו־רים מסתבר שלא השתתף בהסתערות, אלא נשאר אי־שם בין חזירת לקסיקון, אולי לשם חיפוי ואבטחת האגף. „נציג" חטיבת גבי, גדוד א', הופעל לחיפוי ולאבטחה מ־דרום, תוך התקדמות זהירה ומאובטחת, על ציר חביבה. ביניהם, על ציר ערוב או במקביל לו ומדרומו, נע קדימה להתקפה אסף יגורי, שאליו הצטרף גם נתקה עצמו.

יגורי הפתיע לבדו, בלא כל תי־אום של ממש עם שני הגדודים מצידיו. כמו עדיני לפניו, נשאה ההסתערות את הסנטוריונים של יגורי עד למרחק של כ־800 מטרים משפת התעלה (המרחק הזה ניתן למדידה וגם לזכירה בי־מדוייק, כי מן הכוח המפתיע דיווי־חו, שהגיעו אל כביש התעלה, הוא ציר „לקסיקון").

שם, כקודמו, מצא יגורי את עצמו בתוך המערך המצרי, שלא היה אז אלא המון שוחות נפרדות, אישיות וציוותיות, שמהן הפעילו הרגלים המצריים את כלי־הנ"ש שלהם. אבל מכיוון סוללת קו בר־לב וסוללת הרכבת, ירו סאגרים וגם טנקי־הסיוע הצמודים של החי"ר.

בעת עריכת שתי ההתקפות, וגם ביניהן, היה האיזור כולו, עד לכביש החת"ם ואף ממיזרח לו, מוכה אש ארטילרית מצרית כבדה ומתמדת. בייחוד כבדה האש על הכוחות הקידמיים. הגדודים המפ־תיעים היו אפופים אבק, עשן והת־פוצצויות, שהפתירו את הנעשה מעין הצופה מאחור.

כשעה וחצי לאחר שנפתחה ההתקפה — השנייה, כלומר ב־16.00 לערך, נראו נח־לצים מתוך המהומה, בהילוך אחורי — כדי שגם בנסיגה יימצאו בכיוון האוייב שיריון־החזית, העבה יותר, וגם התותח — 4 מתוך 22 הטנקים של יגורי. עימם נחלץ גם המח"ט, נתקה. רוב אנשי הצוות של הטנקים הפגועים נהרגו (נראה כי רק מיעוטם בעת שנפגעו כליהם, ורובם ל־אחר שנכנעו), כולל המג"ד. השאר נפלו בשבי.

הגיבורים האמיתיים

מ יד לאחר כישלון התקפתה השנייה של אוגדת ברן על הפיראן פתחו ה־מצרים במה שמתואר, משום־מה, כ„התק־קפת־נגד"; ואל יטעה הקורא לייחס לצבא מסורבל, שיטתי וחסר־דימיון זה תכונות החסרות בו. בפועל, לא ידעו המצרים כלל שעלתה עליהם התקפתו הנוראה של פיקוד־הדרום, שהיתה אמורה לטאטא את ראשי־הגשר שלהם ולהשליכם אל מעבר לתעלה.

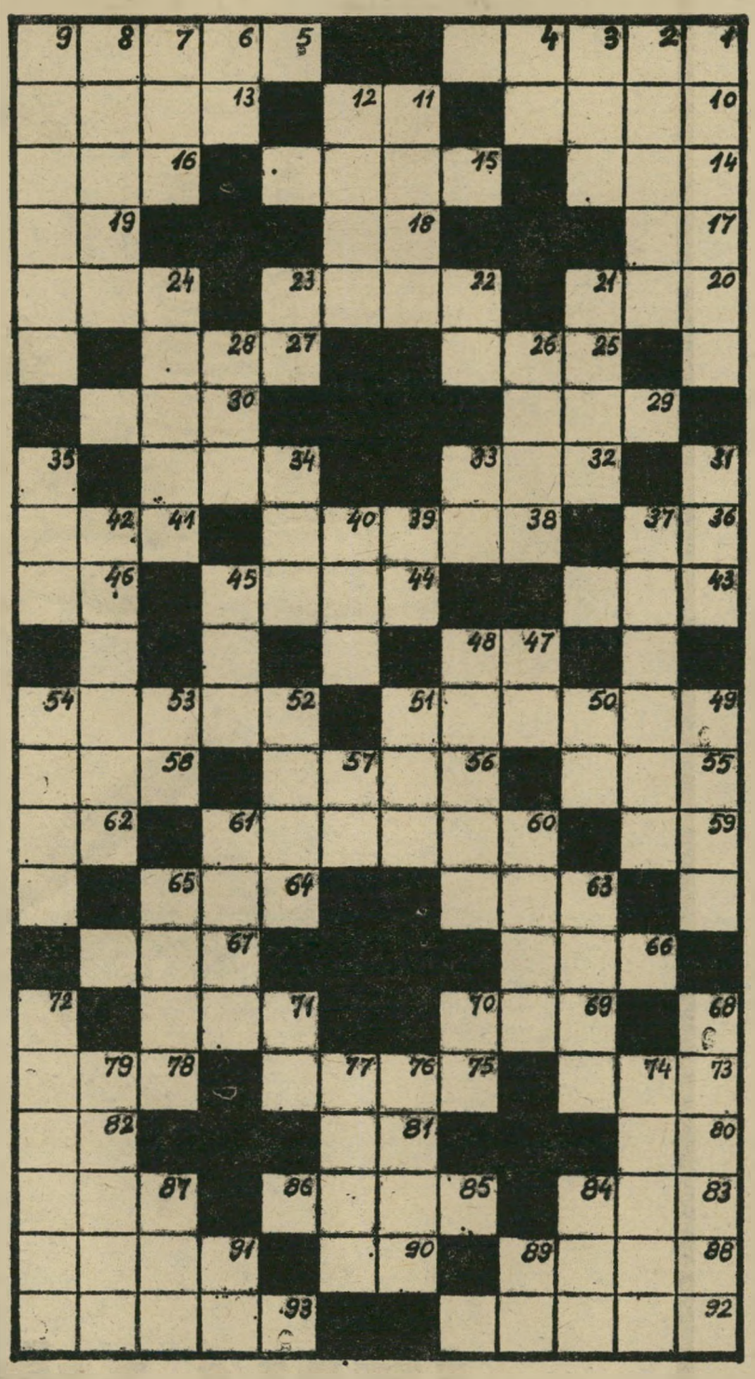
את שתי התקפות של ברן הדי־פו המצרים, ככל הנראה, בלא כל קושי מיוחד, ולא ניתנה להם כל סיבה מיוחדת להתרגש או לשנות מתוכניותיהם המוקדמות. לפי הללו, היה עליהם להרחיק את ראשי־הגשר הראשונים, שהחזיק החי"ר, לאחר שיצטברו בתוכם טנקים, יחידות חי"ר ממונע (חרמ"ש) ומיוע נוסף.

והנה, משבחנו את לוח־הזמנים וסדרי־הפעולות שהוכתבו בפקודת־המיבצע שלהם, נוכחו המצרים שהגיעה השעה לזוז קדימה, אל קו כביש החת"ם. במיקרה יצאה התק־פתם בעיתוי אידיאלי (מבחינתם) לצרכי הנחתת התקפת־נגד, כי אוגדת ברן היתה אז מתוחה, מפוזרת וגם שחוקה לא מעט, את המצב הצילו, כרגיל, ציוותי־הטנקים — גיבוריה הראשיים של המילחמה כולה.

בכוחם, וכמרות שדרג האוגדה המשיך לתפקד בצורה גרועה ובלי תי־מספקת, נהדפה ההתקפה המצרית למרגלות קו־הגבעות והוא, עם כביש החת"ם שלאורי־כו, נשארו, רובם, בידינו.

(בפרק הבא: „ברן בפיראן — זה לא מילחמה!")

תשבץ השולם הזה 1973

מאוזן:

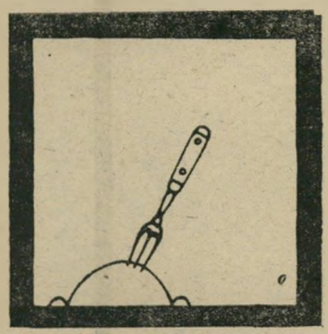
1. בעל־עגלה; 5. קיבוץ בדרום; 10. עוף ממישפחת עופות־יבשה; 11. קוסם; 13. שאין לו; 14. טוריסט; 15. שלא ידע אשה; 16. מין מס; 17. מתווי־הנגינה (הפוך); 18. אור בלי התחלה; 19. תיספו־רות לצאן; 20. אלת־חים בדמות תנין; 22. נעים ונחמד; 24. מילת־שאלה; 25. מאבות־המזון; 27. ריבית שחורה; 29. שם, בארמית; 30. צופן; 32. יתעייף; 34. נחושת מצוחצחת; 36. מחוספס; 38. אינספירציה; 41. טילטול באוויר; 43. רז. 44. שיגרתי, שגור; 46. מן השבטים; 47. בה דורכים את הענבים; 49. מין תב־לין; 52. התכוספות מעל; 55. מוציא ניצנים; 56. שנלקח לזמן־מה במטרה להח־זירו; 58. חברת־תמרוקים ישראלית; 59. שובת רעב; 60. הפרשים; 62. חמש־מאות; 63. שער הבית; 64. חומר־ציפוי שקוף; 66. אחת הצורות של זחלי־החרקים; 67. פרח־גוי נאה; 69. בילו את זמנם במקום (הפוך); 71. מעט מזעיר; 73. מין דלק; 75. אבן יקרה; 78. בראון; 80. רוצה לומר (ר"ת); 81 מילת־בקשה; 82. קיים; 83. בו מתקיונים יין; 85. הווייה; 87. שם־הפועל של ילד; 88. מיתקן לתלייית־בגדים; 90. מספיק! 91. הביאו לידי מציאות; 92. רעש; 93. שדמה ניגר.

מאונך:

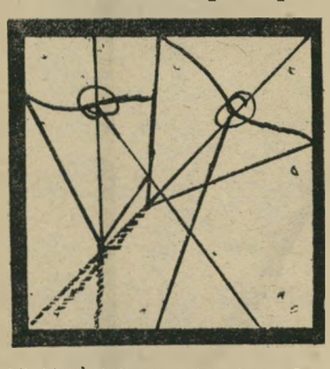
1. אלת הטבע והפיריון הקדומה; 2. ממתק קפוא; 3. ירי־עות מישמש מיובש; 4. סופו של זוג; 6. מבלה את הלילה; 7. מקל־כביסה; 8. נהר ברוסיה; 9. קלו־קלים; 11. מקום שלם בגוף; 12. מורה רוחני במיזרח; 21. לא, אין; 22. מבני נוח; 23. שופט; 24. מין אוניית־סוחר; 26. רחמים; 28. מטבע קדומה; 31. קערת־מרק גדולה; 33. להבה; 34. ציבור; 35. רעב כבד; 37 גויאנה ההולנדית; 39. מספיק! 40. אירגון נפגעי־תאונות (ר"ת); 42. חוסר־תדירות; 45. מתאים; 47. עוד; 48. בסיס; 49 קצין מישטרה־צבאית ראשי (ר"ת); 50. עוף טורף; 51. שק לנוזלים; 52. פלך; 53. מנעול פטנטי; 54. הזנה בחלב־אם; 57. נהר באפריקה; 60. דחיית דבר עד למחרתו; 61. אתר; 63. נגב; 65. חנוכת מכונית חדשה; 68. אחת היב־שות; 70. מתנה; 71. עצם בפה; 72. ניוון מוסרי; 74. מין מעדן תורכי; 76. ענק; 77. עוף־ריצה המקורב ליען; 79. התחב־רות, שיתוף; 84. נשחתו מרוב יושן; 87. אין; 89. מילת־שלילה; 91. מילת־קריאה.

קשקשת 1973

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. ההג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 1971

● כבר מזמן צריך היה למנות את עייזר כיוצץ ראש־הממשלה לענייני־תעופה.
עמיר הררי, קיבוץ עין־דור, ד.נ. יזרעאל

● אוניית־ביון ישראלית (לפי מיספר האנטנות) בפיקודו של אייבי, נתפסה סמוך לתעלת־סואץ.
חגי לביא, גן־שולה, כרכור

● מילחמת המנעולים — עכביש מול רב־ברית.
פלד, רחוב הר־דפנה 20, סביון

● זוג שאינו „מרובע", מחפש זוג דומה למטרת סווינג.
יעלי, קיבוץ נתיב הל"ה, ד.נ. האלה

● מיבחן־בגרות בגיאומטריה.
הרי גרינברג, רחוב שמואל הנציב 41/2, נתניה

השבוע בדרייב־אין
בשעה 8.00
פייר רישאר
„הבלונדי המפוזר"
בשעה 10.15
צ'ארלטון הסטון
„55 יום בפקינג"

בסימונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
להזמנות ע"י סוכן: טל. 50344, ת"א

במדינה

(המשך מעמוד 34)

דקות של סיקור עיתונאי מצולם, כשבמר־כזו ראיון עם אשה סורית שהסבירה כי תוכל, אולי, לחיות בשלום צד בצד עם ישראלים, אך לא להיות חברה שלהם, וכן ראיון עם יהודי עשיר שאמר כי הוא מקווה כי יבוא יום ובניו יוכלו להצטרף לצבא הסורי.

„גם אם יהיה עליהם להילחם בישראל?" שאל מייק וואלאס.

„כן," ענה היהודי, בעל בית־מירקחת משגשג בלב דמשק.

תיקרה וטלפון. הקטע השלישי בתוכנית, שהקפיץ את השגרירות הישראלית בוושינגטון אל התיקרה וממנה אל הטלפון, כלל תמונות החורבן בקונייטרה, ודברי הקריין: „קונייטרה נהרסה על־ידי הישראלים, כשפינו אותה. הם עשו זאת בבולדוזרים ובדינאמיט."

אנשי המימסד היהודי באמריקה, שהיו מודאגים גם הם בגלל הקטע האומר שמצב יהודי סוריה הוטב, ושגם אליהם פנן מייד ראשי השגרירות במצוקתם, לא היו מבורים כל־כך. הם היו משוכנעים כי בכמה צילצולי־טלפון יבהילו הם את ראשי הרשת, יאלצו אותם לפרסם הכחשה, להתנצל, ולבטח לצאת עם הצוות אל ישובי־הירדן.

זאת, כדי שיספרו להם שוב כיצד המטירו עליהם הסורים מטר פגזים לפני מלחמת ששת־הימים, ומדוע יש צורך בכיבוש רמת־הגולן לצמיתות, כדי להקים עליה ישובים חדשים, שיופגזו מעתה על־ידי הסורים, במקום הישובים שמתחת לרמה.

אולם ארצות־הברית של אחרי ווטרגייט וניכסון לא נבהלה הפעם מאיומי הקונגרס היהודי האמריקאי. רשת סי־בי־אס סירבה להתנצל, סירבה להכחיש, סירבה לצאת לישראל לכתבה מקבילה. אולם, כשגברו האיומים, פעלה הרשת בצורה שהדהימה את המאיימים במישרדי הקונגרס היהודי: שידרו את התוכנית בשנית, ביום הראשון שעבר, הצהירו כי כל שאמרו בה הוא אמת לאמיתה, כי היהודים בסוריה באמת נהנים מתנאים טובים יותר מאשר קודם־לכן, וכי קונייטרה באמת נהרסה בדינאמיט ובבולדוזרים, ולא בתותחי הסורים במילחמת יום־הכיפורים.

מייק וואלאס, עורך ששים דקות, הגדיל לעשות: אחרי שסיפר לצופים על איומי הקונגרס היהודי האמריקאי, הודיע כי הוא עתיד לצאת שוב לדמשק החודש, לפי הזמנת הנשיא הסורי, כדי להכין כתבה מיוחדת על חיי היהודים בסוריה.

שטיפת מוח

מי אינו רוצה מה?

איך הופכת מישאית־יבו של המימשל חצבאי לקביעה מדעית של חעם הפלסטיני

הפרס השבועי לשטיפת־מוח הגיע לכותרת המסיימת סידרה של חמישה מאמרים על שמונה שנות המימשל הצבאי בשטחים. הכותרת (ידיעות אחרונות 19.6.1975 עמ' 19) מכריזה: „רוב הפלשתינאים אינם רוצים במדינה משלהם." האמת היא, כמובן, היפוכה של אותה כותרת. אם יש נושא שסביבו מתלכדים הפלסטינים — רובם המכריע, אם לא כולם — הרי זה שאיפתם למדינה עצמאית משלהם.

חילוקי־הדיעות ביניהם נוגעים לאופייה של המדינה העתידה לקום, לאוריינטציה שלה, לדרך הקמתה, לגבולותיה (יש חסידי גבולות 1967, יש הדוגלים בגבולות 1947, ויש עדיין נאמני „פלסטין השלמה"). אולם אין חילוקי־דיעות לגבי הרצון העז להקים מדינה פלסטינית. על כך משקיפים כל המשקיפים הניטרליים.

העניין המוזר שבעתיים משום שבעל המאמר הוא הדובר־לשעבר של מיפקדת הגדה המערבית, מיכאל ששר. דווקא הוא צריך לדעת יותר מכל אחר את האמת על שאיפת הפלסטינים למדינה משלהם. האם באמת איננו יודע, או שמא האמת ידועה לו, אך הוא מורד בה?

מותר בהחלט לדובר־לשעבר של המימשל הצבאי שלא לרצות במדינה פלסטינית. אך אסור לו לייחס את משאלותיו הפרטיות לעם אחר — ואסור שבעתיים לעיתון להכתיר משאלה סרטית זו של דובר יהודי בכותרת אובייקטיבית־כביכול, כאילו נקבעה כאן עובדה מדעית מוסכמת.

קולנוע

קולנוע

פורנוגרפיה

הצופים הקבועים של בתי־הקולנוע בדרום תל־אביב, יודעים זאת כבר מזמן. תושבי־הצפון המפונקים עומדים לגלות זאת, עכשיו, ובמהירות מירבית: הסרט הפורנוגרפי הכה, סוף סוף, בכניסה חופשית למסך הישראלי.

לכן, הרי כמה הסברים על מושגים ומונחים בפורנוגרפיה: קודם כל, כמו שאמר טאקיני בבית־התה של ירח אוגוסט, פורנוגרפיה זה עניין של גיאוגרפיה, וכפי שאמרו חכמים אחרים, פורנוגרפיה היא בעינו של הצופה, ולא במיכחולו של האמן. עם כל זאת, יש כמה מוסכמות מקובלות שלפיהן מגדירים סרטים, בשביל הסדר הטוב.

סרט פורנוגרפי, בשפה מיקצועית, הוא אותו סרט שהקטעים העליליים שבו — בין אם הם דרמטיים, טרגיים, אלימים או קומיים, נועדו למטרה אחת ויחידה: להוביל למעמד ההתפשטות וההזדווגות הבא בתור. השחקנים מתלבשים רק כדי שיהיה להם מה להסיר מעליהם, ומרכז הכובד של הסרט הוא מעל ומעבר לכל ספק, מתחת לחגורה.

לטפנים ומועכים. דוגמה מובהקת לכך הם שני סרטים העומדים להגיע בקרוב לבתי הקולנוע ה„מכובדים", כביכול בתל־אביב, מציצים בחדרי מלון ויומנו של מפתה. בראשון מסופר על הדרנית חדשה המגיעה לבית־מלון ברומא ונתקלת בכל מיני לטפנים המפשיטים אותה המועכים אותה מלמעלה למטה. כדי לגוון את האווירה, יש בחדרה גם חור בקיר, בעדו היא מציצה אל חדר שכן, שבו מתרגלים זוגות אחרים שיטות של התעמלות מינית. השחקן הידוע היחידי בסרט הוא ג'ינטו דאוולי, הצעיר התימהוני שנפל לבור הצואה בדקמרון, אבל הוא איננו אלא אביזר נוסף, ולא־כל־כך חשוב, בצד כל האיברים השלופים ללא כסות, הנדחסים על המסך בזה אחר זה.

זיקפה לריפוי. לעומת יצירה איטלקית זו, מגיע יומנו של מפתה מאוסטרליה, סצינות־המין בתוכם כוללות עירום קדמי ואחורי שלם. זו לא מציאה גדולה, אבל בשביל מי שהציץ כשהיה ילד, לחדר הטיטות של הוריו ומציץ, כמבוגר, לאמבטיה של השכן, סרט כזה יכול להיות שימושי מאד, ואולי אף יחסוך סבל מן השכן.

אבל, צריך להדגיש שעם כל ההעזה, למראית־עין, לסרטים אלה קוראים בעולם „סופט־קור", או בעברית, פורנו־רפה. כשהריפיון צריך לתאר את מצבו של אברי־המין הגברי, סרטים מסוג זה מאושרים כבר בכל ארצות המערב ללא הגבלה, מזה מספר לא מבוטל של שנים. מחצית מבתי־הקולנוע של פריס מציגים אותם אפילו במרכזים המכובדים ביותר. הם מהווים חלק נכבד מן התעשייה באיטליה וגרמניה. אך היום מתגלה שהעניין בסרטים מסוג זה הולך ופוקן.

מתחת למעילי הגשם. סוג שונה של פורנוגרפיה מציעים הסרטים המכונים „הארד־קור", פורנו־קשיח. אלה עדיין אסורים, משום שרואים בהם לא רק את אברי המין, אלא גם את הפעולה המפורטת של הזיווג, מצולמת בתקריבי־ענק, מה שגורם בדרך־כלל לא מעט בעיות לצלמים ולמצטלמים. אלה הם היום הסרטים המרתקים יותר את גדודי הלובשים מעילי־גשם ואוחזים עיתונים בידיהם (מעילי־הגשם כדי להסתיר את מעשי הידיים מן השכן — והעיתון, כדי לא ללכלך את הריצפה). אבל אפילו סוג זה של סרטים נמצא בירידה, מבחינה מסחרית, משום שהאולפנים הגדולים כוללים היום בסרטיהם סצינות המתחרות בהם ברציניות גמורה.

אם הפורנו הקשיח טרם הגיע לישראל, הרי הפורנו הרפה הוא כבר מציאות. מה קרה לצנזורה?

ובכן, קצת קשה להסביר. בהתחלה, התירה את הסרטים לאותם בתי־קולנוע שעיתונאים אינם מבקרים בהם ולכן אין שערוריות (וחבר צנזורה אפילו התבטא ברוח זו, באחת ההזדמנויות, כאשר אמר שסרטים מסויימים, ההולכים לבתי־קולנוע מסויימים, אינם מסוכנים כל־כך, ואפשר לסלוח להם). אחרי שהסתבר כי השד אינו נורא, ואולי אחרי שביקרו הצנזורים הנכבדים בחו"ל וראו שתקופת הפיגור הקבועה שלנו אחרי שאר חלקי העולם חלפה כבר, התירו את ההצגה גם בארץ.

כל זה לא צריך לשבח את האמון בבהירות שיפוטה של הצנזורה הישראלית. ההיגיון שמנחה אותה הוא עדיין החלק המפוקפק שבה, ושעה שכל מיני וידויים של מנקי־חלונות, ושל חדרניות ושל נהגי משאיות, חולפים לפניה בלי נידי־עפעף, מחכה עדיין בוטיק המין של קלוד ברי לאישור — בינתיים, לשווא. וזו רק דוגמה אחת. מדוע הוא מחכה? אילו יכלו לתת על כך תשובה, היה זה רמז לכך שהצנזורה חרשבת, ואילו חשבה, היתה מפקפקת רקת עת עצמה. אבל אל דאגה, בינתיים אין סכנה כזו.

„יומנו של מפתה"

„מציצים בחדרי מלון"

הצנזורה אוהבת וידויים

„יומנו של מפתה"
פורנו קשיח לא —

„מציצים בחדרי מלון"
— פורנו רפה כן

תדריך

תל־אביב

★★★★ **כותרת ראשית** (אלנבי, ארצות־הברית) — סאטירה על עיתונות, עיתונאים ועל כל המין האנושי, בסרט מבדר ושנון של ביילי ויילדר, עם ולתר מתאו וג'ק למון, כעורך־עיתון בשיקגו ו־כתבו הבכיר.

ירושלים

★★★ **הקונפורמיסט** (סמדר, איטליה) — ברנדו (הטנגו האחרון בפריס) ברטולוצ'י עוקב אחר דרכו של איטלקי מצוי אל חיק הפאשיזם, בימי מוסוליני, בשיחזור תקופתי הכולל סצינות מרהיבות־עין ובעלות עוצמה דרמאתית מרשימה.

חיפה

★★★ **צ'יינהיטאון** (פאר, ארצות־הברית) — שחיתות במיפעל־המים של לוס אנג'לס בשנות השלושים, מעורבת בפרשת־רצח שאותה מנסה לפענח בלש פרטי ציני. זהו, לכאורה, נושא סירטו האחרון של רומן פולנסקי, שמתכוון למעשה לתאר את העולם המושחת והמופרע של ימינו, עם קישוטים סיגנוניים האופייניים לבמאי זה.

רחל מרחלת על כל העולם

אמרגן עם תואר אקדמאי

הוכחה חותכת לכך שהולך להם לאקדמאים הוא צעיר בלונדי, מוצק וחיפאי בכל רמ"ח אבריו בשם **אלי לופוליאנסקי**, או כפי שהוא מכונה בקיצור, לופו.

אז אם השם לופו הזכיר לכם עד עכשיו את **יהודה ברקן**, מוטב שתשכחו מזה, כי לופו הנ"ל עומד להסתער על עולם הבידור, וכמו שהוא עצמו מגבא: שמו יאמר לא פחות מאשר שמו של **פשנל הגדול**.

עובדה, צעיר אלמוני־למחצה, הידוע מאוד אולי בעירו חיפה, אך כימעט אינו ידוע בשאר רחבי הארץ, הוא האיש העומד מאחורי מסע־הפירסום היקר וההשקעה בת חצי מליון הלירות שמאחרי הופעתו של ניסים סרוסי הבינלאומי, הוא הוא הומר המצרי־יווני **דמיס רוסוס**, בארץ.

לופו זה, כמו שהוא נראה כזה תמים וצעיר, בן 25 בסך הכל, מסתובב לו כשבכיסו מונחים שני תארים אקדמאיים בפסיכולוגיה, ותואר אחד מהמידרשה ל־חינוך גופני שבמכון ויינגייט. כי הנ"ל הוא מורה להתעמלות סוג אל"ף־אל"ף, למרות שהקשר היחידי שלו לספורט בימים אלו הוא היותו מנהל קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה.

אלי לופוליאנסקי
פסיכולוגיה בחצי מיליון

חוץ מזה הוא גם נשוי למורה להתעמלות (אלא מה,) בשם **אביגיל**, אותה הכיר במיסגרת לימודי ההתעמלות שלו, ואיתה התחתן לפני כשמונה חודשים. מתי היא מספיקה לראות אותו, אל תשאלו אותי. כי הבן־אדם קם כל יום בחמש בבוקר, נוסע לתל־אביב במונית, וחוזר הביתה בשתים־עשרה בלילה. יען כי לצעיר ה־כישרוני, הדינאמי, הבלונדי, המוצק וה־סימפאטי אין רישיון־נהיגה.

הוא הגיע אל האמרגנות אחרי שהיה רכז־התרבות של אוניברסיטת חיפה, ובמיסגרת עבודתו דאג להבאת אמנים לנישפי האוניברסיטה ולמועדון שלה.

לאט־לאט ראה כי טוב, נכנס עם שתי רגליים, שתי ידיים, וראש בריא אחד ל־עיסקי־השעשועים, והלך לו מה שנקרא קלף משוגע. חוץ מפאשלה אחת, שאירגן יחד עם אמרגן תל־אביבי בעין־הוד. כשמכר כרטיסים באלפי לירות לפסטיבל שעמד להיערך במקום. הקהל בא, עשה מהומות, לא קיבל תוכנית אמנותית כי האמנים באו מאוחר, והלך הביתה בלי שיקבל תמורה הולמת לכספו. חוץ מזה הוא רושם לזכותו רק הצלחות. ובעניין הפאשלה בעין־הוד הוא מאשים את המישטרה שלא שלחה שמירה, את הקהל חסר־הסבלנות ואת האמרגן התל־אביבי, שקיבל — כך לפחות הוא טוען — מידיו כסף כדי לשלם לאמנים, ולא שילם אותו עד היום. עובדה, אני באופן אישי מכירה אמנים שאמורים היו להשתתף בפסטיבל, הגיעו בזמן שנקבע להם מראש, לא הופיעו מאחר ולא היה בפני מי, ולא קיבלו את הכסף עד עצם היום הזה.

לופו מבטיח שמיד לאחר הופעתו של דמיס רוסוס, שתכניס לכיסו ככל הנראה סכום נכבד מאוד, הוא יתפנה לפצות את אותם אמנים.

ביניתיים הוא עסוק כל־כך עם האליל, עד כי הוא אוכל, שותה וישן דמיס רוסוס. הוא נכנס בעצמו להשקעה העצומה, מאחר והאמרגנים **סברטלית**, שהיו אמורים להשתתף בהשקעה, נרתעו ברגע האחרון, הסכימו רק לספק את עזרתם המיגהלית.

הבחור לוקח את העסק ברצינות. שלושה חודשים מראש החל במסע־פירסום ענק, הכולל מטוסים, כרוזים, מסיבות־קוקטייל והרבה רעש בעיתונות.

אחרי רוסוס מבטיח לופו אמנים בינלאומיים נוספים. הוא עצמו מתכוון לנסוע לחו"ל לנסות לשכנע את אמני השורה הראשונה להופיע בארצנו הקטנטנת, ו־כאן יש לשער יצטרך להשתמש בידע שלו בפסיכולוגיה. אחרי הכל אנחנו ארץ קטנה, מוקפת אוייבים, הנתונה במצב מילחמה.

כנר בדירה על הגג

חיים וגליה טופוז
דירה של 15 חדרים

כל הכבוד, בחיי כל הכבוד לכוכב הישראלי הבינלאומי הראשון מזה אלפיים שנה, **חיים טופוז**.

הצניעות שלו עוד תהרוג אותו. כזה בחור על־הכיפאק, חברהמ"ן כזה. זה שהוא הצליח וזכה לתהילה עולמית בתור כנר על הגג בחו"ל, בתיאטרון וגם בקולנוע, בכלל לא שינה אותו.

עובדה, עד היום הוא רואה בעצמו יש־ראלי בכל מובן המילה, ואף שמישפחתו מתלווה אליו לכל מקום שאליו הוא נוסע בתוקף פעילותו העניפה והמגוונת — הרי כל רגע פנאי הם מבלים בישראל, בבית.

ולא סתם בבית, אלא בדירה הישנה שלהם, ברחוב דוב הוז בתל־אביב, על הגג, המלאה רהיטים עתיקים ושלושה ילדיהם של חיים וגליה: **ענת, עדי, ועומר.**

לצורך פעילותו החוץ־לארצית קנה לו טופול גם דירה ברובע מיידה־וויל הלונדוני, אבל זה לא רציני.

אלא שלאחרונה החליטו בני־הזוג טופול שהדירה הקטנה בת שלושה החדרים שלהם, בדוב הוז הנ"ל, אינה מספיקה לכולם. הם קמו ועשו מעשה, קנו דירת־גג חלומית באחד משני מגרדי־השחקים ההולכים וניב־נים כעת ליד בית־החייל בתל־אביב.

ואם כבר הולכים על גדול — אז שיהיה באמת: כי הדירה החדשה היתה בת 15 חדרים. לקרוא שוב: דירת־גג בת חמישה־עשר חדרים. וזה, כידוע לכל, מהווה כיום לוכסוס רציני בקנה־מידה ישראלי.

מכל מקום, נראה שגם טופול הבין את העניין. כי הנה, עוד לא הספיקו לסיים את בנייתה של הדירה הענקית הזו, וכבר מכרו אותה הטופולים למישהו אחר. ולטופול יש גם הסבר לעניין: פשוט, כדי לא לנקר לאנשים את העיניים.

וכך, ביניתיים ממשיכה מישפחת טופול להתכווץ בין הרהיטים על הגג.

שימחה במישפחת קראוס

צדוק ורחל קראוס
סיפתח מן המין השני

אם ראיתם בימים אלה את **צדוק קראוס**, אחיו הצעיר של שמוליק, סובב לו ברחובה של עיר שמח וטוב־לב, אז תדעו לכם שיש לו סיבה טובה מאוד להיות נתון במצב הספציפי הזה.

אשתו היפהפייה, הדיילית־בחופשה **רחל טרי**, שהיא התי־מניה היחידה שאני מכירה באופן אישי שיש לה עיניים כחו־לות, ילדה לו, במזל טוב ובשעה טובה, בת בכורה, שנולדה ביום שני שעבר, בשעה אחת־עשרה בבוקר, בבית־חולים אסותא בתל־אביב. שנה קודם לכן נולד שם בן־דודה, בנם של **שמוי־ליק וג'ודי**.

מייד לאחר נישואיהם, לפני מיספר חודשים, יצאו רחל וצדוק קראוס לירח־דבש ברחבי אירופה. זה שרחל היתה בחודשי־הריון מתקדמים לא הפריע להם, ובעיקר לא לה. עובדה, אחרי שהגיעו סוף־סוף אל המנוחה והנחלה, החליטו שילדם הראשון ייוולד בתל־אביב. לכן חזרו ארצה אל דירתם המשופצת שברחוב טרומפלדור. או קפצה לה רחל אר־טו־טו, לפני הלידה, למסע־קניות אחרון בארצות־הברית. ולא עזרו כל טיעוניהם של השמ־רנים למיניהם, שלא הבינו איך אשה נורמלית מסוגלת בחודשי־הריונה האחרונים להתרוצץ במטוסים רק בשביל להשלים מיל־תחה של תינוק. מה שהם שכחו ורחל זכרה טוב מאוד, היה שהיא רגילה למטוסים, כמו שהם רגילים למכוניות. אחרי הכל, דיילות־אוויר זה המיקצוע שלה.

בקיצור, היא לא רק הספיקה לחזור ארצה לפני הלידה, היא אפילו הפריכה את דברי־הנביאים למיניהם, שהיו מוכנים להמר שלזוג קראוס ייוולד בן זכר, וילדה תינוקת חמודה ושחרחורת, שלבטח לא תבייש את הפירמה ותהיה לא פחות יפה מהאמא שלה. שמה בישראל נקרא **עופרה**. ובכך יש בוודאי נחמה לצדוק, שכמו כל אב מתחיל רצה בבן־זכר בשביל הסיפתח.

למסיימים שירותם בצ.ה.ל !

הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת

קורסים לקציניים בצי הסוחר

* קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

* קורס לקציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.

למהנדסי מכונה וחנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.

* קורס לקציני רדיו

הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר חמקומות מוגבל. מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו-אלקטרוניקה, טכנאי אלקטרוניקה והנדסאי אלקטרוניקה. כמו כן אלקטרונאי תיקשורת (סוג 2 לפחות) ובוגרי קורסים צבאיים מקבילים ; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

* קורס לקציני חשמל

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל

ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

לפרטים נוספים פנה למשרדינו :

בחיפה : רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריו בימים א'—ו', בשעות 8—14.

בתל-אביב : מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—12.30.

לנוחותך תוכל גם לחרשם לפי חספח חמצורף.

עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר !

ההטבות ותנאי השכר עכ"ש יו יותר משמעותיים : בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חלקו במטבע קשה), תוספות והטבות שונות.

היה קציו בצי הסוחר!

לכ' חרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000

חנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס .....

שמי ..... כתובתי .....

חשכלתי ..... גיל .....

תאריך ..... חתימה ..... ה. הזה יוני

1.GROOM SPRAY

גרום ספריי. לשמירת עיצוב השיער-אפילו לגברים בעלי שיער ארוך. אל תחמיץ את הנסיון הנפלא: רסס שתי שניות וכל היום תהיה תסרוקתך מעוצבת כרצונך-אפילו אם תטוס באופנוע או במכונית פתוחה.

2. BODY LOTION

בודי לושן. קרם נוזלי לסילוק חספוס מן הידיים והעור ולטיפוחם. נפלא לאחר רחצה בים או בבריכה, לאחר שיזוף-וגם לפני כל דבר... (היא תאהב זאת!) אינו שמנוני ובעל ניחוח גברי נעים של טבק אוריגינל.

3.SHOWER BATH FOAM

קצף למקלחת. העבר אותו על גופך ומיד תרגיש בשתי פעולותיו הנפלאות: מנקה להפליא את נקבוביות העור ומשאיר הרגשת התרגעות, רעננות וגמישות לעור למשך שעות רבות.

מאחיתי

לגבר האוהב הרפתקאות חדשות

TABAC ORIGINAL

מוצרים עבור גברים-שנוצרו ע"י גברים !

זכו בתואריים "המוצר הנבחר" ו"הקנייה הטובה ביותר" ל 1975

גרום גלוד

שנהב אזולן- משחת שיניים אנטיספטית, מרעננת את הנשימה. מחזקת את החניכיים ומונעת דלקת בהם.

שנהב אזולן-מיוצרת ע"י עץ הזית לפי הסכם ידע עם קופ"ח הכללית. להשיג בכל מקום

מכנס הופסאק לבן, מכנס דנים משתפשף (ג'ינס) עם תפר קישוט כתום, מכנס גבארדין מגורד עם כיסים מרוכסנים, מכנס קצר (שורט) משמברי מגורד. חולצות אופנתיות צבעוניות מבדי דיאולן כותנה עם שרוולים קצרים עם 2 כיסים, חולצה סרוגה מודפסת מדיאולן כותנה.

הנסיך בא רכוב על מוסטנג ירוק, ועורר את היפהפייה הנרדמת - בפעם השנייה

אחת מאגדות הילדים המוכרות ביותר היא אגדת היפהפייה הנרדמת. היא מספרת על אותה מישפחה שערכה נשפייה עליזה אליה הוזמנו כל בני הכפר מילבד אותה פיה רעה, שנשמתה יצאה כשמאמצי הרופאים להעירה עולים בתוהו.

רק בתום 133 שעות של שינה וריחוף בעולם שכולו טוב, התעוררה יפה. היה זה אחרי שהפסיכיאטר הרמת־גני, הד"ר מוריס קליינהאוז, שהוא נשיא איגוד בניגוד לתפיסה הפופולארית המקובלת, היא פשוט מצב עירנות שונה מהמצב המודע הרגיל, בו יכול האינדיבידואל לתפקד, לחשוב ולהתנהג בהתייחסות לאנשים ול־חפצים, כמו במצב העירנות הנורמאלי.

נשוקם הבא

מרוב קינאה. כנקמה, הרדימה את כל באי החגיגה, הקפיאה אותם באותו מצב בו עמדו ברגע מסויים. עד שיום אחד עבר בכפר נסיך רכוב על סוס לבן, נכנס לבית בו נרדמו כולם והבחין ביניהם ביפהפייה ישנה. הוא לא יכול היה לעמוד בפני הפיתוי, נשק לה על שפתיה, ואז התעוררה היפהפייה ובעקבותיה כל הנרדמים.

השבוע נדמה היה כי האגדה הופכת למציאות בישראל. סיפור היפהפייה הנרדמת כמו חזר על עצמו בדמותה של יפה סוויסה, הנערה בת ה־16 מדימונה, שבפעם השנייה תוך חמישה חודשים שקעה בתרדמה מיסתורית שריתקה את כל המדינה.

בסוף פברואר השנה, הפכה יפה סוויסה, תלמידת הכיתה השביעית בבית־הספר התיכון בדימונה, במגמת האופנה, לדמות ביגלאומית. היה זה אחרי שסירבה להקיץ מתרדמה היפנוטית בתוכה שקעה במסיבת פורים של בית־הספר. באותה מסיבה, בה התחפשה יפה בתחפושת בדואית, הופיע המהפנט הישראלי אבישלום דרורי (59). הוא ערך מופע היפנוזה, העלה בין השאר גם את יפה על הבמה, השכיב אותה על גבי שלושה כיסאות והיפנט אותה. הוא הוציא אז מתחת לגופה את הכסא האמצעי, עלה על ביטנה, דרך עליה ולשאלתו „כמה אני שוקל?" השיבה יפה לקול צחוקם של הנוכחים: „קילו אחד!"

אבל הצחוק הכללי הפך לתדהמה כאשר בעיקבות המופע סירבה יפה סוויסה, בת למישפחה מרוקאית שלה שישה ילדים, להקיץ מתרדמתה. היא הובהלה לבית־החולים בבאר־שבע, שם היתה שקועה בשנתה ההיפנוטית במשך שישה ימים רצופים

הנסיך שהצליח לעורר בשנית את יפה סוויסה משנתה, הוא הפסיכיאטר הד"ר מוריס קליינהאוז, נשיא איגוד הרפואה ההיפנוטית בישראל. קליינהאוז התמחה בריפוי חירום היפנוטי, שנועד להציל חולים ממצבים אקוטיים, מעביר אותם אחר־כך לטיפול פסיכיאטרים אחרים.

מהפנט. היה זה מצבה הנפשי שבא לידי ביטוי בשינה ממושכת דווקא — שינה שלא היתה תרדמה מוחלטת, שכן יפה היתה כל הזמן בהכרה מעורפלת והיתה מסוגלת לענות בתנועות ידיים לשאלות.

בעבר כבר היתה יפה בטיפול פסיכיאטרי. המצב הנפשי שלה, שהביא אותה לטיפול זה, יכול היה להתבטא בצורות חיצוניות שונות. רק מיקרה הוא שהוא התבטא בשינה ארוכה, שנגרמה כתוצאה מניסיון להפנטה. זהו מצב די ידוע בו מהפנטים חובבים, המהפנטים בני־אדם הסובלים מהפרעות נפשיות, נוטים לר־אות בהיתגלות חיצונית של ההפרעה, השפעה היפנוטית.

המצב של הטראנס ההיפנוטי הוא מצב הפוך מזה בו היתה שרויה יפה סוויסה בימי שנתה הארוכה. המצב ההיפנוטי הוא מצב של קשר הדוק בין שני אנשים,

הדרך חזרה

הרופאים הנעזרים בהיפנוטה בישראל, הצליח אחרי 5 שעות של שיחה עימה, להקיצה. הסיפור המופלא זכה לפירסום ברחבי העולם. תמונתה של היפהפייה הנרדמת מישראל פורסמה כתופעה סנסציונית בעיתוני תבל. בישראל גררה הפרשה ויכוח חריף על הסכנה שבמופעי ההיפנוזה.

או היה זה הד"ר קליינהאוז עצמו שטען: „התרדמה של יפה היא תוצאה של תהליך היפנוטי, אליו הוכנסה על־ידי מהפנט בלתי מנוסה."

אלא שבשבוע שעבר טפחה יפה עצמה על פני הנחה זו. היא שקעה שוב בתרדמה. הפעם מבלי שעברה כל טראנס היפנוטי. שוב הוזעק הד"ר קליינהאוז. כמו הנסיך באגדות הוא הופיע בגירסה מודרנית, רכוב במכונית מוסטאנג ירוקה, וללא נשיקה הצליח להעיר את יפה שוב. אלא שהפעם הוא לא הסתפק בהחזרתה ממסעיה הלוך ושוב לעולם אחר. היא אושפזה במחלקה הפנימית של הפרופסור עזרה זוהר בבית־החולים ע"ש שיבא בתל־השומר.

נוכח תרדמתה השנייה של יפה סוויסה, הועלתה שוב האפשרות, שנפסלה תחילה בתרדמתה הראשונה: שהקשר בין שנתה לבין מופע ההיפנוט בו נטלה חלק, הוא מיקרי בילבד. בישראל, כמו בכל העולם, קורים מיקרים מעין אלה כמעט בכל יום. אנשים שוקעים לתקופות ארוכות במצבים הנראים כשינה היפנוטית, שהיא בסך הכל מצב פסיכולוגי, המזכיר שינה רק באופן שיטחי. שינה היפנוטית,

אלא שתרדמתם של אנשים אלה אינה זוכה לכותרות בעיתונים ואינה מעוררת התרגשות בינלאומית. „הנרדמים" האלה אינם אלא חולי־נפש, שמחלתם מאובחנת כסכיזופרניה קטטונית. במהלך מחלה זו הם נכנסים לתקופות של אפאטיה, ניתוק מן הסביבה, ובמיוחד ניתוק מאנשים אחרים. בדרך כלל הם נראים כערים. אולם יש מיקרים בהם המצב הקטטוני נראה גם כמעין שינה ממושכת.

יש גם סוג אחר של נרדמים, החולים במחלת שינה שהיא הביטוי העממי לדלקת מוח (אנצאפיליטיס). אולם לא באלה הדובר. אם זכתה יפה לתשומת־לב יוצאת־דופן, היה זה רק משום שהתופעה הנפשית הקשורה במצבה הפסיכולוגי, היתגלתה במהלך טראנס היפנוטי. הפרשה מזכירה בדיחה שנפוצה בימי הבליץ על לונדון במילחמת העולם השנייה. לונדונית אחת משכה בשרשרת מיתקן הגזאגרה שמעל לאסלת בית־השימוש שלה. בדיוק באותו רגע פגעה פצצה בבניין הוא קרס תחתיו. האשה שניצלה, רצה מבוהלת לרחוב וצעקה: „משכתי בני־אגרה והבית התמוטט!"

הקשר בין תרדמתה של יפה סוויסה לבין ההשפעה ההיפנוטית שהיתה לאבי־שלום דרורי עליה, הוא בערך כמו הקשר בין המשיכה בשרשרת הניאגרה לבין התמוטטות אותו בית.

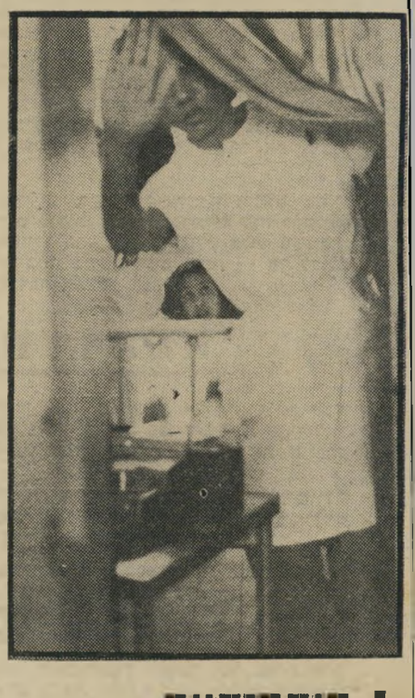
ייתכן אומנם שהשפעת המהפנט עליה היתה מעין גירוי שיצר תגובה מסויימת. אולם מה שהרדים את יפה לא היה הוכולו תלוי בקשרים בינאישיים שבין המהפנט למהופנט.

הרפואה המודרנית, הנעזרת בהיפנוזה לשימושה מאז שנות ה־50', מכירה גם תופעות בהם מהופנטים מסרבים להתעורר מייד, כשהמהפנט מצווה עליהם זאת. אבל זהו מצב בלתי משמעותי, שאינו מתמשך לאורך זמן.

התרדמה אליה נקלעה יפה סוויסה בעיקבות החווייה ההיפנוטית אותה עברה, היתה שונה לחלוטין. היתה זו תרדמה שביטאה סירוב לקיים קשר עם אנשים, כולל המהפנט. היא יכלה להופיע גם כתוצאה מגירויים אחרים. כך, למשל, אירע לפני מיספר חודשים בחדרה, כאשר נערה בת גילה של יפה סוויסה נכנסה למצב של תרדמה ממושכת אחרי ששתתה כוסית קוניאק אחת.

זוהי הסיבה שאחרי הפירסום הרעשני שניתן לשנתה של יפה לפני חמישה חודשים, הוחלט עתה להטיל איפול על כל הקשור בתרדמתה השנייה. מדובר הפעם לא באטרקציה סנסציונית של תופעה יוצאת־דופן, אלא בחולה שהרופאים מנסים עתה לאבחן את מחלתה ולמצוא את שיטות הטיפול הפסיכיאטרי ההולמות אותה.

אמר הד"ר קליינהאוז: „אין מדובר עוד בבעייה תיאורטית. זהו מצב עדין ועדיין לא ברור לנו אם זהו המשך המצב ההיפנוטי אותו עברה יפה. אני לא סבור שאני רשאי למסור יותר פרטים על המיקרה, זה יפגע באתיקה המיקצועית. אלה הם פרטים השמורים בין חולה למטפל שלו."

היפהפייה יפה סוויסה ב־בית־החולים.

אחרי שהתעוררה בשנית, היא עדיין חלשה ועייפה ממסע התרדמה שלה. איבחון מחלתה הבריא לידי מסקנה שאין כנראה כל קשר בין תרדמתה לבין החווייה ההיפנוטית אשר אותה עברה.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן לוח המחירים

המוסכם ל־22.6.75 – 27

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

			לצרכן
ירקות			
עגבניות מעולות	1.70	ל"י הק"ג	
גזר	2.10	" "	
פלפל קליפורניה	1.85	" "	
חצילים	2.20	" "	
תפו"אד חדשים	1.95	" "	
תפו"אד חדשים ארוזים (ירושלים)	2.15	" "	
תפו"אד מהנגב	1.15	" "	
תפו"אד מהנגב ארוזים	1.50	" "	
בצל יבש	0.85	" "	
בצל ארוז (ירושלים)	1.00	" "	
פירות			
אשכוליות — סוג יצוא	2.30	" "	
בננות	3.95	" "	
עופות			
פטם צעיר קפוא לבישול גודל 2,			
שקית שקופה והחתימה כתומה	9.00	" "	
תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50	" "	
דגים			
בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־250 גר'	9.30	" "	

הודעה חשובה

אתה עומד על פרשת־דרכים, בצומת חייך ממש.

אתה יכול להמשיך בדרך אשר בה הוליכו אותך עד כה ההורים, המורים, המחנכים, הספרים, אמצעי־התקשורת־והשטיפה־ההמוניים והמנהיגים הפוליטיים, החברתיים והרוחניים שבהם האמנת, שעל כושר־שיפוטם סמכת ושבידיהם מסרת — במידה זו או אחרת — את השליטה על חייך וגורלך.

ותראה: אם אתה שלם עם עצמך; אם לפני השינה אתה אומר לעצמך: „נו! שיהיה כבר בוקר כדי שאוכל להמשיך במה שהפסקתי ו׳"; אם אתה עוסק במלאכתך גם לאחר שעות־העבודה — לך בדרך שבה הלכת עד כה. אין לך בעיות — אתה אדם מאושר.

אבל אם אתה לא שלם עם עצמך; אם רגשי אשמה, חרטה, תיסכול וחרדה מייסרים לפעמים נשמתך; אם אתה מחפש מיפלט בשינה, סמים והנאות רגעיות; אם אתה יוצא לעבודה כמובל־לטבח ומציץ כל חמש דקות בשעון; **אם אתה מחפש ישועה באמונות מיסטיות ושלוות־נפש** על ספתו של הפסיכיאטר־התורן; אם אתה מצפה יום־יום שמספרך יעלה בגורל־המזלות ומתפלל לנסים ונפלאות שאין בכוחך לחולל; אם ביקשת פעם לשים קץ לחייך; אם ראית את עצמך יוצא יום אחד את הבית ונעלם מבלי להשאיר עקבות; אם אתה מוטרד על־ידי שאלות כמו איזו משמעות יש לחיים שלך ולשם מה אתה חי בכלל — פתח את ראשך וקרא בעיון רב את ספרו של ד"ר משה קרוי, **חיים על פי השכל** (תנאים לאושר אובייקטיבי). היוצא לאור בהוצאת „מציאות" ת.ד. 2554 תל־אביב.

שכח מה שלמדת, מה שאתה יודע, מה שהאמנת בו ומה שקיבלת כדבר מובן מאליו. זהו הרגע הגורלי ביותר של חייך. לא פחות ולא יותר.

ואל תחייך. איש אינו מציע לך הוקוס־פוקוס רוחני, קונץ אינטלקטואלי או אמונה מיסטית חדשה שאם רק תאמין בה בעיניים עצומות, תהייה אדם מאושר. פתרונות מסוג זה מצויים בשפע סביבך.

שלווה לא תמצא בספר הזה. להיפך: אם תפתח את כל חלונות ראשך נכונה לך סערת־רוחות אשר כמוה לא ידעת אולי. אם לא תמלט ברגע האחרון למקלטים המבוצרים של אי־ראציונליות צפויים לך פה זעזועים עמוקים, ואם יעמוד בך הכוח הנפשי להוציא לפועל את המסקנות ההגיוניות שאליהן תגיע **בכוחות־עצמך** — יפתחו יסוריך ותמצא סוף־סוף את הדרך המוליכה אל אושרך. זה נשמע לך יומרני, נכון? אבל אלה הן בדיוק המטרות העומדות לפני המחבר בכתיבת מורה־נבוכים זה, מודל 1975. אתה יוצא להרפתקה נועזת. אם תלך איתה עד הסוף, לא רק אמא שלך, גם אתה לא תכיר את עצמך כאשר תשוב ממנה. אתה לא מאמין? נסה ותראה. מה כבר יכול להיות? מקסימום תמשיך לסבול כפי שסבלת עד עכשיו.

ספרו של ד"ר משה קרוי יישלח למזמינים ויימצא בחנויות בסוף יוני. (המחיר 35 ל"י).

דן בן אמוץ

הראי העקום של פאוזי

(המשך מעמוד 30)

בבית־הספר התיכון האורתודוכסי בחיפה. הנער ג'ורג' שאמה, יחד עם שני חבריו, ניסה ב־1961 לעבור את הגבול לעזה. השלושה נפלו במארב ונהרגו. בעת ההלוויה נפתחו הארונות והתעורר חשד כבד כי לא מתו מכדורי החיילים, אלא מעינויים, אחרי תפיסתם. תצלומי הגוויות הסעירו את ערביי ישראל, והעולם הזה תבע חקירה פומבית כדי לטהר את האווירה.

דרישה הגיונית זו לא נתקבלה. נערכה חקירה סודית, שממנה סולקו אף המישפחות ופרקליטיהן. כמו רבים אחרים, משוכנע פאוזי עד היום ששלושת הנערים אכן נרצחו בעינויים.

איגרת במחתרת

פאוזי עצמו לא היה פעיל פוליטי. הוא היה תמיד אדם רגשני, מופנם, מסתכל מן הצד, שגדל בצילה של אם תקיפה, בת מישפחה חיפאית נוצרית מכובדת, אשה לאומנית בעלת דיעות חזקות.

כשהכרתיו לראשונה, נראה לי כצעיר רכרוכי במיקצת, המשתדל להשתלב במימסד של מפ"ם — מיפלגה שהתמחתה בשחיקת ערבים צעירים, בהפיכתם לסוכנים מיפלגתיים, בהריסת גאוותם הלאומית ובחורבנם הפנימי. אני מודה שלא ראיתי בפאוזי מעולם מועמד למנהיגות בקרב ערביי ישראל.

פאוזי עצמו מספר בספר כיצד הביא אלי את אנשי אל־ארד. באותם הימים נפערה תהום בין גמאל עבד־אל־נאצר ובין ברית־המועצות, וערביי ישראל התרחקו ממק"י (גילגולה הקודם של רק"ח), קמה קבוצה ערבית לאומנית מקומית, חסידי עבד־אל־נאצר והבעת הסורי, וביקשה לפעול כגוף עצמאי.

בעיני היתה זאת התפתחות חיובית. סברתי כי תנועה ערבית לאומית, המושרשת בישראל, יכולה להוות את הגשר בין ישראל ובין התנועה הנאצרית הגואה בעולם הערבי. יתר על כן, הייתי בטוח כי מתן פורקן חוקי, גלוי ופרלמנטרי לרגשות הלאומיים של ערביי ישראל יעביר אותם לאפיקים חיוביים — ושסתימת צינור זה תביא אותם למחתרות עוינות.

דיעה זו לא נתקבלה, וקבוצת אל־ארד דוכאה בכוח. נשלל רשיונה להוציא עיתון, נאסרה השתתפותה בבחירות לכנסת, חבריה הושמו במעצר מינהלי ונרדפו בכל השיטות של חוקי־החירום.

פאוזי אינו יודע על הבירורים הרעיוניים הממושכים שהיו לי עם ראשי אל־ארד, כי לא היה נוכח בהם. הוא היה אז צוער. בספרו הוא מתאר כיצד הפך יותר ויותר מר־נפש, מתוסכל וחסר־מוצא, עד שהטראומה של יוני 1967 סתמה את הגולל על אמונתו שניתן לשנות את יחס המדינה לערבים.

ואז קרה האסון.

שליח של אירגון־פידאיון נתפס, כשבידו איגרת של מפקד (שהיה בירדן) אל אנשיו ברמאללה. בין השאר נתן הוראה להתקשר עם אחד פאוזי בן־אסמר, הגר בשכונת הרכבת בלוד, ושיש לו אנשים המסוגלים לבצע פעולות.

אנשי השב"כ האמינו כי המפקד, שהיה ידוע כאיש רציני, לא היה רושם הוראה כזאת לולא היה בוטח בפאוזי. אחרת, היה מסכן את שליח המחתרת שהיה צריך לבוא במגע עם פאוזי.

פאוזי נעצר, נחקר ארוכות והושם במשך תקופה ארוכה במעצר מינהלי. האיגרת המחתרתית לא היתה, כמובן, ראייה קבילה בבית־המישפט, כי לא הוכיחה דבר לגבי פאוזי עצמו. לכן לא יכלו להעמידו למישפט.

פאוזי עצמו מתאר את הפרשה כפי שראה אותה — המעצר המפתיע באישון לילה, החקירה המשפילה, התנאים הקשים במעצר. חוקרי השב"כ נראים בתיאור זה כאנשים פרימיטיביים למדי, לעיתים מתחכמים ולעיתים מאיימים. הסוהרים נראים, בחלקם, אדישים ואכזריים.

זכותו של פאוזי יש לציין כי אינו מושן שעינו אותו. הדבר מעיד על כנות הספר. הוא מספר כי שמע שאחרים עונו — אך לכך אין בספר אסמכתא כלשהי. פה ושם ספג סמיכויות־יחי מחוקר נרגז, וכמה בעיטות ברגליו. כל זה רחוק מאוד מסיפורי־העינויים המיפלצתיים שבהם מתמחה המו"ל של הספר, ישראל שחק.

אולם גם כך זהו סיפור מדכא. אנשי השב"כ לא העזו לשחרר את פאוזי, מפני שהאמינו שהוא עלול להיות מעורב בתיכנון מעשי־טרור. הם ידעו את דיעותיו. אם אינו אוהב את המישטר במדינה, וכותב נגדו שירי־זעם מרים — מדוע לא יעזור בפועל לפידאיון הלוחמים בה? ואילו לפאוזי לא היתה כל דרך להוכיח להם שלא עשה דבר, וכי נפל קורבן מקרי לחוסר־האחריות של מפקד תא מחתרתי.

בשעה שפאוזי ישב בכלא, נפגשנו עם פרקליטים, הפעלנו קשרים, כתבנו מאמרים, ערכנו דיונים פומביים. (באחת ההזדמנויות העליתי את הפרשה באוזני היועץ המישפטי, מאיר שמגר, בעת דיון פומבי שנערך באוניברסיטת תל־אביב על המעצרים המינהליים, ביוזמת אמנון רובינשטיין. הסתמכתי על פרשה זו כדי לתבוע את ביטול המעצר המינהלי בצורתו הנוכחית.)

מכל הדברים מעלה פאוזי על נס דווקא את יחסו היפה של אלימלך רימלט, מנהיג הליכוד, שביקר אותו בכלא ואמר לו כמה מילים טובות. (בנו של רימלט היה פרקליטו של פאוזי). ביכלל נראה שזוהי תכונה של פאוזי: הוא יכול להתעלם כליל מפעולות חשובות שנעשו למענו, ולמען ערביי ישראל ביכלל, במשך שנים רבות — אך לעולם לא ישכח מילה טובה שנאמרה לו, אפילו כשערכה המעשי אפסי.

מי עיקם את הראי?

בסופו של דבר, אחרי 15 חודשים, שוחרר פאוזי מהמעצר, אך הוא רותק לעיר לוד, שבה לא יכול היה להתפרנס. את זמנו ניצל לכתיבת ספר־זיכרונות זה, שפורסם עתה. אין ספק שיכה גלים בעולם, ושיגביר עוד יותר את ההסתייגות הגוברת והולכת מישראל.

אכן, ישראל המשתקפת בתיאור זה רחוקה מאוד־מאוד מדמותה של המדינה החוצנית, החופשית, הנאורה, מיבצר הדמוקרטיה במיזרח התיכון, שהצטיירה בעיני עמי־המערב עד לאחרונה.

אחרי סרטים כמו כפר־קאסם ופירסומי אש"ף, יתקבל הספר כעדות אותנטית של ערבי שגדל בישראל, שעבר בית־ספר ישראלי ושישב בכלא הישראלי.

כל זה עצוב מאוד. ביחוד לאחר מאיתנו שהקדישו שנים ארוכות של חייהם למאמץ לשנות את יחס המדינה למיעוט הערבי.

לאורחי ישראל, זהו ספר־חובה. הוא יעזור להם להבין לנפשם של מאות אלפי הערבים החיים בכפרים שהם חולפים על פניהם ביעף, העובדים על פיגומי הבניינים של שיכונים ווילות, המגישים להם את האוכל במיסעדה, תוך הסתרת זהותם הלאומית. הם גם יבינו מדוע ערבים כה רבים, חניכי המדינה, ממלאים עתה תפקידי־מפתח באש"ף ובכל אירגוני הפידאיון.

אכן, הספר מעמיד לפנינו ראי עקום. אבל מדינת ישראל היא שעיקמה את הראי.

מיכתב פרס

אגדת שלושת הדובים

קריאת כיוון מההתיישבות העובדת. גם שם, כפי הנראה, עוד לא פתרו את כל הבעיות. (6/73), כמו שאני מכירה אותה, היא קיבוצניקית גיזעית.

„אני בת 31, גרושה, פלוס שלושה דובים מקסימים. אחד גדול, בן 9. אחת לא גדולה ולא קטנה, בת 8. ואחד בן 6. לא, אינני זהבה ואינני גרה ביער, אלא בקיבוץ חמוד ואוהבת אותו 10,000.

„השכל ? האינטליגנציה ?

„נו, לא הייתי אומרת שהיתה לי יד בהמצאת מטוס ה„כפיר" שלנו, אך גם לא נשארתי בתחום השכלתו של המקק שבפינה. גובהי 165 ס"מ, שיער קצוץ, שמנמנה ואמא שלי נורא מחבבת אותי.

„איך אני רוצה אותך ? ? ? יפה, עם מכונית, כי אוטובוסים בקושי מגיעים למקום שבו אני גרה. במחשבה שנייה, אולי בעצם מוטב כך. כך נוכל להגיע יותר מהר לרבנות. אני רוצה אותך עם כיוון־מחשבות חופשי ביותר. וצוחק ומיש־תולל. רציני וגם שובב אמיתי."

* * *

מיכתב־פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את שולחו בשי: מערכת תכשירי־יופי מתוצרת חברת **הדס** בשווי של 150 ל"י. הפרסים לזוכים, גם לאלה שטרם קיבלו אותם, יישלחו בדואר.

אני רואה ש (1/67) הולך לחתום אצלי קבע. רק בשבוע שעבר נתתי לו הזדמנות נוספת לקטר על מר־גורלו, אחרי שמיכ־תבו הראשון, שעורר היענות לא־נורמא־לית, לא הביא לו את הרפואה.

אם זכור לכם, הוא סיפר לפני שבוע איך בהתרוצצות מארתונית בת שבועיים מפגישה לפגישה עם כל הכותבות אליו, לא הצליח לצרף אף מיספר נוסף לרשימת הטלפונים שלו. אם הוא תמה למה זה קרה, הרי לשירי ב. מתל־אביב יש אולי פיתרון לכך.

„לאחר שקלא וטריא ביני לבין עצמי," היא כותבת לי, „גמרתי אומר להצליף כמה שבטי ביקורת; פשוט חוצפתם של הגברים מרקיעה לעיתים שחקים, וצר לי שאת נותנת יד לכך..." **שמעתם אותה ?!** בסוף יתברר שבכלל אני האשמה.

„אני סטודנטית בת 23," היא ממשיכה וכותבת, „שהיה לי הכבוד והעונג לבלות ערב בחברתו של אחד ממייסדי המדור (1/67) הנכבד. אודה כי נהניתי בחברתו וסבורתני שגם הוא לא סבל בחברתי. אינני מחפשת אנשים כלילי־שלימות. אנ־שים מטבע בריותם שונים הם איש מרעהו הן מבחינת תכונותיהם והן מבחינת שיטחי התעניינותם. ברם, לדעתי, יש לכבד כל אדם באשר הוא אדם. הכבוד לזולת הוא תנאי בל יעבור ליצירת קשרים משמעו־תיים בין אנשים. באיזו זכות טוען מר 1/67 כי „מה שנשאר אחר־כך מתחיל במירוץ הפרטי שלו, ומגיע כנראה בסוף לליגה ב'"? **האם הציע ידידי הנכבד משהו מעצמו לתיתו לזולתו ?!**

„מלא הוא טרוניות וחביעות כרימון ל־בנות־ישראל החינניות שתשעשענה אותו ותרקדנה סביבו, תהיינה מלאות־חיים, תשובבנה את ליבו, תהיינה מלאות הבנה כלפיו וכו'. באיזו זכות ? איני רואה את עצמי כנמנית עם „ליגה ב'" ומאידך איני מתיימרת להיות כליל השלימות. אני סבו־רה **שהסיגנון המוצג על־ידי הכותבים ל־** מדור צריך להשתנות: כדי לקשור קש־רים צריך לדעת לתת, ולא רק לקבל. אני מוכנה לתת יחס אנושי, כבוד לזולת, שיחמת־חיים וגילוי־לב לכל פרטנר שיש בו עדינות־נפש ואהבת־חיים. ובכך סגי." מי שקונה שיכתוב ל (1/73).

* * *

קצין לחוץ

מוכרחה לתרום משהו למאמץ הביטחוני.

שירות־המילואים השבועי שלי יהיה הפעם (2/73), שהוא חסכן גדול במילים. כל מה שהוא מוכן לגלות על עצמו הוא: „אני קצין צה"ל, נשוי, העומד לפני גירושין. נחשב כתולעת־ספרים. אוהב את הבריות ביכלל ואת הנשים עד גיל 35 בפרט. בתנאי, שאפשר יהיה גם לשוחח איתן על כל נושא שבעולם, אפילו על ארכיאולוגיה. תנ"ך, סיפורות ובני־אדם."

צה"ל קורא לך, חבובה, אז אל תתמה־מהי. מרגישה שהקצין הזה לחוץ.

* * *

נשמה של קיבוצניקית

בחור בן 19, עירוני שמתמלא עצב כשחתול מיילל ולא יכול להירדם אם ה־רעש חזק מדי, אך מאידך גם לא מסוגל לחיות בשקט מוחלט הוא (3/73). הוא בוגר־תיכון העומד להיכנס בעוד שלושה חודשים לעתודה האקדמאית. ואז בטח יצטרכו להגביה שם את השער. כי הוא מיתמר לגובה של 190 ס"מ, אותם הוא מנצל ביעילות למישחק כדורסל. זה לא מספיק? רוצה פרטים נוספים? בבקשה: „אוהב מאוד לצייר, לקרוא, לנהוג ו־לאכול (77 ק"ג). שונא לישון הרבה ו־לבזבז זמן בהרצאה מייגעת. שונא את אלכס גלעדי ומעדיף את תיאורי מישחקי־הכדורסל של גדעון הוד. מתעניין בכל מה שקורה בארץ ובעולם, ומעדיף מבנות המין היפה את הקיבוצניקיות, אבל רק את אלה שאינן חשות בנו כלפי הצירונים."

אפילו אם אינך קיבוצניקית, יש לך עוד סיכויים אצלו. „אם תימצא בחורה צי־רונית מתוקה השואפת להביט למעלה ו־לראות את עיני הירוקות, ויש לה נשמה של קיבוצניקית — אז בבקשה."

* * *

טיול אינטליגנטי מעמיק

אם הפיחות הזוחל אינו מפחיד אותך ולמרות הכל לא ויתרת על הטיול ה־מתוכנן הקייץ לחו"ל, חכה. יכול להיות שתהיה לך טרמפיסטית. (4/73) מעוניינת בטיול לחו"ל, אבל לא סתם טיול, אלא „טיול מיוחד." זאת אומרת „לא התרוצצות בין נמלים וארצות, אלא חרישה לאורך ולרוחב בארץ אחת, מכסימום שתיים. זו אינה הצעה בנוסח „מחפשת בן־זוג לטיול באירופה"... אלא פנייה לנסות לארגן יחד טיול אינטליגנטי מעמיק, אך יחד עם זאת מהנה. כדי להימנע מהפתעות, כדאי ראשית־כל לארגן טיול או שניים בארץ."

מי שהרעיון הזה קוסם לו מתבקש לציין פרטים, כמו גיל, תקציב ורישיון־נהיגה. בינלאומי, כמובן.

* * *

מקבלת כמה פניות מצד אלה שמיכ־תביהם פורסמו במדור ותיבת־הדואר שלהם נשארה ריקה. אחד כזה הוא (3/67), ה־סטודנט בן ה־23 שחיפש בסך הכל נח־מדה אחת שתוציאו מקליפתו השמרנית. נראה שהביטוי האחרון הזה מרתיע. עוב־דה: „עד היום לא קיבלתי אפילו מיכתב אחד. האם זה ביגלל טעות שבמען ה־מישלוח, או באמת אני צריך לפנות לאיזו חברת־נסיעות, כדי לחפש את בחירת ליבי בחו"ל?"

הוא לא היחידי. שמתי כבר לב שיש שכאלה שמיכתביהם מושכים תשובות כמו אור לפרפרים. אחרים, בעלי אותם נתונים בדיוק, אינם זוכים אפילו לתשובה בודדת אחת. זה עניין של ניסוח, כנראה. אני לא התחייבתי אף פעם שכל מיכתב שיתפרסם יזכה בתשובה. כל מה שאני יכולה לעשות זה רק לפרסם, ובמקרים הנראים לי, גם להמליץ. אבל לא צריך להתייאש. פשוט כדאי, לפעמים, לנקוט יוזמה. במדור זה מתפרסמות, ברוך־השם, די פניות של נע־רות ונשים. התחילו לחזר אחריהן, במקום להמתין שיפנו אליכם. אם אתם, כמו (3/67), מעדיפים דווקא שיחזרו אחריכם, זב"שכם.

* * *

גישה בריאה לחיים

(5/73) הוא בן 25, רווק, המתגורר בדירה שכורה בירושלים. למה? מפני שהוא סטודנט למדעי־החיים עם הופעה נאה. האידיאה הנשית שלו היא יצור־אנוש שווה־ערך, השומר על הדדיות ומגלה חום, רגישות, כנות ואחריות, גישה בריאה ד־אופטימית לחיים. הוא עצמו מעריך גם פתיחות לאמנות, מדע ופילוסופיה, וכן חוש ליופי, גאווה שהיא במקומה והופעה נאה.

בתוך קהל של 7000 איש באיצטדיון יד־אליהו, באחת מהופעותיו של דמיס רוסוס — שהיו, אגב, סכנה לאוזניים — היא בלטה מראשה ומעלה. מה שנכון, נכון. ראש כזה לא רואים כל יום. שיער קצוץ בתיספורת נערית, שאפילו נערים כבר לא מרשים כזאת לעצמם. בלונד מסנוור. בקיצור: חגיגה לעיניים.

הדבר הזה נראה כמו ייבוא מאה אחוז. רק באירופה מעיזות נערות ל־הפקיר את שיערן לספרים ולהסתכן בכך שאם העונה הבאה תהיה באופנה השיער הגולש, הן תחמצנה אותה לגמרי. אבל במבט שני, היה משהו מוכר בפנים האלה. מקומי. נו, וכמובן זאת היתה מירי וייסברג, הדוגמנית, שאחרי היעדרות ממושכת חזרה לארץ עם ראש חדש. עכשיו, כשהיא תיתן דוגמא חיה, אני בטוחה שרידיהם של הספרים יהיו מלאות עבודה. אני בעצמי כבר רצה להזמין תור.

הדס

תכשירי יופי ואיפור

adas

שנה 39 מספר 1973 המחיר: 5.00 ל"י ט"ז תמוז תשל"ה, 25.6.75

העולם הזה

יפה הפיות הנרדמת

הסיפור האמיתי על יפה סוויסה המהופנטת מדימונה

